

દૈનિક મુંબઈ સમાચાર

R.N.I. No. 1563/1957

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૫ ■ Volume 69 ■ Issue 51 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૨૮
ફાલ્ગુન સુદ -૧૪ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 2 March 2026, Monday ■ REGD.No. MCS/058/2024-26

સોમવાર, ૨ માર્ચ ૨૦૨૬, (૧૦ પાનાં) કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

ધર્મતેજ પૂર્તિ ૫ ૬ ૭

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

ઈરાનના સર્વોચ્ચ વડા ખામેનેઈનું હુમલામાં મોત

SCAN FOR TODAY'S GOLD RATE

જુના સોનાના વરેલા શ્રેષ્ઠ ભાવે ખરીદો

ANTARA GOLD & DIAMONDS

DADAR 022 4041 5565 BORIVALI 022 6811 5565

તહેરાન: અમેરિકા અને ઈઝરાયલના હુમલામાં ઈરાનના સર્વોચ્ચ વડા આયાતુલ્લાહ અલી ખામેનેઈ માર્યા જવાથી ઈરાનમાં ૪૦ દિવસનો રાષ્ટ્રીય શોક જાહેર કરાયો હતો. આ ઉપરાંત, ખામેનેઈની પુત્રી, દોહિત્રી, જમાઈ અને પુત્રવધૂ પણ માર્યા ગયા હોવાનું કહેવાય છે.

ઈરાનના પ્રસારમાધ્યમે પણ ખામેનેઈના મૃત્યુના અહેવાલને સમર્થન આપ્યું હતું.

૮૬ વર્ષના ખામેનેઈના મૃત્યુ સાથે જ ઈરાનના શાસનના ભાવિ અંગે પ્રશ્નો ઠીકી રહ્યા છે.

અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે ખામેનેઈના મૃત્યુની જાહેરાત કરી હતી અને કહ્યું હતું કે દેશ પર કબજો કરવાની ઈરાનીઓ માટે આ સૌથી મોટી તક છે. ખામેનેઈના મૃત્યુના અહેવાલને પગલે ઈરાનના અનેક શહેરોમાં ઉજવણીની શરૂઆત થઈ ગઈ હતી. ઉજવણી કરવા લોકો રસ્તાઓ અને શેરીઓમાં આવી ગયા હતા. મહિલાઓ વાળ ખુલ્લા રાખીને રસ્તા પર નૃત્ય કરી રહી હતી. લંડનમાં પણ ઈઝરાયલીઓ અને (જુઓ પાનું ૨) >>

૩૦૦૦થી વધુ ગુજરાતી ફસાયા
(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ: ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચે વકરી રહેલા યુદ્ધને કારણે હાલ મધ્ય પૂર્વના દેશોની સ્થિતિ વણસી પડી છે, ત્યારે તેના પરિણામે આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈ સેવાઓ ખોરવાઈ છે, જેની સીધી અસર મધ્ય પૂર્વમાં આવેલા અન્ય દેશના મુસાફરો પર પડી રહી છે. ભારતીય એરલાઈન્સે પણ ઘણી આંતરરાષ્ટ્રીય ફ્લાઈટ્સ ૨૮ માર્ચ સુધી મુલતવી રાખી છે, જેથી પ્રવાસીઓની અવરજવર ખોરવાઈ ગઈ છે. મળતી વિગતો (જુઓ પાનું ૨) >>

મુંબઈ, દિલ્હી એરપોર્ટથી અનેક ફ્લાઈટ રદ

નવી દિલ્હી: અમેરિકા અને ઈઝરાયલ સંયુક્ત રીતે ઈરાન પર હુમલો કર્યાને પગલે અખાત વિસ્તારમાં હવાઈસીમાઓ બંધ કરી દેવામાં આવ્યા બાદ વિમાનસેવા ખોરવાઈ જતાં રવિવારે મુંબઈ અને દિલ્હી એરપોર્ટ પર ૨૨૫ જેટલી આંતરરાષ્ટ્રીય ફ્લાઈટ રદ કરવામાં આવી હતી. ૨૨૫માંથી ૧૨૫ ફ્લાઈટ મુંબઈ એરપોર્ટ પર અને ૧૦૦ ફ્લાઈટ દિલ્હી એરપોર્ટ પર રદ કરવામાં આવી હતી. સૂચના જણાવ્યા અનુસાર દિલ્હી (જુઓ પાનું ૨) >>

દુબઈ અને અબુધાબી એરપોર્ટ પર હુમલો

દુબઈ: ઈરાન દ્વારા રવિવારે દુબઈ અને અબુધાબી પર કરવામાં આવેલા મિસાઈલ હુમલામાં દુબઈ એરપોર્ટ અને દુબઈ અલ અરબ હોટેલને નુકસાન થયું હોવાના અહેવાલ છે. આ હુમલામાં એકનું મોત થયું હતું અને અન્ય ૧૧ જણ ઘાયલ થયા હતા.

આ બાબત આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રવાસીઓ અને પર્યટકો સામે સુરક્ષાનું જોખમ વધારે છે. હુમલાનો સમય મહત્વનો (જુઓ પાનું ૨) >>

ભારત ગુરુવારે મુંબઈમાં ઈંગ્લેન્ડ સામે સેમિ ફાઈનલમાં ટકરાશે

કોલકાતા: વર્લ્ડ નંબર-૧ અને ડિક્લેરિંગ ચેમ્પિયન ભારતે ઈંડન ગાર્ડન્સમાં વેસ્ટ ઈન્ડિઝને ટી-૨૦ વર્લ્ડ કપમાં ક્વાર્ટર ફાઇનલ સમાન સુપર-એક્ટ મેચમાં પાંચ વિકેટે હરાવીને સેમિ ફાઇનલમાં પ્રવેશ કર્યો હતો જેમાં ગુરુવાર, પાંચમી માર્ચે વાનખેડે સ્ટેડિયમમાં ભારતનો ઈંગ્લેન્ડ સામે મુકાબલો થશે. એ પહેલાં, પ્રથમ સેમિ ફાઇનલ બુધવાર, ચોથી માર્ચે

કોલકાતામાં સાઉથ આફ્રિકા અને ન્યૂ ઝીલેન્ડ વચ્ચે રમાશે. ફાઇનલ આઠમી માર્ચે મોટા ભાગે અમદાવાદમાં રમાવાની છે. સંજુ સેમસન (૯૦ આણંમ, ૫૦ બોલ, ચાર સિક્સર, બાર ફોર) આ મેચનો સુપરહીરો હતો અને તેના આ આણંમ ૯૭ સમગ્ર કરીઅરની શ્રેષ્ઠ ઈનિંગ્સમાં ગણાશે.

ભારતે ૧૯૬૬ રનનો લક્ષ્યાંક ૧૯.૨ ઓવરમાં ૫/૧૯૯ના સ્કોર

સાથે મેળવી લીધો હતો. સેમસન પરા સમયે ટીમને કામ લાગ્યો છે. તેણે શરૂઆતથી જ સંયમ અને સમજબૂદ સાથે અને સહજતાથી બેટિંગ કરી હતી. બોલર્સની લાઇન અને લેન્થ બરાબર પારખીને તેણે જોખમ ઉઠાવ્યા વિના સ્કોરિંગ શોટ માર્યા હતા અને એક પછી એક પાર્ટનર સાથે ભાગીદારી કરીને ભારતને જિતાડ્યું હતું. એમાં ખાસ કરીને સૂર્યકુમાર સાથે તેની ૫૮ રનની

પાર્ટનરશિપ થઈ હતી. સેમસને સદી ફટકારવાની લાલચ રાખવાને બદલે ટીમને જિતાડવા પર જ બધું ધ્યાન કેન્દ્રીત કર્યું હતું અને છેલ્લે વિનિંગ સિક્સર તથા ફોર ફટકારી હતી. સેમસનની તુલનામાં હવે અભિષેક શર્મા તથા ઇશાન કિશન ઝાંખા પડી ગયા છે અને ટીમ માટે જાણે બોજ બની ગયા છે. સેમિ ફાઇનલની ટીમમાંથી અભિષેક-ઇશાન, આ બેમાંથી એકનું પતું કપાવાની

સંભાવના નકારી ન શકાય. રવિવારે અભિષેક માંડ ૧૦ રન, ઇશાને પણ ૧૦ રન કર્યા હતા અને કેપ્ટન સૂર્યકુમાર યાદવે ૧૮ રન, તિલક વર્માએ ૨૭ રન તથા હાર્દિક ૧૭ રનનું યોગદાન આપ્યું હતું. શિવમ દુબે (આઠ આણંમ, ચાર બોલ, બે ફોર) સેમસન સાથે છેક સુધી ફીજ કરી હતા. હોલ્ડર અને શમરે બે-બે વિકેટ લીધી હતી. એ પહેલાં, બેટિંગ મળ્યા બાદ વેસ્ટ

ઇન્ડિઝે ૨૦ ઓવરમાં ચાર વિકેટ ૧૯૫ રન બનાવ્યા હતા. અભિષેક અને તિલકે આસાન કેંચ છોડ્યા હતા. ભારતની ખરાબ ફીલ્ડિંગ વચ્ચે પાંચ કેરિબિયન બેટ્સમેનોએ પૂરીસથી વધુ રન કર્યા હતા જેમાં રોસ્ટન ચેઝના ૪૦ રન હાઇઅસ્ટ હતા. ચેઝ ૧૪ રન હતો ત્યારે અભિષેકે તેનો કેંચ છોડ્યો હતો અને પછી ચેઝ છેક ૪૦ રન પર આઉટ થયો હતો. રોવેમન પોવેલ (૩૪ આણંમ, ૧૯

બોલ, બે સિક્સર, ત્રણ ફોર) અને જેસન હોલ્ડર (૩૭ આણંમ, બાલીસ બોલ, ત્રણ સિક્સર, બે ફોર) વચ્ચે પાંચમી વિકેટ માટે ૭૬ રનની અતૂટ ભાગીદારી થઈ હતી. ચોથી વિકેટ વખતે સ્કોર ૧૧૯ રન હતો અને તેમણે ટોટલ ૧૯૫ સુધી પહોંચાડ્યું હતું. બુમરાહને બે વિકેટ તથા હાર્દિક અને વરુણને એક-એક વિકેટ મળી હતી. ■

પાકિસ્તાનમાં ભારે હિંસા, અમેરિકી દૂતાવાસ પર હુમલાનો પ્રયાસ, ૨૦નો મોત

કરાચી: ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા આયાતુલ્લાહ અલી ખામેનેઈની હત્યા બાદ પાકિસ્તાનનાં કરાચી શહેરમાં તણાવ વધ્યો હતો. રવિવારે માઈ કોલાચી રોડ પર અમેરિકાના દૂતાવાસ પાસે એક વિરોધ પ્રદર્શન હિંસક બન્યું હતું. સ્થાનિક મીડિયા અહેવાલો અનુસાર, ગુસ્સે ભરાયેલા ટોળાએ દૂતાવાસની બહાર આગ લગાવી હતી. પાકિસ્તાની અધિકારીઓએ અત્યાર સુધીમાં ૨૦ લોકોનાં મોત અને કેટલાક લોકોની ઈજાઓ થયાની પુષ્ટી કરી હતી. ઘાયલોને નજીકની હોસ્પિટલોમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા છે. જોકે, મૃત્યુઆંક વધી શકે છે.

પ્રત્યક્ષદર્શીઓનું કહેવું છે કે પ્રદર્શનકારીઓએ સુરક્ષા બેરિકેડ તોડીને સંકુલમાં પ્રવેશવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. અમેરિકન દૂતાવાસના રક્ષણ માટે

તેનાત અમેરિકન મરીન સૈનિકોએ વળતો જવાબ આપ્યો. પ્રારંભિક માહિતી અનુસાર, અમેરિકન કમ્પાન્ડો ફાયરિંગમાં ઘણા પ્રદર્શનકારીઓ ઘાયલ થયા હતા. કરાચી પોલીસ ચીફ સર્જન સુમૈયા સૈયદે જણાવ્યું કે પ્રદર્શનકારીઓ અને પોલીસ વચ્ચેની અથડામણ બાદ મૃતકોના મૃતદેહને કરાચી સિવિલ અધિકારીઓના જણાવ્યા અનુસાર, વિરોધીઓ વિખેરાઈ ગયા તે પહેલાં તેઓ ફક્ત દૂતાવાસ કમ્પાઉન્ડના બાહ્ય વિસ્તાર સુધી પહોંચી શક્યા હતા.

નોંધનીય છે કે શનિવારે અમેરિકા અને ઈઝરાયલના સંયુક્ત હવાઈ હુમલામાં ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા આયાતુલ્લાહ અલી ખામેનેઈની હત્યા બાદ આ હિંસા ફાટી નીકળી હતી. ડો. સુમૈયા સૈયદે જણાવ્યું હતું કે અત્યાર સુધીમાં ૨૦ મૃતદેહો સિવિલ

હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આવ્યા છે અને કેટલાકને ગોળી વાગ્યાના નિશાન છે. ઈરાન પર ચાલી રહેલા ઈઝરાયલી અને અમેરિકાના હુમલામાં ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતાના મૃત્યુની પુષ્ટી થતાં જ વિરોધીઓ અમેરિકાના દૂતાવાસ તરફ જતા રસ્તા પર એકઠા થવા લાગ્યા હતા. સૈયદે જણાવ્યું હતું કે હોસ્પિટલના ટ્રોમા સેન્ટરમાં લગભગ ૩૦ ઘાયલોની સારવાર ચાલી રહી છે. ઘાયલોમાં ચાર પોલીસકર્મીઓનો સમાવેશ થાય છે.

સિનિયર પોલીસ અધિકારી એસએસપી અસદ રેઝાએ જણાવ્યું હતું કે ભીડ પોલીસ પર હુમલો કરવાનું શરૂ કર્યા પછી પરિસ્થિતિને કાબૂમાં લેવા માટે તેમને ટીચર ગેસના શેલ અને રબરની ગોળીઓનો ઉપયોગ કરવો પડ્યો હતો. પોલીસે ભીડ પર લાઠીચાર્જ (જુઓ પાનું ૨) >>

મુંબઈ સમાચાર
મુંબઈ સમાચારની ઓફિસ તા. ૨-૩-૨૦૨૬, સોમવારે હોળી નિમિત્તે બંધ રહેવાની હોવાથી તા. ૩-૩-૨૦૨૬, મંગળવારે અખબાર પ્રસિદ્ધ નહિ થાય, તેની વાચકો અને અન્ય લોકોએ નોંધ લેવી. -વ્યવસ્થાપક.

સીબીએસઈની સાત દેશમાંની પરીક્ષા મોફૂફ

નવી દિલ્હી: મધ્ય પૂર્વમાં સતત બૉમ્બારો ચાલી રહ્યો છે. અમેરિકા અને ઈઝરાયલ સાથે મળીને ઈરાન પર બૉમ્બ વરસાવી રહ્યા છે તો તેહરાન તરફથી પણ જવાબી હુમલા થઈ રહ્યા છે. આ લશ્કરી સંઘર્ષની અસર હવે વિદ્યાર્થીઓને પણ થઈ રહી છે. સીબીએસઈ બોર્ડની પરીક્ષાઓ ચાલી રહી છે. હવે સીબીએસઈએ મધ્ય પૂર્વમાં ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ બોર્ડની (જુઓ પાનું ૨) >>

ભારતમાં શિયાઓ દ્વારા અમેરિકા વિરોધી દેખાવ

નવી દિલ્હી: ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા આયાતુલ્લાહ અલી ખામેનેઈનું અમેરિકા અને ઈઝરાયલના સંયુક્ત હુમલામાં મૃત્યુ થતાં ભારતમાં કાશ્મીર, કર્ણાટક, દિલ્હી, પંજાબ, રાજસ્થાન સહિતના અનેક રાજ્યમાંના શિયા મુસલમાનોએ અમેરિકા વિરોધી દેખાવ કર્યા હતા. અજમેરમાં શિયાઓએ ત્રણ દિવસનો શોક જાહેર કર્યો હતો. અમેરિકા-ઈઝરાયલના સંયુક્ત હવાઈ હુમલામાં ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા આયાતુલ્લાહ અલી ખામેનેઈના મૃત્યુ બાદ દિલ્હીમાં વિરોધ પ્રદર્શન થઈ રહ્યું છે. ઈરાનની સરકારી મીડિયાએ તેમના મૃત્યુની પુષ્ટી કરતા કહ્યું હતું કે શનિવારે તેહરાનમાં તેમની ઓફિસ પર હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. ખામેનેઈના મોત બાદ નવી દિલ્હીના જામિયા નગર વિસ્તારમાં મોટી સંખ્યામાં લોકો રસ્તા પર ઉતરી આવ્યા હતા. પંજાબના શાહી ઇમામ મૌલાના

જુએસટીની આવક વધીને ₹ ૧.૮૩ લાખ કરોડ થઈ

નવી દિલ્હી: આયાતને કારણે આવકમાં થયેલા વધારાને પગલે ફેબ્રુઆરીમાં જુએસટીની કુલ આવક ૮.૧ ટકા વધીને ₹. ૧.૮૩ લાખ કરોડ થઈ હતી. જુએસટીની કુલ સ્થાનિક આવક ૫.૩ ટકા વધીને ₹. ૧.૩૬ લાખ કરોડ થઈ હતી તે આયાતને કારણે જુએસટીની કુલ આવક ૧.૭.૨ ટકા વધીને ₹. ૪.૭૮૩ કરોડ પર પહોંચી હતી. જુએસટીના રિફંડની રકમનો આંક ૧૦.૨ ટકા વધીને ₹. ૨.૨,૫૯૫ કરોડ થયો હતો. વરસોવરસ નેટ જુએસટી કલેક્શનનો આંક ૭.૯ ટકા વધીને ₹. ૧.૬૧ લાખ કરોડ પર પહોંચ્યો હતો. સેસની કુલ આવકનો આંક ૧.૩,૪૮૧ કરોડથી વધીને ₹. ૫,૦૬૩ કરોડ થયો હતો. (એજન્સી) ■

બાસમતી ચોખાની નિકાસને માઠી અસર

નવી દિલ્હી : અખાત દેશોમાંના યુદ્ધની માઠી અસર ભારતના બાસમતી ચોખાની નિકાસને પણ થઈ છે. ભારતના કુલ બાસમતી ચોખાના નિકાસના લગભગ ૨૫ ટકા ઈરાનમાં કરે છે. બીજા ૨૦ ટકા ઈરાકમાં નિકાસ

કરાય છે. આ વેપાર ૨૦ લાખ ટનથી વધુ બાસમતી ચોખાનો છે. ગયા વર્ષે જ ભારતે ૧.૨ અબજ ડોલરના બાસમતી ચોખા ઈરાનને નિકાસ કર્યા હતા. પ્રાદેશિક સંઘર્ષને કારણે ઈરાકમાં (જુઓ પાનું ૨) >>

કમર્શિયલ રાંધણગેસ મોંઘો થયો

નવી દિલ્હી: પહેલી માર્ચથી કમર્શિયલ એલપીજી ગેસના ૧૯ કિલોનો સિલિન્ડર ૨૮ રૂપિયા મોંઘો થયો હતો. જોકે ઘરેલુ એલપીજીના ભાવમાં કોઈ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો નથી. હાલમાં મોર્કેટિંગ કંપની દર મહિને રાંધણગેસના ભાવની સમીક્ષા કરે છે. કમર્શિયલ એલપીજી સિલિન્ડરના ભાવ

પહેલી માર્ચથી અમલમાં આવ્યા હતા. ડેટા પ્રમાણે પહેલી જાન્યુઆરીથી કમર્શિયલ એલપીજી ગેસના ભાવ ૧૮૮ રૂપિયા વધારવામાં આવ્યા છે. કમર્શિયલ ગેસના ભાવ સતત ત્રીજા મહિને વધારવામાં આવ્યા હતા. જોકે લોકોને રાહત આપવા ઘરેલુ એલપીજીના ભાવ યથાવત રાખવામાં

આવ્યા છે. છેલ્લે ૧૯ કિલોના સિલિન્ડરના ભાવમાં ૨૮ રૂપિયાનો વધારો કરવામાં આવ્યો છે. ગયા મહિને કમર્શિયલ એલપીજી ગેસના ભાવમાં ૪૯ રૂપિયાનો વધારો કરવામાં આવ્યો હતો. દેશની રાજધાની દિલ્હીમાં પહેલી જાન્યુઆરીથી કમર્શિયલ એલપીજી (જુઓ પાનું ૨) >>

પાક-અફઘાનિસ્તાનની લડાઈમાં બાવનનાં મોત

નવી દિલ્હી: પાકિસ્તાન અને અફઘાનિસ્તાન વચ્ચે સતત ચોથા દિવસે યુદ્ધ ચાલુ રહ્યું હતું. પાક સુરક્ષા દળોએ ઓપરેશન ગઝલ લિલ હક અંતગત અત્યાર સુધીમાં ૩૫૦થી વધુ તાલિબાની લડાઈઓને મોતને ઘાટ ઉતાર્યા હોવાનો પાકિસ્તાને દાવો કર્યો

છે. આ દરમિયાન તાલિબાન સરકારે જણાવ્યું કે ૨૨ ફેબ્રુઆરીથી ખોસ્ત, પકિસ્તા, નંગરહાર, પકિસ્તા, કંદહાર અને કુનાર પ્રાંતોમાં પાકિસ્તાની લશ્કરી હુમલામાં મહિલાઓ અને બાળકો સહિત બાવન નાગરિકો મૃત્યુ પામ્યા (જુઓ પાનું ૨) >>

ઈરાની સેનાનું હેલિકોપ્ટર કેશ: ચારનાં મોત

નવી દિલ્હી: ઈરાનમાં અમેરિકા અને ઈઝરાયલ સાથે ચાલી રહેલા લશ્કરી સંઘર્ષ દરમિયાન એક ભયંકર દુર્ઘટના ઘટી હતી. ઈરાનના ઇસ્ફહાન પ્રાંતના દોરચેહ શહેરમાં મંગળવારે એક લશ્કરી હેલિકોપ્ટર ફળ-શાકભાજી બજારમાં દુર્ઘટનાગ્રસ્ત થયું હતું, જેમાં ચાર લોકોનાં ઘટનાસ્થળે જ મોત નીપજ્યા હતા. આ માહિતી સરકારી ટીવીના અહેવાલમાં સામે આવી હતી. અને એ ઉલ્લેખનીય છે કે આ ઘટના એવા સમયે બની છે જ્યારે દેશ પહેલાથી જ યુદ્ધ અને તણાવપૂર્ણ પરિસ્થિતિઓનો સામનો કરી રહ્યો છે. હાલ સ્થાનિક વહીવટીતંત્ર રાહત અને બચાવ કામગીરીમાં રોકાયેલું છે. તેમ જ અકસ્માતના કારણની તપાસ હાથ ધરવામાં આવી છે.

સરકારી ટેલિવિઝનના અહેવાલ અનુસાર હેલિકોપ્ટરનો કાટમાળ સીધો જ બજારમાં આવેલી દુકાનો પર પડ્યો હતો. જેના કારણે અરાજકતા ફેલાઈ હતી. આ દુર્ઘટનાને પગલે બજારમાં આગ ફાટી નીકળી હતી. આ દુર્ઘટનામાં ચાર લોકોનાં મોતની પુષ્ટિ થઈ છે, જેમાં વિમાનના ચાલક ઢગના સભ્યોનો પણ સમાવેશ થાય છે. આ વિસ્તાર ઈરાનના ઇસ્ફહાન પ્રાંતના દોરચેહ શહેરનો ભાગ છે, જે (જુઓ પાનું ૨) >>

કોંગ્રેસે પુડુચેરીને એક પરિવારનું 'એટીએમ' બનાવ્યું છે: મોદી

પુડુચેરી: વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ રવિવારે કોંગ્રેસની ટીકા કરતા કહ્યું હતું કે કોંગ્રેસના શાસનમાં આ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં રાજકીય અસ્થિરતા અને ભ્રષ્ટાચાર હતો અને આ પ્રદેશ દિલ્હીના એક કુટુંબ માટે એટીએમ બની ગયો હતો.

ડીએમકેની ટીકા કરતા મોદી કહ્યું હતું કે લોકો ડીએમકે દ્વારા શાસિત પડોશના તમિળનાડુમાં થયેલા કૌભાંડોની લાંબી યાદી જોઈ શકે છે. મોદીએ આક્ષેપ કર્યો હતો કે કોંગ્રેસના અગાઉના શાસનમાં રેશન દુકાનોમાં ચોખા નહોતા, પગાર મોટો અપાતો હતો. ગુંડાઓ અને ડ્રગ માફિયા ગલીમાં રાજ કરતા હતા. નવા પ્રોજેક્ટના લોન્ચ અને નવી પહેલના શિલાન્યાસ કરવાના પ્રસંગમાં મોદીએ કહ્યું હતું કે કોંગ્રેસે પુડુચેરીને દિલ્હીના એક કુટુંબ માટે એટીએમ બનાવ્યું હતું. પુડુચેરીની વિકાસયાત્રામાં કોંગ્રેસ અને ડીએમકે સ્પીશ્રેક્કર બની ગયાં છે. હવે આ જ પરિભળો

જમ્મુ-કાશ્મીરમાં ભૂકંપ

જમ્મુ: જમ્મુ અને કાશ્મીરના પર્વતીય રોડા જિલ્લામાં રવિવારે મોટી રાત્રે ૪.૨ની તીવ્રતાવાળો ભૂકંપ આવ્યો હતો. અધિકારીઓએ કહ્યું હતું કે નુકસાનના કોઈ અહેવાલ મળ્યા નથી. હવેમાન ખાતાએ માહિતી આપી હતી કે ભૂકંપ રાત્રે ૧.૨૫ કલાકે આવ્યો હતો. ભૂકંપનું કેન્દ્ર ઉત્તરમાં ૩૩.૦૮ ડિગ્રી અક્ષાંશ અને પૂર્વમાં ૭૬.૧૭ ડિગ્રી રેખાંશે પૂર્વવીની સપાટીના પાંચ કિલોમીટર અંદર હતું. (એજન્સી) ■

૧૫ નક્સલીનું આત્મસમર્પણ

મહાસમુંદ: છત્તીસગઢના મહાસમુંદ જિલ્લામાં રપેશિયલ ઝોનલ કમિટી-સ્તરના સાન્ય વિકાસ સહિત ૧૫ નક્સલીઓએ સુરક્ષા કર્મચારીઓ સમક્ષ આત્મસમર્પણ કર્યું હતું. આ માહિતી નાયબ મુખ્ય પ્રધાન વિજય શર્માએ આપી હતી. પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર આત્મસમર્પણ કરનારા કેડરમાં નવ મહિલાઓનો પણ સમાવેશ થાય છે. આ કેડરો માઓવાદીઓના બલાંગીર-બરગઢ-મહાસમુંદ વિભાગના હતા અને છત્તીસગઢ-ઓડિશા સરહદ પર સક્રિય હતા. ગૃહ મંત્રાલય (જુઓ પાનું ૨) >>

અંક પ્રગટ થઈ ચૂક્યો છે

વસંત અંક ૨૦૨૬

મુંબઈ સમાચાર

એકસ્ટ્રા અફેર ભરત ભારઝાજ feedback@bombaysamachar.com

ખામેનેઈ અમેરિકા માટે વિલન હશે, ભારત માટે નહોતા

અમેરિકા અને ઈઝરાયલે કરેલા હુમલામાં સુપ્રીમ લીડર આધાતુલ્લાહ અલી ખામેનેઈનું મોત થતાં આખી દુનિયામાં સ્તબ્ધતા છે. દુનિયાભરના શિયા મુસ્લિમોના સર્વોચ્ચ નેતા મનાતા ૮૬ વર્ષના હતા પણ કંઈકે હતા ને અમેરિકા-ઈઝરાયલ સામેના જંગમાં ઈરાનનું નેતૃત્વ કરતા હતા. ખામેનેઈનો આ રીતે અકાળે અંત આવશે તેની કોઈને કલ્પના પણ નહોતી.

ખામેનેઈને પણ ઈઝરાયલ આ રીતે ઘરમાં ઘૂસીને ઠોકી દેશે એવો અંદાજ નહીં હોય તેથી નિરાંતે પોતાની સલાવાર ઓફિસમાં બેસીને ખામેનેઈ લશ્કરી કમાન્ડરો સાથે મીટિંગ જ કરી રહ્યા હતા. એ વખતે તેમને ખબર નહીં હોય કે, આ મીટિંગ પંતે એ પહેલાં સીધા ઉપર પહોંચી જવાનું છે. એ તો અમેરિકા અને ઈઝરાયલના હુમલાનો કર્ક રીતે જવાબ આપવો તેની વ્યૂહરચનામાં વ્યસ્ત હતા પણ ઈઝરાયલે અચાનક સીધો હુમલો કરીને તેમને ઉઘતા ઝડપી લીધા.

ઈઝરાયલે ઈરાનમાં ઘૂસીને ખામેનેઈને મારીને ફરી એક વાર પોતાની ધાકનો પરચો આપ્યો છે. આપણે ન્યા ભારત ઘર મેં ઘૂસકર મારતા હૈ એવા ફડકા મારીએ છીએ પણ ખરેખર ઘરમાં ઘૂસીને મારવું આને કહેવાય. ખામેનેઈ બંકર જેવા તેમના ઓફિસ કોમ્પ્લેક્સમાં આખા પરિવાર સાથે રહેતા હતા. આ બંકરને ઈઝરાયલ કે અમેરિકા કશું કરી નહીં શકે એવું મનાતું હતું પણ ઈઝરાયલે ખામેનેઈ જ્યાં બેઠા હતા ત્યાં જ ઉપરાછાપરી ૩૦ મિસાઈલ છોડીને ખામેનેઈને ભૂતકાળ બનાવી દીધા. ઈઝરાયલના હુમલામાં ખામેનેઈની પુત્રી-જમાઈ, પુત્રવધૂ અને પૌત્રી સહિત મોટા ભાગનો પરિવાર પણ મરણ્યો છે. કોમ્પ્લેક્સમાં હાજર ૪૦ કમાન્ડરો પણ માર્યા ગયા છે. ઈઝરાયલ અને અમેરિકા કેવા ખતરનાક છે તેનો અંદાજ આ વાત પરથી જ આવી જાય.

ખામેનેઈના મોતથી આઘાતમાં સરી પડેલા દુનિયાભરના શિયા મુસ્લિમો રસ્તા પર ઊતરીને દેખાવો કરીને આક્રોશ ઠાલવી રહ્યા છે. ભારતમાં પણ કેટલાક શહેરોમાં દેખાવો થયા છે. પાકિસ્તાનમાં તો લોકોએ યુએસ એમ્બેસી પર હુમલો કરી દીધો. અમેરિકાએ ખામેનેઈના ચાહકોના હુમલાનો જવાબ ગોળીઓથી આપીને ૧૦નાં દીમ ઢાળી દીધાં તેથી પાકિસ્તાનમાં પણ તણાવ થઈ ગયો છે.

ઈરાનમાં અત્યારે મિશ્ર માહોલ છે. ઈરાનની સરકાર ખામેનેઈના મોતનો બદલો લેવાની કરમો ખાઈ રહી છે જ્યારે વિદેશીઓ જશ્ન મનાવી રહ્યા છે. અલબત્ત આ જશ્ન સોશ્યલ મીડિયા પર જ છે કેમ કે ખામેનેઈના મોત પછી પણ ઈરાન હજુજ શિયા

કટ્ટરવાદીઓના હાથમાં જ છે તેથી જશ્ન મનાવનારાએ પોતાની લાગણીઓને કાબૂમાં રાખવી પડે. બાકી તેમને પણ ખામેનેઈને કંપની આપવા ઉપર પહોંચાડી દેવાય.

ઈઝરાયલ અને અમેરિકાની સાથે સાથે સાઉદી અરબિયા સહિતના સુન્નીઓના દેશો પણ ખુશ છે. વિશ્વમાં શિયા મુસ્લિમોને પોતાના ગુલામ બનાવવાની સુન્નીઓની મહત્ત્વાકાંક્ષા ઓડે ઈરાન સૌથી મોટો અવરોધ છે તેથી આરબ દેશોની ખુશી સમજી શકાય એવી છે. અમેરિકા અને ઈઝરાયલ પણ ખામેનેઈને સૌથી મોટો દુશ્મન માનતાં તેથી એ પણ ખુશ થાય જ. અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે તો ટૂથ સોશ્યલ પર લખ્યું છે કે, ઇતિહાસના સૌથી કૂર વ્યક્તિઓમાંથી એક ખામેનેઈ માર્યા ગયો છે. ખામેનેઈના મોતથી ઈરાનની જનતાની સાથે-સાથે અમેરિકા અને દુનિયાભરના દેશોને પણ ન્યાય મળ્યો છે.

ટ્રમ્પનું નિવેદન અમેરિકાનાં બેવડાં ધોરણોનો નાદાર નમૂનો છે. ઈરાને ઈઝરાયલને પરેશાન કરવા હિઝબોલાહ અને હુતી જેવાં શિયા આતંકવાદી સંગઠનોને પોષ્યાં એ સાચી વાત છે. આ ઇરાક, સીરિયા, લેબનોન અને યમન જેવા દેશોમાં સત્તા કબજે કરવા ભારે ખૂનામરકી કરી છે. ઈઝરાયલમાં પણ ઈરાને આતંકવાદ ફેલાવ્યો છે તેથી ખામેનેઈ શાંતિના દૂત નહોતા એ વાત સાચી પણ ઈરાન જેવા ધંધા તો પાકિસ્તાન પણ કરે છે છતાં અમેરિકા પાકિસ્તાનને પંપાળે છે. અમેરિકાએ પોતે આખી દુનિયાની મેથી મારનારા અલ કાયદા અને તાલિબાન જેવાં સંગઠનોને પેદા કરીને આતંકવાદને પોષ્યો છે પણ અમેરિકા કદી પાકિસ્તાનની કે પોતાની વાત નથી કરતું. બીજાં કરે એ છિનાળું ને પોતે કરે એ લીલા એ આનું નામ.

ખામેનેઈ અમેરિકા અને ઈઝરાયલ સહિતના તેના સાથી દેશો માટે વિલન હશે પણ ભારત માટે વિલન નહોતા. જમ્મુ અને કાશ્મીર સહિતના મુદ્દે ઈરાન પાકિસ્તાનના પડખે ઊભું રહેતું પણ એ તો આપણે અત્યારે જેમની દોસ્તીની દુહાઈઓ આપીએ છીએ એવા યુએઈ, સાઉદી અરબિયા, કતાર સહિતના દેશો પણ કરતા જ હતા એ જોતાં ખાલી ખામેનેઈને વિલન ના ગણી શકાય.

ઈરાનમાં થયેલી ઈસ્લામિક ક્રાંતિને ભારતે માન્યતા નહોતી આખી પણ પછી ભારત અને ઈરાનના સંબંધો અત્યંત મજબૂત બન્યા. ખોમેનેઈના સમયમાં તેની શરૂઆત થઈ અને ખામેનેઈ ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા બન્યા પછી આ સંબંધો વધારે ગાઢ

બન્યા. એક સમયે ઈરાન ભારતના ટોપ થ્રી ક્લૂ ઓઈલ સપ્લાયર્સમાંથી એક હતું. ભારતની કુલ ક્લૂ ઓઈલ આયાતમાં ઈરાનનો હિસ્સો લગભગ ૧૭ ટકાની આસપાસ હતી.

ભારત ઈરાનનું સૌથી મોટું ક્લૂ ખરીદદાર હતું તેનો બદલો ઈરાન પણ ઉદારતાથી વાળતું હતું. ઓએનજીસી સહિતની ભારતીય સરકારી ઓઈલ કંપનીઓને ઈરાનમાં ક્લૂ અને ગેસના કોન્ટ્રાક્ટ મોટા પ્રમાણમાં મળતા હતા. ૨૦૦૮માં ભારતે પાંચ અબજ ડોલરનું રોકાણ ઈરાનનાં ગેસ ક્ષેત્રમાં કરેલું તો પરથી જ બંને દેશોના ગાઢ સંબંધોનો ખ્યાલ આવે. ઈરાનમાં ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ્સના કોન્ટ્રાક્ટ પણ ભારતીય કંપનીઓને મળતા હતા. ઈરાને પોતાનું સૌથી મહત્ત્વનું ચાહકોના બંદર વિકસાવવાનો કોન્ટ્રાક્ટ પણ ભારતને આપ્યો હતો તેના પરથી જ ઈરાન માટે ભારત કેટલું મહત્ત્વનું હતું એ સાબિત થાય છે.

ભારતે ૨૦૦૮માં અમેરિકા સાથે પરમાણુ કરાર કર્યો પછી અમેરિકાએ ઈરાન સાથેના સંબંધો કાપી નાખવા ભારત પર દબાણ શરૂ કર્યું. ભારતના શાસકો અમેરિકા સામે ઝીંક ના ઝીલી શક્યા તેથી ધીરે ધીરે ઈરાન પાસેથી કૂઠની ખરીદી અને બીજા આર્થિક વ્યવહારો બંધ કરવા પડ્યા. બાકી ખામેનેઈએ તો ભારત પોતાની પાસેથી કૂઠની ખરીદી કરે તેની ચુકવણી ભારતીય રૂપિયામાં કરવાની અને કૂઠના બદલામાં ભારત આપે એટલું અનાજ લેવાની વ્યવસ્થા પણ કરી આપેલી. ભારત અને ઈરાન વચ્ચેના આ વ્યવહારમાં ભારતના બેઉ હાથમાં લાડુ હતા કેમ કે ભારતની નિકાસ પણ વધતી હતી અને કૂઠની ખરીદી માટે મોંઘું વિદેશી ડોલરોમાં પણ નહોતું ખર્ચવું પડતું. અમેરિકાથી ભારતનો આ ફાયદો જોયો ના ગયો તેથી ધોંચપરોણા કરીને બધું બંધ કરાવી દીધું.

ઈરાન પણ ભારતના વલણથી નિરાશ થઈને ચીન તરફ ઢળવા મોડેલું પણ હણાહણ ભારતવિરોધી વલણ નહોતું લીધું. છેલ્લે તો ચાબહાર બંદરનું સંચાલન કરવા માટે કરાર કરીને ઈરાને ભારત તરફ તેને ખાર નથી એ સાબિત કરેલું જ પણ આપણામાં અમેરિકાની ઝેસીતેસી કરીને ઈરાન સાથે ખુદેઆમ સંબંધો રાખવાની ત્રેવડ નથી તેથી સંબંધો સ્થગિત થઈ ગયા.

ખામેનેઈના મોત પછી ઈરાનમાં શું થશે એ ખબર નથી પણ અમેરિકા ઈરાનના કૂ પર કબજો કરવા મથશે તેમાં બેમત નથી. સામે ખામેનેઈના ચેલકા પણ જલદી હથિયાર હેડાં મૂકવાના મૂકમાં નથી એ જોતાં જોરદાર જંગ થશે એ નક્કી છે.

પહેલા પાનાનું ચાલુ

દિવસ	મુંબઈ, દિલ્હી	સીબીએસઈની	બાસમતી ચોખાની
------	---------------	-----------	---------------

ઈરાનનીઓ ઉજવાણી કરી રહ્યા હતા. લોકોએ 'ઉંચ ટુ ઇ' ઈસ્લામિક રિપબ્લિક એન્ડ લોંગ લીવ શાહ'ના નારા લગાવ્યા હતા. સોશ્યલ મીડિયા પરની પોસ્ટમાં ટ્રમ્પે લખ્યું હતું કે ખામેનેઈ માનના ઈતિહાસનો સૌથી દુષ્ટ માણસ હતો અને તેનું મૃત્યુ થયું છે. આ માત્ર ઈરાનના લોકો માટે જ નહીં, પરંતુ લોહી તરસ્યા ખામેનેઈ અને તેની ગેંગના સભ્યો દ્વારા જેની જેની હત્યા કરવામાં આવી હતી તે મહાન અમેરિકનો સહિત વિવિધ દેશના લોકોને સળેલો ન્યાય છે. અખાતના દેશો અને સમગ્ર વિશ્વમાં શાંતિ સ્થાપવાનું અમારું લક્ષ્ય સિદ્ધ ન થાય અને જરૂર જણાશે ત્યાં સુધી ઈરાન પર બોમ્બરોનો અને હવાઈહુમલાઓ ચાલુ જ રહેશે.

તહેરાનસ્થિત ખામેનેઈના નિવાસસ્થાનમાં ભારે તારાજ સર્જઈ હોવાનું સેટેલાઈટ દ્વારા મોકલવામાં આવેલી તસવીરોમાં જોવા મળ્યું હતું. દરમિયાન ઈરાનના ઈસ્લામિક રિવાલ્યુશનરી ગાર્ડ કોર્પ્સ (આઈઆરજીસી)એ ચેતવણી આપતાં કહ્યું હતું કે ખામેનેઈના મૃત્યુનો બદલો લેવા અમે ઈઝરાયલ અને અમેરિકાના અરેબેઝ પર સૌથી ખતરનાક હુમલાઓ કરીશું. અમેરિકા અને ઈઝરાયલ જે કશું છે તેની કિંમત તેમણે ચુકવવી પડશે. ઈસ્લામિક રિપબ્લિક ઓફ ઈરાનના સશસ્ત્ર દળના ઈતિહાસમાં આ સૌથી ખોફનાક હુમલાઓ હશે. (એજન્સી)

૩૦૦૦ થી

અનુસાર, આ સંઘર્ષની અસર ગુજરાતથી પ્રવાસે ગયેલા યાત્રિકો પર પડી છે. હાલ મિસલ ઈસ્ટમાં અંદાજે ૩૦૦૦ જેટલા ગુજરાતી પ્રવાસી ફસાયા હોવાના અહેવાલ છે. દુબઈ અને અબુધાબીમાં હજારો ગુજરાતીઓ વેકેશન માણવા રોકાયા હોવાના અહેવાલો પ્રાપ્ત થયા હતા, જ્યારે રમજાન માસ નિમિત્તે ઉમરાહ કરવા ગયેલા અંદાજે ૭૦૦થી ૮૦૦ ગુજરાતી મક્કા-મદીનામાં ફસાઈ ગયા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

બીજી તરફ અમદાવાદના ૫૫ જેટલા યાત્રિકોએ ફ્લાઈટ્સ રદ થવાને કારણે એરપોર્ટથી હાટેલ પરત ફરવું પડ્યું છે અને તેઓ હવે આર્થિક મુશ્કેલી તેમ જ અનિશ્ચિતાનો સામનો કરી રહ્યા છે. ટ્રાવેલ ઓપરેટરોના જણાવ્યા મુજબ, અત્યારે તમામ પ્રવાસીઓ સુરક્ષિત છે અને તેઓ ઈન્ડિયન એમ્બેસીના સંપર્કમાં રહીને પરત ફરવાની રાહ જોઈ રહ્યા છે. આ અંગે અમદાવાદના જમાલપુર-ખાડિયા વિસ્તારના ધારાસભ્ય ઉમરાન ખેડાવાલાએ સોશ્યલ મીડિયા દ્વારા માહિતી આપી હતી કે, તેમના મત્સેત્રના અને અમદાવાદના અનેક નાગરિકો હાલ સાઉદી અરબિયાના એરપોર્ટ પર ફસાયેલા છે. મધ્ય-પૂર્વમાં સર્જાયેલી અશાંતિ અને ફ્લાઈટ્સ રદ થવાને કારણે મુસાફરો મુશ્કેલીમાં મુકાયા છે, જેના કારણે તેમના પરિવારોમાં પણ ચિંતાનું મોજું ફરી વળ્યું છે. તેમણે આ મામલે ભારત સરકાર અને વિદેશ પ્રધાન એસ. જયશંકરને તાત્કાલિક હસ્તક્ષેપ કરવા વિનંતી કરી હતી. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, દરેક ભારતીય નાગરિકની સુરક્ષા આપણી પ્રાથમિકતા હોવી જોઈએ.

એરપોર્ટ પર ૬૦ ઈન્ટરનેશનલ ડિપાર્ચર અને ૪૦ અરાઈવલ ફ્લાઈટ રદ કરવામાં આવી હતી. અખાત વિસ્તારમાં આકાર લઈ રહેલી રાજકીય પરિસ્થિતિને કારણે પશ્ચિમના દેશોની વિમાનસેવા પણ મોરબાદથી અથવા તેનાં સમયપત્રકમાં ફેરફાર કરવામાં આવે એવી શક્યતા છે.

દિલ્હી ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ લિ. (ડીઆઈએએલ) દિલ્હીમાં ઈંદિરા ગાંધી ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટનું સંચાલન કરે છે.

સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર રવિવારે બપોરે ૨:૩૦ વાગ્યા સુધીમાં મુંબઈ ઈન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ પર કુલ ૧૨૫ ઈન્ટરનેશનલ ફ્લાઈટ રદ કરવામાં આવી હતી જેમાં ૬૭ ડિપાર્ચર અને ૫૮ અરાઈવલ ફ્લાઈટનો સમાવેશ થતો હતો. આગાઉ નાગરિકી ઉકૂચન ખાતાએ રવિવારે કહ્યું હતું કે રવિવારે ડોમેસ્ટિક કેરિયર દ્વારા ૪૪૪ ઈન્ટરનેશનલ ફ્લાઈટ રદ કરવામાં આવે એવો અંદાજ છે. (એજન્સી)

દુબઈ અને અબુધાબી

છે કેમ કે તેને કારણે મહત્ત્વની પરિવહન સેવા અને મિલકતોને નુકસાન થયું હોવાથી પ્રાદેશિક ગતિવિધિઓ અને આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ ખોરવાઈ ગઈ છે જેને લીધે આ બાબતો પર નિર્ભર પોરીશી દેશો સાથેના રાજદ્વારી સંબંધો સામે પણ જોખમ ઊભું થયું છે. દુબઈ પર કરવામાં આવેલા હવાઈ અને મિસાઈલ હુમલાને કારણે અખાતના દેશોમાં ગભરાટ ફેલાઈ ગયો છે અને ઈરાનમાં સરકારવિરોધી પ્રદર્શન વધુ ઉગ્ર બની રહ્યું છે.

ગાઝાને સહાયને મામલે સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘે તાકીદે આપેલી ચેતવણીએ માનવતા અને સુરક્ષાને મામલે ઘેરી કટોકટી ઊભી કરી છે. દોહામાં આગના મોળાઓ અને પલાયન થઈ રહેલા લોકોના સોશ્યલ મીડિયા પર ફરી રહેલા વીડિયોએ નાગરિકોમાં ગભરાટ ફેલાવ્યો છે. કતારના સંરક્ષણ પ્રધાને કહ્યું હતું કે આ વિસ્તારમાં અમેરિકાના સૌથી મોટા અલ ઉદેઈદ અરેબેઝને નિશાન બનાવી છોડવામાં આવેલી અનેક મિસાઈલને અમે આંતરી લીધી હતી.

કમર્શિયલ

સિલિન્ડરના ભાવમાં ૧૮૮ રૂપિયો વધારો કરવામાં આવ્યો છે. નવી દિલ્હીમાં કમર્શિયલ એલપીજી સિલિન્ડર (૧૯ કિલોના)નો ભાવ હવે ૧૭૬૮.૫૦ રૂપિયા થયો છે. આનો ભાવ કોલકાતામાં ૧૮૭૫.૫ રૂપિયા, મુંબઈમાં ૧૭૨૦.૫૦ રૂપિયા અને ચેન્નઈમાં ૧૯૨૯ રૂપિયા છે. (એજન્સી)

દિરાની સેનાનું

રાજધાનીથી ૩૩૦ કિમી દૂર આવેલો છે. અમેરિકા અને ઈઝરાયલ દ્વારા ઈરાન પર કરવામાં આવેલા સંયુક્ત હુમલાઓથી શરૂ થયેલું યુદ્ધ હવે કતાર, યુએઈ, સાઉદી અરબિયા અને કુવૈત સુધી ફેલાયું છે. હાલ સમગ્ર મધ્ય પૂર્વ યુદ્ધની અસર હેઠળ છે. ગલ્ફ કોઓપરેશન કાઉન્સિલ (જીસીસી)નો સમગ્ર પ્રદેશ મિલાઇલોના હુમલાનો સામનો કરી રહ્યો છે. ઈઝરાયલના ઓપરેશન રોહિંગ લાઇન અને અમેરિકાના એપિક ફ્રન્ટીર ઓપરેશને સાથે મળીને મધ્ય પૂર્વને એવા સંઘર્ષમાં ધકેલ્યું છે, જે હાલ વકરી રહ્યું હોય તેવું લાગે છે.

પરીક્ષાઓ સ્થગિત કરવાનો નિર્ણય લીધો છે. રવિવાર એટલે કે ૧ માર્ચના રોજ બપોરે સીબીએસઇએ સોશિયલ મીડિયા પોસ્ટમાં મધ્ય પૂર્વ અંગે એક મોટું અપોટ આપ્યું હતું. સીબીએસઇએ સદા દેશોની તેની શાળાઓના આચાર્યોને પત્ર લખીને જાણ કરી હતી કે આવૃત્તીકાલે એટલે કે ૨ માર્ચે યોજનારી બોર્ડની પરીક્ષાઓ સ્થગિત કરવામાં આવી રહી છે.

અત્રે એ નોંધવું છે કે સીબીએસઇએ મધ્ય પૂર્વની શાળાઓ માટે આ નિર્દેશ જારી કર્યો છે. જેમાં બહરૈન, ઈરાન, કુવૈત, ઓમાન, કતર, સાઉદી અરબિયા અને યુએઈનો સમાવેશ થાય છે. ૨ માર્ચ, ૨૦૨૬ના રોજ યોજનારી ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ બોર્ડની પરીક્ષાઓ સ્થગિત રહેશે. મધ્ય પૂર્વ ક્ષેત્રના વિદ્યાર્થીઓ માટે આગામી તારીખ ટૂંક સમયમાં જાહેર કરવામાં આવશે. બોર્ડ વધુમાં જણાવ્યું કે તે ૩ માર્ચે પરિસ્થિતિની સમીક્ષા કરશે અને ૫ માર્ચથી યોજનારી પરીક્ષાઓ અંગે નિર્ણય લેશે.

પાકિસ્તાનમાં

પણ કર્યો. જોકે એક ટીવી ચેનલે દાવો કર્યો કે પોલીસે તેમના પર ગોળીબાર પણ કર્યો હતો. પ્રદર્શનકારીઓ અમેરિકાના કોન્સ્યુલેટમાં ઘૂસવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હતા ત્યારે પોલીસે તેમના પર ગોળીબાર કર્યો હતો. સિંધના ગુડમંત્રી ઝિયાઉલ હસન લંગરે કરાચીના એડિશનલ આઈજી પાસેથી તાત્કાલિક વિગતો માગી છે, ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે કોઈને પણ કાયદો પોતાના હાથમાં લેવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે નહીં. તેમણે સંવેદનશીલ સ્થળો પર સુરક્ષા વધારવાની વાત કરી હતી. વિરોધ પ્રદર્શન દરમિયાન ટ્રાફિકને અડચણ ના થાય તે માટે વૈકલ્પિક માર્ગો નક્કી કરવા જોઈએ. કાયદાકીય એજન્સીઓ સંપૂર્ણપણે સતર્ક છે અને પરિસ્થિતિ પર નજીકથી નજર રાખી રહી છે.

પાક-અફઘાનિસ્તાનની

છે. જ્યારે ૬૬ લોકો ઘાયલ થયા છે. તાલિબાન સરકારના નાયબ પ્રવક્તાના જણાવ્યા અનુસાર ઘણાં ઘરો પણ નાશ પામ્યાં છે. મીડિયા અહેવાલ મુજબ અમેરિકાના આ હુમલાઓમાં બાવન નાગરિકો મૃત્યુ પામ્યા છે. જેમાં મોટાભાગના મહિલાઓ અને બાળકોનો સમાવેશ થાય છે. જ્યારે ૬૬ લોકો ઘાયલ થયા છે. આઠ ઘરો સંપૂર્ણપણે નાશ પામ્યાં છે. જ્યારે અન્ય ૧૪ ઘરોને આંશિક નુકસાન થયું હોવાનું નાયબ પ્રવક્તા હમદુલ્લાહ ફિતરતે જણાવ્યું હતું.

૧૫ નકસલીઓનું

સંભાળતા શર્માએ રાયપુરમાં પત્રકારોને જણાવ્યું કે આજનું પુનર્વસન ખૂબ જ મહત્ત્વપૂર્ણ છે. બલાંગીર-બરગઢ-મહાસમુંદ વિભાગના ૧૫ નકસલીઓએ આત્મસમર્પણ કર્યું છે. આ વિભાગમાં માત્ર ૧૫ સભ્યો બાકી હતા અને તે બધાએ હવે હથિયાર મૂકી દીધાં છે. આત્મસમર્પણ કરનારાઓમાં સ્પેશિયલ ઝોનલ કમિટી-લેવલનો સભ્ય વિકાસ પણ હતો. તે માઓવાદી સંગઠનના વેસ્ટ સબ-ઝોનલ વિંગના સેક્રેટરી તરીકે કામ કરી રહ્યો હતો. આત્મસમર્પણ કરનારા કેડરમાં છ પુરુષો અને નવ મહિલાઓ છે. શર્માએ જણાવ્યું કે બધાએ ત્રણ એકે-૪ ૩૦ રાઇફલ, બે સેલ્ફ-લોડિંગ રાઇફલ (એસએલઆર), બે આઇએનએસએસ રાઇફલ અને ત્રણ ૩૦૩ ૨૧૪ફલ સહિત હથિયારોના જથ્થા સાથે આત્મસમર્પણ કર્યું હતું.

નિકાસ પણ પ્રભાવિત થવાની શક્યતા છે. ઈરાનમાં અનિશ્ચિતતા મધ્ય એશિયામાં પણ ચોખાની નિકાસને અસર કરી શકે છે.

મધ્ય પૂર્વમાં ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચે વધી રહેલા તણાવ વૈશ્વિક ચિંતાઓ વધારી છે. ઈરાન સામે લશ્કરી કાર્યવાહીના કારણે પરિસ્થિતિ ભારત માટે તણાવપૂર્ણ બની ગઈ છે. ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચેના યુદ્ધની અસર ભારતના તેલ, વેપાર, શરંબજાર અને સોના-ચાંદીના ભાવ પર પડી શકે છે. જો યુદ્ધ વધુ વધશે તો હોમ્મુજ સ્ટ્રેટ બંધ થઈ શકે છે, જેની અસર ભારતના કૂઠ ઓઈલના સપ્લાય પર થઈ શકે છે.

નિષ્ણાતોનું માનવું છે કે યુદ્ધ વધવાથી કૂઠ ઓઈલના ભાવમાં વધારો થઈ શકે છે. તેલના ભાવ વધી શકે છે જેની અસર શરંબજાર પર પડશે. સૂત્રોના જણાવ્યા અનુસાર, જો હોમ્મુજ સ્ટ્રેટ બંધ થાય છે તો ભારત અન્ય વિકલ્પો પર વિચાર કરી શકે છે. ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચેના યુદ્ધથી માત્ર તેલ જ નહીં, પરંતુ ભારતના વેપાર પર પણ ખતરો છે. એક અહેવાલ મુજબ, ઈરાનથી ભારત આવતા બાસમતી ચોખા, ચા, મસાલા, તાજાં ફળો, શકભાજી અને એન્જિનિયરિંગ સામાનની સપ્લાય પર અસર થઈ શકે છે.

ઈરાન પર ઈઝરાયલ-અમેરિકાના હુમલા પછી વધી રહેલા તણાવથી હવે પશ્ચિમ એશિયામાં ભારતના આર્થિક હિતોને નુકસાન થવા લાગ્યું છે. વૈશ્વિક સ્તરે કૂઠ ઓઈલના ભાવમાં વધારો અને ઈરાનમાં ભારતની નિકાસમાં અચાનક અડચણ ઊભી થઈ છે. ભારતના નિકાસકારો ખાસ કરીને ચિંતિત છે કારણ કે ઈરાન ભારતીય બાસમતી ચોખાનો સૌથી મોટો ખરીદદાર છે. યુદ્ધને કારણે અનિશ્ચિતતા વધતી હોવાથી વેપારમાં ઘટાડો થયો છે, જેના કારણે શિપમેન્ટ અને પેમેન્ટ પર ખતરો ઊભો થયો છે.

ફોરબ્યુન રાઇસ લિમિટેડના ડિરેક્ટર અને ઓલ ઈન્ડિયા રાઇસ એક્સપોર્ટર્સ એસોસિયેશનના જનરલ સેક્રેટરી અજય ભાલોટિયાએ જણાવ્યું હતું કે યુદ્ધ શરૂ થયાના બે મહિના આગાઉ ઈરાની આયાતકારોએ બાસમતી ચોખા માટે મોટા ઓર્ડર આપ્યા હતા. આ ભારે ઓર્ડરને કારણે ભારતીય બજારોમાં બાસમતીના ભાવ પ્રતિ કિલો લગભગ ૧૦ રૂપિયા વધ્યા હતા. યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારથી ભારતીય બાસમતી ચોખાની નિકાસ લગભગ બંધ થઈ ગઈ છે. ભારતથી ઈરાનમાં નિકાસ કરવામાં આવતા બાસમતી ચોખાનું શિપમેન્ટ હાલમાં રસ્તામાં છે. વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં ઈરાની આયાતકારો આ બાસમતી ચોખાની ડિલિવરી લઈ શકશે કે કેમ તે અંગે નોંધપાત્ર અનિશ્ચિતતા છે. ઈરાન પર અમેરિકા અને ઈઝરાયલના હુમલા બાદ હરિયાણાના ચોખાના નિકાસકારોનું શિપમેન્ટ ઈરાન અને અફઘાનિસ્તાનમાં અટકી ગયું હતું. હવે નિકાસકારોને પૈસા આવવામાં વિલંબનો ડર સતાવી રહ્યો છે. રાઈસ એક્સપોર્ટર્સ એસોસિયેશનના રાજ્ય સેક્રેટરી સુધરે ત્યાં સુધી આ શિપમેન્ટ અટકી જશે જેનાથી બજાર પર અસર થશે. રૂપિયા મળવામાં પણ વિલંબ થઈ શકે છે.”

ઈરાનના સૌથી મોટા પોર્ટ બંદર અબ્બાસના રસ્તે ઈરાન અથવા અફઘાનિસ્તાન જતાં જહાજો અટકી ગયાં છે. જેને પીટીએનને જણાવ્યું હતું કે, “પરિસ્થિતિ સુધરે ત્યાં સુધી આ શિપમેન્ટ અટકી જશે જેનાથી બજાર પર અસર થશે. રૂપિયા મળવામાં પણ વિલંબ થઈ શકે છે.”

આજનું પંચાંગ

પંડિત જિતેન હરિહર મહેસાણાવાળા

- ઉત્તરાચલ - સૌર વસંતઋતુ, સોમવાર, તા. ૨-૩-૨૦૨૬, વ્રતની પૂનમ, હુતાશની પૂર્ણિમા, હોલિકાદહન
- ભારતીય દિ્માંડ ૧૧, માઠે ફાલ્ગુન, શકે ૧૮૪૭
- વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨, શા. શકે ૧૮૪૭, ફાલ્ગુન સુદ-૧૪
- જૈન વીર સંવત ૨૫૫૨, માઠે ફાલ્ગુન, તિથિ સુદ -૧૪
- પારસી શહેનશાહી રોજ ૨૦મો બહેરામ, માઠે ૭મો મેહેર, સને ૧૩૮૫
- પારસી કદમી રોજ ૨૦મો બહેરામ, માઠે ૮મો આવાં, સને ૧૩૮૫
- પારસી ફસલી રોજ ૧૭મો સરોશ, માઠે ૧૨મો સ્પેનદાર્મદ, સને ૧૩૮૪
- મુસ્લિમ રોજ ૧૨મો, માઠે ૮મો રમજાન, સને ૧૪૪૭
- મીસરી રોજ ૧૪મો, માઠે ૮મો રમજાન, સને ૧૪૪૭
- નક્ષત્ર આસ્તેષા સવારે ૬. ૦૭

LIVING LEGEND WINNING HEARTS ALL OVER !!!
સુંદરીબર યાદ રહી જાય એવો મેઘધનુષી જલસો...

કાલે (૩ માર્ચ ધૂળેટી રજા) સાંજે ૭.૩૦ નહેરૂ
 વર્લી, Ph. 0245408, 9930652094
 ડુ. આજે ૧૦-૬ શોર્લા દિવસે આખો દિવસ Online: bookmyshow

મનર ઉઘાસ સાથે શાંત મુશ્કેલી
 ગીત ગણલની સાદગાર મહેફીલ

Show Contact: 9820080714, 9558059249
 SPECIAL THANKS: NILESH DAVE

મહારાષ્ટ્ર મહિલા આયોગનો કાર્યસ્થળ પર જાતીય સતામણી બાબતે પેનલોનું ઓડિટ કરવાનો આદેશ

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્ર મહિલા આયોગના અધ્યક્ષ રૂપાલી ચાક્રવર્તી તમામ જિલ્લા કલેક્ટરો અને વિભાગીય કમિશનરોને રાજ્યભરની સરકારી અને ખાનગી કચેરીઓમાં કાર્યસ્થળ પર જાતીય સતામણી સામે આંતરિક સમિતિઓનું ઓડિટ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.

આ પગલાનો હેતુ કાર્યસ્થળ પર મહિલાઓના જાતીય સતામણી (નિવારણ, પ્રતિબંધ અને નિવારણ) અધિનિયમ, ૨૦૧૩ (પોશ એક્ટ)ના

યોગ્ય અમલને સુનિશ્ચિત કરવાનો છે, જે તમામ કચેરીઓમાં જાતીય સતામણીની ફરિયાદોને સંભાળવા માટે આંતરિક સમિતિ રાખવાનું ફરજિયાત બનાવે છે. જિલ્લા સ્તરે, એક સત્તાવાર પ્રકાશનમાં જણાવવાનું છે કે સ્થાનિક ફરિયાદ સમિતિ પણ હોવી જોઈએ.

કમિશને જણાવ્યું હતું કે મુલાકાતો દરમિયાન અને મળેલી ફરિયાદોમાંથી ઘણી સમસ્યાઓ મળી આવી હતી.

ઘણી કચેરીઓમાં આંતરિક સમિતિઓ હોતી નથી,

કેટલીક પેનલો ફક્ત કાગળ પર જ અસ્તિત્વ ધરાવે છે, કાથદા વિશે ઓછી જાગૃતિ હોય છે, સભ્યોને તાલીમ આપવામાં આવતી નથી, વાર્ષિક અહેવાલો સમયમર્યાદામાં આવતા નથી અને જરૂરી ડિસ્પે બોર્ડ પૂરું છે, એવી નોંધ આમાં કરવામાં આવી હતી.

અધિકારીઓને આંતરિક સમિતિઓ યોગ્ય રીતે રચાઈ રહી છે અને કાર્યરત છે કે નહીં તે તપાસવાનું કહેવામાં આવ્યું છે.

કમિશને જણાવ્યું હતું કે, દરેક ઓફિસ માટે એક

વિગતવાર ઓડિટ રિપોર્ટ તૈયાર કરવો આવશ્યક છે, જેમાં સમિતિના માળખા, પ્રાપ્ત અને પડતર ફરિયાદો, લેવામાં આવેલી કાર્યવાહી, જાગૃતિ પ્રવૃત્તિઓ, વાર્ષિક અહેવાલો અને ડિસ્પે બોર્ડની વિગતોનો સમાવેશ થાય છે. જો કોઈ ઓફિસે સમિતિની રચના કરી નથી અથવા અપૂર્ણ છે, તો અધિકારીઓએ ખાતરી કરવી જોઈએ કે તે તાત્કાલિક સ્થાપિત થાય. કાથદાનું પાલન ન કરનારાઓ સામે કાનૂની કાર્યવાહી કરી શકાય, એમ પણ તેમાં જણાવવાનું છે.

સરકારી કર્મચારીઓ હવે 'ટેન્શન ફ્રી'! જાહેર આરોગ્ય વિભાગનું મોટું પગલું

પુણે: જાહેર આરોગ્ય વિભાગમાં કર્મચારીઓની ઘણી વહીવટી અને સેવા સંબંધિત ફરિયાદો છે. આ ફરિયાદોના પેન્ટિંગથી કર્મચારીઓના પેન્શન લાભો પર અસર પડે છે. ઉપરાંત, કર્મચારીઓની ફરિયાદોના પેન્ટિંગથી વર્તમાન પરિસ્થિતિમાં તેમના કામ પર અસર પડે છે. આ કારણે, આરોગ્ય વિભાગમાં કર્મચારીઓની વહીવટી ફરિયાદોના નિવારણ માટે આરોગ્ય અદાલત અભિયાન શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. આમાં, વહીવટી પાંચ-મુદ્દાની કાર્ય પ્રણાલી લાગુ કરીને ફરિયાદોનું નિરાકરણ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

આરોગ્ય વિભાગના પુણે સર્કલના ડેપ્યુટી ડિરેક્ટર ડો. ભગવાન પવારે આ અભિયાન શરૂ કર્યું છે.

પુણે સર્કલમાં પુણે, સતારા અને સોલાપુર જિલ્લાઓનો સમાવેશ થાય છે. વિશ્વ આરોગ્ય દિવસ નિમિત્તે સાતમી એપ્રિલ સુધીમાં ૫૦૦૧ ફરિયાદોનું નિરાકરણ કરવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું છે. આરોગ્ય વિભાગે માહિતી આપી હતી કે સર્કલમાં આવેલી તમામ કચેરીઓમાં પડતર કે સોની માહિતી મેળવવા અને તેમની સુનાવણી માટે પગલાં લેવામાં આવ્યા છે.

મહારાષ્ટ્રમાં સેક્સ રેશિયોમાં મુદ્દાઓ: આરોગ્ય પ્રધાન

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના આરોગ્ય પ્રધાન પ્રકાશ આબિતકરે બુધવારે જણાવ્યું હતું કે સરકાર સેક્સ રેશિયોમાં સુધારો કરવા માટે સ્ત્રી ભૂણ હત્યાને રોકવાના હેતુથી પીસીપીએનટીટી કાયદાને મજબૂત કરવા માટે પગલાં લેશે.

વિધાનસભામાં પીસીપીએનટીટીના જિતેન્દ્ર આલ્હાવા દ્વારા રજૂ કરાયેલ ધ્યાન સૂચક નોટિસ પર બોલતા, આબિતકરે જણાવ્યું હતું કે રાજ્યનો સેક્સ રેશિયો ૨૦૨૩ માં ૧,૦૦૦ પુરુષો સામે ૯૦૭ સ્ત્રીઓથી સુધરીને ૨૦૨૪ માં ૯૧૨ થયો છે, અને હવે તે ૯૧૩ છે. તેમણે કહ્યું કે પ્રી-કન્સેપ્શન એન્ડ પ્રી-નેટલ ડાયાગ્નોસ્ટિક ટેકનિક્સ પીસીપીએનટીટી એક્ટનો અસરકારક રીતે અમલ થઈ રહ્યો છે.

ડિકોય કેસનો ઉપયોગ કરીને ૯૦ સ્ટ્રિંગ ઓપરેશન દ્વારા, ૬૨૭ કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા, અને ૧૨૯ ડોક્ટરોના રજીસ્ટ્રેશન રદ કરવામાં આવ્યા હતા, એમ તેમણે સમયનો ઉલ્લેખ કર્યા વિના કહ્યું.

આવહોડે માંગ કરી હતી કે પીસીપીએનટીટી કાયદાના ઉલ્લંઘનને સંગઠિત ગુનો ગણી તેના પર કડક એમસીઓસીએ ખર્ચવળ અંતરિક સંગઠિત ગુના નિયંત્રણ અધિનિયમ) લાગુ કરવામાં આવે. પ્રધાને હાલના નિયમો કડક કરવાની ખાતરી આપી આ મુદ્દે વધુ સામાજિક જાગૃતિની જરૂરિયાત પર પણ ભાર મૂક્યો અને તે દિશામાં સંકલિત પ્રયાસો કરવા હાકલ કરી. (પીટીઆઈ)

વિધાવિહારમાં અકસ્માત માટે જવાબદાર સગીરને કડક સજાની માગણી સાથે કેન્ડલ માર્ચ યોજાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: વિધાવિહારમાં બેકામ કાર ચલાવી સ્કૂટરસવાર ધ્રુમિલ પટેલના મૃત્યુ અને તેની પત્ની મીનલને ગંભીર જખમી કરનારા સગીરને કડક સજા મળવી જોઈએ, એવી માગણી સાથે રવિવારે ઘાટકોપરમાં કેન્ડલ માર્ચ કાઢવામાં આવી હતી.

ઘાટકોપરમાં રહેતા ધ્રુમિલના કાકા મહેશભાઈએ જણાવ્યું હતું કે નક્કી થયા મુજબ રવિવારે સાંજે ૭ વાગ્યા પછી કેન્ડલ માર્ચ થઈ હતી. વિધાવિહારની સોમૈયા કોલેજના ગેટ નંબર-૩ પાસેના અકસ્માત સ્થળથી આરોપી રહે છે તે ચેમ્બુરના તિલક નગર વિસ્તારના લાલ મેદાન સુધી આ માર્ચ હતી.

દંપતીને ન્યાય અપાવવા અને આરોપીને કડક સજાની માગણી સાથે કેન્ડલ માર્ચ કાઢવામાં આવી હતી, જેમાં આશરે ૫૦૦થી વધુ લોકો જોડાયા હતા. હાથમાં કેન્ડલ સાથે લાલ મેદાન સુધી પહોંચેલા પરિવારજનોમાં આકાશ પણ ધરાયેલો હતો.

પ્લાયવૂડનો વ્યવસાય ધરાવતો ધ્રુમિલ પટેલ (૩૩) પત્ની મીનલ (૩૨) સાથે સ્કૂટર પર પાંચમી ફેબ્રુઆરીની રાતે ઘરે પહોંચી રહેતો હતો ત્યારે વિધાવિહારમાં લાનસા પાર્કપલોઈન રોડ પર સોમૈયા કોલેજ પાસે કાર સ્કૂટરને ટક્કર મારી હતી. આ ઘટનામાં સ્કૂટરસવાર પટેલ દંપતી ગંભીર રીતે ઘવાયું હતું. સારવાર માટે બન્નેને ઘાટકોપરની ખાનગી હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યાં હતાં. સારવાર દરમિયાન ૧૫ ફેબ્રુઆરીએ ધ્રુમિલનું મૃત્યુ થયું હતું, જ્યારે મીનલ હજુ પથારીવશ છે.

અકસ્માતને પગલે તિલક નગર પોલીસે ગુનો નોંધી કાર ચલાવનારા ૧૭ વર્ષના સગીર અને તેના પિતા વાલજી રાજા ભૂષણની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી. સગીરને ૧૨ માર્ચ ધોરણની પ્રીક્ષા આપવા માટે જામીન પર છોડવામાં આવ્યો હતો. જોકે આ ગંભીર પ્રકારનો ગુનો હોવાથી સગીરને પુખ્ત ગણી તેની વિરુદ્ધ કડક કાર્યવાહીની માગણી પટેલના પરિવારજનો અને મિત્રોએ કરી હતી.

મુંબઈથી વિજયદુર્ગ માત્ર ૭ કલાકમાં: રો-રો સેવાનો શુભારંભ

મુંબઈ: કોંકણ વાસીઓ લાંબો સમયથી જળમાર્ગ પ્રવાસના વિકલ્પની આતુરતાથી રાહ જોઈ રહ્યા હતા. ઘણા વખતથી રખડી પહેલ મુંબઈ-વિજયદુર્ગ રો-રો સેવાનું મુદ્દત આખરે નીકળ્યું છે. આ સાથે કોંકણમાં રવિવારે દરિયાઈ પરિવહનમાં એક નવો અધ્યાય શરૂ થયો છે.

આ સેવા રવિવાર, ૧ માર્ચથી શરૂ થઈ છે. તેના દ્વારા, મુંબઈથી વિજયદુર્ગ માત્ર ૭ કલાકમાં પહોંચી શકાય છે. રાજ્યના મુખ્યપ્રધાન દેવેન્દ્ર ફાણ્ડેલીસે આ સેવાની શરૂઆત બદલ લોકોને અભિનંદન આપ્યા છે. આને અંતરિક્ષાની સૌથી ઝડપી રો-રો ફેરી સેવા માનવામાં આવે છે. આ ફેરી દર બુધવાર અને શનિવારે સવારે ૮ વાગ્યે મુંબઈથી ઉપરશે અને અપરે ૩ વાગ્યે વિજયદુર્ગ પહોંચશે.

(અમય ખરાડે)

મુંબઈ પરત ફરવા માટે આ બોટ દર ગુરુવાર અને રવિવારે અપરે ૧ વાગ્યે વિજયદુર્ગથી ઉપરશે અને સાંજે ૭ વાગ્યે મુંબઈ પહોંચશે. જળ પરિવહનને પ્રોત્સાહન આપવાની સરકારની પહેલાના ભાગ રૂપે, મહારાષ્ટ્ર મેરીટાઇમ બોર્ડ ખરબ ફેરીઓને મુંબઈ-કોંકણ રૂટ પર પેસેન્જર રો-પેક્સ ફેરી સેવાઓ ચલાવવાની મંજૂરી આપી છે. આ ફેરીમાં મુસાફરોનું ભાડું ઇકોનોમી માટે ૨,૫૦૦ રૂપિયા, પ્રીમિયમ ઇકોનોમી માટે ૪,૦૦૦ રૂપિયા, ટુ-વ્હીલર માટે ૧,૦૦૦ રૂપિયા, સાયકલ માટે ૬૦૦ રૂપિયા અને ફોર-વ્હીલર માટે ૬,૦૦૦ રૂપિયા રહેશે. આ સેવા માટે ૬૨૫ ટિકિટોમાંથી, શનિવારે રાત્રે ૮:૩૦ વાગ્યા સુધીમાં ૪૪૬ ટિકિટો વેચાઈ ગઈ હતી. મોડી રાત સુધી ટિકિટ વેચાણ ચાલુ હતું.

દક્ષિણ મુંબઈમાં વહેલી સવારના હોટલમાં આગ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: દક્ષિણ મુંબઈમાં ફોર્ટમાં શનિવાર મધરાત બાદ એક હોટલમાં આગ ફાટી નીકળી હતી. સફળતાથી આગમાં કોઈ જખમી થયું નહોતું.

ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટના જણાવ્યા મુજબ ફોર્ટમાં વાલચંદ હિરાચંદ રોડ પર ગ્રાઉન્ડ પ્લસ બે માળની બાબેલ હોટલ આવેલી છે. શનિવારે મોડી રાતના ૧૨.૫૦ વાગ્યાની આસપાસ હોટલના પહેલા અને બીજા માળ પર અચાનક આગ ફાટી નીકળી હતી. ઘટના સ્થળે ફાયરબ્રિગેડ પહોંચી ગઈ હતી અને આગ પર નિયંત્રણ મેળવવાની કામગીરી હાથ ધરી હતી. આગ

૨૦૦૦ સેકેવર ફૂટના વિસ્તારમાં ધીમે ધીમે પહેલા અને બીજા માળ સહિત ટેરેસ સુધીના વિસ્તારમાં ફેલાઈ ગઈ હતી. આગમાં ઈલેક્ટ્રિક વાયરિંગ્સ ઈન્સ્ટોલેશન, લાકડાનું ફર્નિચર, ગાડલાસ ભંગાર સામાન વગેરેમાં ફેલાઈ હતી.

મોડી રાતના લગભગ ૨.૩૦ વાગ્યાની આસપાસ આગ પર નિયંત્રણ મેળવવામાં સફળતા મળી હતી. જોકે કુલિંગ ઓપરેશન માટે સુધી ચાલ્યું હતું. આગમાં કોઈ જખમી થયું નહોતું. આગનું ચોક્કસ કારણ જાણી શકાયું નહોતું પણ પ્રાથમિક તપાસમાં શોર્ટ સર્કિટને કારણે આગ લાગી હોવાનું માનવામાં આવે છે.

દાનવરૂપી હોળી: અસત્ય પર સત્યના વિજયરૂપે હોળી દહન કરવામાં આવે છે ત્યારે દેશમાં વિરોધી સમસ્યા ઊભી કરનારાઓની દાનવરૂપી હોળી વરલી બીડીટી ચાલના આર. એસ. મંડળ દ્વારા બનાવવામાં આવી છે જેનું દહન આજે સોમવારે કરવામાં આવશે. (અમય ખરાડે)

Statement about ownership and other particulars relating to MUMBAI SAMACHAR (DAILY EDITION) published under Rule 8 of the Registration of Newspapers (Central) Rules, 1956

FORM IV

- Place of Publication: "Red House", Sayed Abdulla Brelvi Road, (Horniman Circle), Fort, Mumbai-400 001.
- Periodicity of its Publication: Daily
- Printer's Name: Mr. Meherwanji R. Cama
Nationality: Indian
Address: B-12, Darbhanga Mansion, Carmichael Road, Mumbai-400 026.
- Publisher's Name: Mr. Meherwanji R. Cama for The Bombay Samachar Pvt. Ltd.
Nationality: Indian
Address: "Red House", Sayed Abdulla Brelvi Road, (Horniman Circle), Fort, Mumbai-400 001.
- Editor's Name: Mr. Nilesh Mahendra Dave
Nationality: Indian
Address: B-201, Sorai Apt., Bldg. No. 9, 90 Feet Road, Near Siddhivinayak Temple, Pantnagar, Ghatkopar (East), Mumbai-400077.
- Names and addresses of individuals who own the newspaper and partners or shareholders holding more than one percent of the total capital.

Address:	
-- Mr. Meherwanji R. Cama,	Cama, Norton & Co. Cama Chambers, 23, Meadows Street, Mumbai-400 023.
-- Mr. Hormusji N. Cama,	
-- Mrs. Avi B. Dastoor	
-- The Bombay Chronicle Co. P. Ltd.	"Red House", Sayed Abdulla Brelvi Road, (Horniman Circle), Mumbai-400 023.

I, M. R. Cama, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

For THE BOMBAY SAMACHAR PVT. LTD.
M. R. Cama
 PUBLISHER

Dated: 2nd March 2026

થાણે કોર્ટે બાળકીની જાતીય સતામણીના કેસમાં યુવકને નિર્દોષ જાહેર કર્યો

થાણે: થાણે કોર્ટે બાળકીની જાતીય સતામણીના કેસમાં ૩૨ વર્ષના યુવકને નિર્દોષ જાહેર કર્યો હતો. કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે આ કેસ બાળકીની માતા સાથે લગ્નના પ્રસ્તાવને લઈ થયેલા અંગત વિવાદમાંથી ઉદ્ભવ્યો હોય તેવું લાગે છે. સ્પેશિયલ પોક્સો કોર્ટેના જજ ડી.એસ. દેશમુખે ૧૩ ફેબ્રુઆરીએ આપેલા ચુકાદામાં નોંધ્યું હતું કે પીડિતાની માતા અને આરોપી રિલેશનશિપમાં હતાં. જ્યારે આરોપીએ તેની સાથે લગ્ન કરવાનો ઇનકાર કરી દીધો હતો ત્યારે જયઝો થયો હતો. પીડિતાને પહેલેથી શીખવાડવામાં આવ્યું હોવાની શક્યતા નકારી શકાય નહીં અને તેની જુબાની જાતીય સતામણી કરવા માટે આત્મવિશ્વાસ પ્રેરિત કરતી નથી, એમ તેમાં જણાવવાનું હતું. તપાસકર્તા પક્ષ અનુસાર ૧૧ ઓગસ્ટ, ૨૦૧૯ના રોજ આ ઘટના બની હતી, જ્યારે ૧૦ વર્ષની પીડિતા તેની માતા સાથે મુંબ્રા વિસ્તારમાં બજારથી પાછી ફરી રહી હતી.

આ વેધનારા આરોપી મોહમ્મદ નાસિર રહેને પીડિતાને પાછળથી પકડી લીધી હતી અને તેની સાથે અશ્લીલ વર્તન કર્યું હતું. પીડિતાની માતાએ વિરોધ કરતાં આરોપીએ તેની મારપીટ કરી હતી. જેને કારણે તેને ફેક્ટર થયું હતું. આરોપી મોહમ્મદ નાસિર વિરુદ્ધ ભારતીય દંડસંહિતા અને પ્રોટેક્શન એક્ટ અંતર્ગત ફોમ સેક્સ્યુઅલ ઓફેન્સીસ (પોક્સો) એક્ટ હેઠળ ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. બચાવ પક્ષે દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદી (પીડિતાની માતા) અને આરોપી લાંબા-સમયથી સંબંધમાં હતાં અને કાનૂની કાર્યવાહી બદલો લેવા જેવી હતી. કોર્ટે નોંધ્યું હતું કે પીડિતાની માતા બે વખત આરોપી સાથે લોજમાં ગઈ હતી અને લગ્નનો પ્રસ્તાવ ઉકારવાવાને કારણે આરોપી સાથે તેનો વિવાદ થયો હતો. (પીટીઆઈ)

કસારા અને મનમાડ પરચે રેલવે પ્રવાસ હવે ઝડપી બનશે

મુંબઈ: મધ્ય રેલવેનો કસારા-મનમાડ રૂટ સૌથી વ્યસ્ત રૂટ પૈકીનો એક છે. થોડા દિવસ પહેલા આ રૂટ પર પ્રોજેક્ટ શરૂ કરવાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું, તેને હવે સત્તાવાર મંજૂરી મળી ગઈ છે. મનમાડ-કસારા ત્રીજા અને ચોથી રેલવે લાઇન માટે મંજૂરી હવે મળી ગઈ છે, જેના માટે રેલવે મંત્રાલયે રૂ. ૧૦,૧૫૪ કરોડનું જંગી બેંડોળ મંજૂર કર્યું છે. લગભગ ૧૩૫ કિમી લાંબો આ પ્રોજેક્ટ આગામી પાંચ વર્ષમાં પૂર્ણ થવાની અપેક્ષા છે. મનમાડ-કસારા ત્રીજો અને ચોથો રૂટ શરૂ થયા પછી કસારા ઘાટમાં ચઢાવ-ઉતારનો ભાર ઓછો થશે. અત્યાર સુધી આ માર્ગ પરના ચઢાવને કારણે ટ્રેનોને ખંચવા માટે પાછળથી વધારાના એન્જિન જોડવા પડતા હતા. નવા પ્રોજેક્ટ બાદ આ એન્જિન લગાવવાની જરૂર રહેશે નહીં, જેનાથી સમયની મોટી બચત થશે. ટ્રેનોની સંખ્યા વધારવાથી મુસાફરોની પરિવહન ક્ષમતામાં લગભગ ૩૦ ટકાનો વધારો થશે. પર્યાવરણની દૃષ્ટિએ પણ આ ફેરફાર મહત્વનો સાબિત થશે. કસારા ઘાટમાં ટ્રેનોને ઓછી ઊર્જાની જરૂર પડશે, જેના કારણે દર વર્ષે અંદાજે ૫૪ કરોડ કિલો કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો થશે. આ અસર પર્યાવરણ માટે આશરે ૨.૨ કરોડ વૃક્ષો વાવવા જેટલી ફાયકાકારક રહેશે.

શિવશાહી એસી બસો બંધ કરાશે? કસારા અને મનમાડ પરચે રેલવે પ્રવાસ હવે ઝડપી બનશે

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય માર્ગ પરિવહન નિગમે શિવશાહી બસો અંગે એક મોટો નિર્ણય લીધો છે. જેમાં શિવશાહી એસી બસો બંધ કરવાની શક્યતા છે. સતત ટેક્નિકલ ખામીઓ અને મુસાફરો તરફથી ઘટતા પ્રતિભાવને ધ્યાનમાં રાખીને આ નિર્ણય લેવામાં આવી શકે છે, પરંતુ હજુ સુધી આ અંગે અંતિમ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નથી. મંડળની માલિકીની ૪૫૩ શિવશાહી બસોને સેમી-લકઝરી અને સાઈટ બસોમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવશે. એસટીના કાફલામાં હાલમાં કુલ ૬૮૮ પોતાની માલિકીની શિવશાહી બસો છે. તેમાંથી ૪૫૩ બસો હાલ રસ્તા પર દોડી રહી છે. સરકારે સ્પષ્ટતા કરી છે કે આ બસોનું આયુષ્ય ૧૦ વર્ષથી વધુ નથી. વારંવાર થતી ટેકનિકલ ખામીઓ, પાસ કરીને એર કન્ડીશનિંગ સિસ્ટમમાં પડતી મુશ્કેલીઓ અને જાળવણીના વધતા ખર્ચને કારણે આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

૬૯ લાખના ખર્ચે આર્ટ ગેલરીમાં રૂપાંતરિત કરાયેલી ત્રણ ડબલ-ડેકર બસ ધૂળ ખાય છે

મુંબઈ: મુંબઈની બસ સેવા આવતા જુલાઈમાં ૧૦૦ વર્ષ પૂર્ણ કરવા જઈ રહી છે, ત્યારે જે જે ફલાયઓવર નીચે ત્રણ સાઈટ ડબલ-ડેકર બસો ધૂળ ખાઈ રહી છે. ૬૯ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે કેરેટેરિયા, લાઈસેન્સ અને આર્ટ ગેલરીમાં ફેરવવામાં આવેલી આ બસોને હવે તાજા મારી દેવામાં આવ્યા છે. એક સમયે શહેરની શાન ગણાતી આ બસોને બ્રિજ નીચે આ રીતે ઉભી રાખવા બદલ મુંબઈગરાઓએ મુંબઈ મહાનગરપાલિકા અને બેસ્ટના વહીવટ સામે ભારે નારાજગી વ્યક્ત કરી છે.

મરોલ ડેપોમાંથી ૧૫ વર્ષની સેવા પૂર્ણ કરીને ત્રણ સાઈટ ડબલ-ડેકર બસો વર્ષ ૨૦૨૩માં નિવૃત્ત થઈ હતી. વર્ષ ૨૦૨૧ની સુશોભીકરણ ગુંબેશના ભાગરૂપે આ બસોને જાહેર પ્રદર્શનમાં રૂપાંતરિત કરવા માટે ૬૯ લાખ રૂ. ૨૩ હજાર રૂપિયાનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો. બેસ્ટના ઉત્તિહાસના સાક્ષી રહેલી આ બસો હવે બંધ હાલતમાં છે. આ વાહનોમાં અમુક અંશે તોડફોડ કરવામાં આવી છે અને ધૂળ ખાઈ રહી છે.

આઈએએસ અધિકારીઓની બદલી-પોસ્ટિંગ માટે સિવિલ સર્વિસીસ બોર્ડની સ્થાપના

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્ર કેડરના આઈએએસ અધિકારીઓની પોસ્ટિંગ અને બદલીઓની ભલામણ કરવા માટે રાજ્ય સરકારે સિવિલ સર્વિસીસ બોર્ડની રચના કરી છે.

સોમવારે સામાન્ય વહીવટ વિભાગ દ્વારા એક સરકારી ઠરાવ (જીઆર) જારી કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં જણાવવાનું હતું કે બોર્ડની રચના કેન્દ્ર સરકારના કર્મચારી અને તાલીમ વિભાગ દ્વારા ૨૮ જાન્યુઆરી, ૨૦૧૪ ના રોજ જારી કરાયેલ સૂચના અનુસાર અને ભારતીય વહીવટી સેવા (કેડર) સુધારા નિયમો, ૨૦૧૪ અનુસાર કરવામાં આવી છે. સરકારી ઠરાવ અનુસાર મહારાષ્ટ્ર સરકારના મુખ્ય સચિવ બોર્ડના અધ્યક્ષ તરીકે કામ કરશે. સૌથી વરિષ્ઠ અધિક મુખ્ય સચિવ અથવા મહેસૂલ બોર્ડના અધ્યક્ષ અથવા ફાઈનાન્સિયલ કમિશનર અથવા એને સમકક્ષ પદ અને દરજ્જાના અધિકારી સભ્ય હશે. સામાન્ય વહીવટ વિભાગમાં અધિક મુખ્ય સચિવ, મુખ્ય સચિવ અથવા સચિવ (કર્મચારી) બોર્ડના સભ્ય સચિવ તરીકે કાર્ય કરશે. (પીટીઆઈ)

પ્રાર્થના સભા

શ્રી રાજેન્દ્ર રસિદલાલ પારેખ
 09.૧૧.૧૯૫૩ - ૨૭.0૨.૨૦૨૬

અત્યંત દુ:ખ સાથે જણાવવાનું કે શ્રી રાજેન્દ્ર રસિદલાલ પારેખ તા. ૨૭.૦૨.૨૦૨૬ ના રોજ કીલો સરણ પામ્યા છે. પ્રભુ આપના આત્માને પરમશાંતિ આપે એવી પ્રાર્થના.

પ્રાર્થના સભા
 સોમવાર, ૨ માર્ચ ૨૦૨૬
 સાંજે ૪ થી ૬

સ્થળ: બજ મંડળ, એ આર રંગોલકર રોડ, સી હેસ, ગામેટવી, મુંબઈ-૪૦૦૦૦૭.

શ્રદ્ધા સુમન
 પત્ની: સંજ્ઞા પારેખ

પુત્ર-પુત્રવધુ: સીધી-લીલા પારેખ | પુત્રી-પ્રમાદ: પ્રણામી-ઓમ તિવારી
 ભાઈ-બહેન: અશોક-અનુષા, અન્ય-સીતા અને જયશી-સુરેન્દ્ર જોગાની

સંસ્થા સમાચાર

વાત કેવી રીતે કરવી એના કોઈ કલાસ હોતા નથી : ધીરગુરુદેવ

શ્રી ઘાટકોપર સ્થાનકવાસી જૈન મોટા સંઘ ખાતે પૂ. શ્રી ધીરગુરુદેવ તથા મહાસતીજી વૃંદની નિશ્રામાં મા સ્વામી પૂ. જય-વિજયાજી મ. સ. આશીવાદિત બીનાબેન અજયભાઈ શેઠ-આનંદમંગલ હોલ ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે વૈયાવચ્ચના ત્રણ રૂમનો લાભ જયોત્સ્ના મહેશ દોશી, ઇન્દિરાબેન શશીકાંત મહેતા અને હીનાબેન રમેશભાઈ કામાણી પરિવારે લીધેલ. જીવદયા યાગવાનો લાભ ઇન્દિરાબેન શશીકાંત ઉદાણી તથા પાર્થ હિતેશભાઈ જસાણીએ લીધેલ. વિહટ નામકરણમાં પાડેલ ઉર્વિશ વોરા લાભાર્થી બન્યાં હતાં. ઉનાળુ છાસ વિતરણ યોજનામાં દાતાઓ સહભાગી બન્યા હતા. માનદ્ આક્રિટકટ વાવિક

કાંતિલાલ શાહનું સંઘ કમિટિએ મોમેન્ટોથી સન્માન કરેલ. તકતી અનાવરણ વિધિનો લાભ હસ્મિતાબેન હિતેશભાઈ જસાણીએ લીધેલ. ૨૪ તીર્થંકર નામાવલી દાતાનું અભિવાદન કરવામાં આવેલ. તા. ૮/૩ને રવિવારે પવણ સંઘમાં વીતરાગ વૈયાવચ્ચ ભવન ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે શતાધિક ઉપાશ્રય નિર્માણ પ્રણેતા પૂ. શ્રી ધીરગુરુદેવ નિશ્રાપ્રદાન કરશે. આ પ્રસંગે પૂ. નરેશમુનિ મ. સા., પૂ. નિરંજન મુનિ મ. સા., પૂ. આગમમુનિ મ. સા. આદિ તથા મહાસતીજી વૃંદ પધારશે. સ્વાગત અને ઋણ સ્વીકાર મુકેશભાઈ કામાર તથા દર્શકભાઈ રૂપાણીએ કરેલ.

અલીબાગમાં ગોળી મારી હત્યા

કરવાના કેસમાં આરોપીને જનમટીપ

મુંબઈ: અલીબાગમાં ગોળીબાર કરી યુવકની હત્યા અને તેના મિત્રને ગંભીર ઇજા પહોંચાડવાના ૨૦૧૯ના કેસમાં સેશન્સ કોર્ટે એક આરોપીને જનમટીપની સજા ફટકારી હતી, જ્યારે તેના સાથીને પુરાવાના અભાવે નિર્દોષ છોડી મૂક્યો હતો.

પોલીસના જણાવ્યા મુજબ સેશન્સ કોર્ટે આરોપી સમીર ઉર્ફે લાલદેવ ચવ્ડાણને હત્યાની કલમ હેઠળ આજીવન કારાવાસ અને પચીસ હજાર રૂપિયાનો દંડ, હત્યાના પ્રયાસ બદલ ૧૦ વર્ષની સખત કેદ અને પચીસ હજાર રૂપિયાનો દંડ તેમ જ આર્મ્સ એક્ટ હેઠળ બે વર્ષની જેલ અને ૧૦ હજાર રૂપિયાના દંડની સજા સંભળાવી હતી. અલીબાગ પોલીસના જણાવ્યા

મુજબ ઘટના ૩૧ માર્ચ, ૨૦૧૯ની રાતે નવ વાગ્યાની આસપાસ અલીબાગના કુરુળ પરિસરમાં દત્ત ટેકડી ખાતે બની હતી. આરોપી રાજેન્દ્ર મગર અને તેના ભાઈ વચ્ચે વડીલોપાર્જિત મિલકતને લઈ વિવાદ હતો. આ વિવાદમાં બંને ભાઈ વચ્ચે વેરભાવ જન્મ્યો હતો. ઘટનાની રાતે રાજેન્દ્રનો ભાઈ તેના મિત્રો સાગર પાટીલ અને ગૌરવ ભગત સાથે ઊભો હતો ત્યારે રાજેન્દ્ર મગર તેના સાથી નીલેશ વાઘમારે અને સમીર ચવ્ડાણ સાથે ત્યાં આવ્યો હતો. તે સમયે સમીરે પિસ્તોલમાંથી સાગર પાટીલ અને ગૌરવ ભગત પર ગોળીબાર કર્યો હતો. આ ઘટનામાં સાગરનું મૃત્યુ થયું હતું, જ્યારે ગૌરવ ગંભીર રીતે ઘવાયો હતો.

છેલ્લા પાનાનું ચાલુ

નાગપુરમાં

હતો, જેને કારણે રહેવાસીઓ ઘટનાસ્થળે દોડી આવ્યા હતા. ફેક્ટરીની દીવાલ તૂટી પડવા સાથે આગ લાગી હોવાથી ધુમાડાના ગોટગોટા દુર દુર સુધી નજરે પડતા હતા.

બનાવની જાણ થતાં નાગપુર ગ્રામીણ પોલીસના કળમેચર પોલીસ સ્ટેશનના અધિકારીઓ, ફાયર બ્રિગેડના જવાનો, નેશનલ ડિઝાસ્ટર રિસ્પોન્સ ફોર્સ (એનડીઆરએફ), સ્ટેટ ડિઝાસ્ટર રિસ્પોન્સ ફોર્સ (એસડીઆરએફ), પેટ્રોલિયમ એન્ડ એક્સપ્લોઝિવ સેફ્ટી ઓર્ગનાઈઝેશન (પીઈએસઓ) તેમ જ ડિફેન્સ ઈન્ફર્મેશન સિસ્ટમ ફોર સિક્યુરિટી (ડીઆઈએસએસ)ના જવાનો ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગયા હતા. જખમીઓને સારવાર માટે નાગપુરની હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયા હતા.

જિલ્લા કલેક્ટર વિપિન ઈટનકર અને પોલીસ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ હર્ષ પોદાર પણ ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા હતા.

એસબીએલ એનજી લિમિટેડના પ્રતિનિધિએ જણાવ્યું હતું કે કંપનીના ડિટોનેટર પેકિંગ યુનિટમાં સવારે ૭થી ૭.૧૫ દરમિયાન આ ઘટના બની હતી.

કંપનીના પેકિંગ સ્થળે ઘટના બની હતી અને ત્યાં કોઈ ઉત્પાદનનું કાર્ય સક્રિય નહોતું. વિસ્ફોટના ચોક્કસ કારણની તપાસ કરવામાં આવી રહી છે. સંબંધિત સત્તાવાળાઓને અમે પૂરો સહકાર આપીશું, એવું કંપની દ્વારા એક નિવેદનમાં જણાવાયું હતું.

આંતરિક તપાસ શરૂ કરી દેવામાં આવી છે અને તપાસમાં જે કારણમીમાંસા થશે એના આધારે યોગ્ય સુધારાત્મક અને પ્રતિબંધાત્મક પગલાં લેવામાં આવશે, એવું નિવેદનમાં જણાવાયું હતું.

કંપનીએ જણાવ્યું હતું કે તેમની પ્રાથમિકતા અસરગ્રસ્ત કર્મચારીઓ અને તેમના પરિવારને તમામ જરૂરી સહાય કરવાની છે. સ્થાનિક અધિકારીઓ સાથે સંકલન કરી કંપની દ્વારા તાત્કાલિક નાણાકીય મદદ પૂરી પાડવામાં આવી રહી છે અને જખમીઓની સારવારનો ખર્ચ પણ ઉઠાવવામાં આવી રહ્યો છે, એવું તેમણે ઉમેર્યું હતું. નાગપુર જિલ્લાના કાટોલમાં અમારી કંપનીમાં બનેલી અઘાતજનક ઘટનાથી અમે ખૂબ જ દુઃખી છીએ અને જીવ ગુમાવનારાઓના પરિવારો પ્રત્યે અમારી હૃદયપૂર્વકની સંવેદના વ્યક્ત કરીએ છીએ, એવું કંપનીએ જણાવ્યું હતું.

મૃતકોના પરિવારજનોને કેન્દ્ર-રાજ્ય સરકાર તરફથી વળતર

નાગપુર: નાગપુરમાં ખાણકામ અને ઔદ્યોગિક વિસ્ફોટકો ઉત્પાદક એસબીએલ એનજી લિમિટેડના ડેટોનેટર પેકિંગ યુનિટમાં રવિવારે થયેલા વિસ્ફોટમાં માર્યા ગયેલા લોકોના પરિવારજનોને વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય મંત્રી દેવેન્દ્ર ફડણવીસે અનુક્રમે બે લાખ રૂપિયા અને પાંચ લાખ રૂપિયાના વળતરની જાહેરાત કરી હતી.

કાટોલ તાલુકાના રાઉલગાંવમાં યુનિટમાં થયેલા શક્તિશાળી વિસ્ફોટમાં ઓછામાં ઓછા ૧૭ લોકો માર્યા ગયા અને ૧૮ અન્ય ઘાયલ થયા.

એક્સ પર એક પોસ્ટમાં, પીએમ મોદીએ કહ્યું હતું કે આ ઘટના ખૂબ જ દુઃખદ છે. 'મૃતકોના પરિવારજનો પ્રત્યે મારી સંવેદના. હું ઘાયલોના ઝડપી સ્વસ્થ થવા માટે પ્રાર્થના કરું છું. સ્થાનિક વહીવટીતંત્ર અસરગ્રસ્તોને મદદ કરી રહ્યું છે,' એમ તેમણે કહ્યું હતું.

મોદીએ કહ્યું કે પ્રધાનમંત્રી રાષ્ટ્રીય રાહત ભંડોળ (પીએમએનઆરએફ) તરફથી દરેક મૃતકોના નજીકના સંબંધીઓને બે લાખ રૂપિયાની સહાય આપવામાં આવશે, જ્યારે ઘાયલોને ૫૦,૦૦૦ રૂપિયા આપવામાં આવશે.

મુખ્ય પ્રધાનના કાર્યાલયના એક્સ એકાઉન્ટ પર એક પોસ્ટમાં, ફડણવીસે કહ્યું હતું કે મહારાષ્ટ્ર સરકાર વિસ્ફોટમાં મૃત્યુ પામેલા લોકોના વારસદારોને પાંચ લાખ રૂપિયાની નાણાકીય સહાય પૂરી પાડશે. વધુમાં, સંબંધિત કંપની તેમના પરિવારોને પણ નાણાકીય સહાય પૂરી પાડશે, એમ તેમણે ઉમેર્યું.

‘હું ભાંગી પડી છું’: મૃતક મંગેશ્રીની

માતા આટલું જ બોલીને રડી પડી

નાગપુર: કાટોલની ફેક્ટરીમાં થયેલા ઘડાકામાં જીવ ગુમાવનારી યુવતીની માતા ‘હું ભાંગી પડી છું’ એટલું જ બોલી રડી પડી હતી. દીકરીના મૃતદેહને ઓળખી કાઢવા ડીએનએ ટેસ્ટની પ્રક્રિયા તેણે ભારે હૃદયે પૂરી કરી હતી.

નાગપુરની ફેક્ટરીમાં કામ કરતી કાંતા ચાચણે માટે રવિવારની સવાર રોજ પ્રમાણે જ શરૂ થઈ હતી, પરંતુ થોડા જ કલાકમાં એની દુનિયા જાણે વેર-વિખેર થઈ ગઈ હતી. ફેક્ટરીના પેકિંગ યુનિટમાં ઘડાકો થયો ત્યારે કાંતાની ૨૬ વર્ષની દીકરી મંગેશ્રી ચેસકર ત્યાં જ કામ કરી રહી હતી, જ્યારે કાંતા બીજા યુનિટમાં કામ કરતી હતી.

સુધાર્દના બ્રિજ ડિપાર્ટમેન્ટ માટે ૯,૬૫૦ કરોડ રૂપિયાની જોગવાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: મુંબઈ મહાનગરપાલિકાનું ગયા અઠવાડિયે રજૂ કરવામાં આવેલા નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ના બજેટમાં બ્રિજ ડિપાર્ટમેન્ટ માટે સૌથી વધુ રકમનું ભંડોળ ફાળવવામાં આવ્યું છે. મુંબઈમાં હાલ મોટા પ્રમાણમાં જૂના જર્જરીત થઈ ગયેલા બ્રિજને તોડીને તેનું પુન:બાંધકામ સહિત ટ્રાફિકની વધતી સમસ્યાને માત આપવા નવા બ્રિજ બાંધવાની સાથે જ વસોવા-દહિસર લિંક રોડ, દહિસર-ભાવંદર ગોરેગામ-મુલુંડ લિંક રોડનું પણ ઝડપથી આગ વધારવામાં આવ્યું છે. આ ઉપરાંત મલ્ટિ-મોડેલ ટનલ લિંક રોડ જેવા પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવામાં આવ્યા છે. આ પ્રોજેક્ટ માટે પાલિકાના બજેટમાં ૯,૬૫૦ કરોડ રૂપિયા ફાળવવામાં આવ્યા છે. પાલિકાના

બજેટમાં બ્રિજ ડિપાર્ટમેન્ટ માટે મોટું ભંડોળ ફાળવવામાં આવ્યું છે પણ તેમાંથી મોટાભાગનો હિસ્સો મુંબઈ કોસ્ટલ રોડ (ઉત્તર) પ્રોજેક્ટને ભંડોળ આપવામાં જશે, જે વસોવાથી દહિસરને જોડવાનો છે. તેમ જ આગળ ભાવંદર લિંક રોડને જોડશે. એ સિવાય પૂર્વ અને પશ્ચિમ ઉપનગરને જોડનારો વધુ એક કનેક્ટર ગોરેગામ-મુલુંડ લિંક રોડનું પણ ઝડપથી આગ વધારવામાં આવ્યું છે. આ ઉપરાંત મલ્ટિ-મોડેલ ટનલ લિંક રોડ જેવા પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવામાં આવ્યા છે. આ પ્રોજેક્ટ માટે પાલિકાના બજેટમાં ૯,૬૫૦ કરોડ રૂપિયા ફાળવવામાં આવ્યા છે. પાલિકાના

બ્રિજ, ફૂટ ઓવર બ્રિજ અને સબ-વેનો સમાવેશ થાય છે. તેમાંથી ૫૩૨ પાલિકાની માલિકીની છે અને ૮૦ ઈસ્ટર્ન અને વેસ્ટર્ન એક્સપ્રેસ હાઇવે પર છે. મુંબઈ મેટ્રોપોલિટન રિજન ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી અને મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ રોડ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન દ્વારા બાંધવામાં આવ્યા હતા અને હવે તેને જાણવળી માટે પાલિકાને સોંપી દેવામાં આવ્યા છે.

તાજેતરના વર્ષોમાં શરૂ કરાયેલા ૧૦૧ પ્રોજેક્ટમાંથી ૨૪ પૂર્ણ થઈ ગયા છે. ૨૩ પ્રોજેક્ટનું કામ માર્ચ ૨૦૩૧ સુધીમાં પૂર્ણ થશે અને બાકીના ૨૩ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૮-૨૯ સુધીમાં પૂર્ણ થવાની અપેક્ષા છે.

પંજાબમાં ધર્મ પરિવર્તનો કરાવનારો સામે કાર્યવાહી

કરો: અમિત શાહ

નવી મુંબઈ : કેન્દ્રીય ગૃહપ્રધાન અમિત શાહે રવિવારે કહ્યું કે પંજાબમાં ધાર્મિક પરિવર્તન થઈ રહ્યું છે અને ભગવંત માન સરકાર અને સામાન્ય લોકોને લોભ દ્વારા પ્રેરિત આ પ્રયા બંધ કરવા અપીલ કરી. શાહે નવી મુંબઈના પારવરમાં ગુરુ તેગ બહાદુરની ૩૫૦મી શહીદ જયંતી નિમિત્તે ‘હિંદ-દી-આદર’ સ્મૃતિ કાર્યક્રમને સંબોધિત કરતી વખતે ગુરુ તેગ બહાદુરના બલિદાનને યાદ કર્યું. તેમણે કહ્યું કે એવું કહેવામાં આવે છે કે પંજાબમાં ધર્મ પરિવર્તન થઈ રહ્યું છે. ગુરુ તેગ બહાદુરે બીજાના ધર્મોને બચાવવા માટે પોતાનું બલિદાન આપ્યું. તેઓએ અત્યાચારોનો સામનો કર્યો, પરંતુ આપણે કોઈ લોભને કારણે ધર્મ પરિવર્તન કરવાનું પસંદ કરીએ, તો આપણે આપણા મહાન ગુરુઓના અનુયાયી કેવી રીતે કહેવાઈએ? તેમણે ઉમેર્યું કે પંજાબ સરકાર, સમાજ અને તમામ ધર્મોના લોકોએ ત્યાં થઈ રહેલા ધાર્મિક ધર્મ પરિવર્તન બંધ કરાવવા જોઈએ. શાહે કહ્યું કે, ગુરુ તેગ બહાદુરે કહ્યું હતું કે જો ઔરંગઝેબ મને ધર્માત્મિત કરી શકે, તો બધા લોકો ધર્મ પરિવર્તન કરશે. ઔરંગઝેબે પડકાર સ્વીકારીને અમાનુષ્ય અત્યાચાર ગુજાર્યાં અને ગુરુ તેગ બહાદુરના સાથીઓની હત્યા કરી, પરંતુ ગુરુ ક્યારેય પાછળ હટ્યા નહીં. અંતે ગુરુ તેગ બહાદુરે પોતાનું બલિદાન આપ્યું. તેમના બલિદાનથી લોકોને ઔરંગઝેબ સામે લડવાની પ્રેરણા મળી.

‘મોદી ઈઝરાયલથી પાછા ફર્યા અને બે દિવસમાં ઈરાન સાથે યુદ્ધ શરૂ થયું’

સંજય રાઉતે શંકા વ્યક્ત કરી

મુંબઈ: અમેરિકા, ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચે ચાલી રહેલા ભીષણ યુદ્ધના પ્રત્યાઘાત ભારતમાં પણ દેખાવા લાગ્યા છે. હવે શિવસેના કારકે જૂથના સંસદ સંજય રાઉતે પ્રેસ કોન્ફરન્સ કરીને કેન્દ્ર સરકાર પર ગંભીર આરોપો લગાવ્યા છે. સંજય રાઉતે ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા આયાતોલાહ અલી ખામેનીના મૃત્યુના સમાચાર પર ટિપ્પણી કરતા વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની વિદેશ નીતિ પર સવાલ ઉઠાવ્યા છે. સંજય રાઉતે તાજેતરમાં મીડિયા સાથે વાતચીત કરતા કહ્યું હતું કે આ યુદ્ધ ફક્ત વિદેશ પૂરું નું મર્યાદિત નથી. વડા પ્રધાન મોદી બે દિવસ પહેલા ઈઝરાયલથી પાછા ફર્યા હતા અને બીજા જ દિવસે ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચે યુદ્ધ શરૂ થયું હતું. આ કોઈ સંજોગ ન હોઈ શકે. મોદીના ટ્રમ્પ અને નેતન્યાહુ સાથે ગાઢ સંબંધો છે. તેથી તેમણે યુદ્ધ શરૂ થયું ત્યારે જ તેને તોફાં ટેકું જોઈતું હતું, એમ સંજય રાઉતે કહ્યું. કાશ્મીર મુદ્દા પર ઈરાન હંમેશા ભારતની પડખે રહ્યું છે. ભારત ઈરાન પાસેથી ખૂબ જ સસ્તા દરે તેલ મેળવી રહ્યું હતું. સંજય રાઉતે ઉભય વ્યક્ત કર્યો હતો કે આ યુદ્ધના પરિણામે તેલના ભાવમાં વધારો થવાને કારણે ભારત મોંઘવારોનો ભોગ બનશે.

હિન્દુ

લુહાર સુથાર મૂળગામ પાંચ તલાવડા હાલ મીરાડો સ્વર્ગવાસી બટકભાઈ મેથલભાઈ મકવાણા (ઉ.વ. ૭૯) ૨૮-૨-૨૬ શનિવારના શ્રીજી ચરણ પાખ્યા છે તે મંગળાબેનના પતિ તથા હરિભાઈ જીવરાજભાઈ મકવાણાના કક્કા તથા દિલીપભાઈ, મહેશભાઈ તથા રેખાબેન રમેશભાઈ રાહડાના પિત્રાશ્રી તથા દામનગરવાળા ત્રિભોવનભાઈ નારણદાસ પરમારના જમાઈ. તેમની પ્રાર્થનાસભા તા. ૨/૩/૨૬ સોમવારના સાંજે ૫ થી ૭ કલાક નીચેના સરનામે રાખેલ છે. લુહાર સુથાર વેલફેર સેન્ટર આંબા માતાજી મંદિરની બાજુમાં, કાર્ડર રોડ નંબર ત્રણ, બોરીવલી ઇસ્ટ

જુહાપી કશા શ્રીમાળી વણિક માળીયા હાટીના નિવાસી હાલ ઘાટકોપર ગં.સ્વ. ઉર્મિલા કિશોરચંદ્ર જુહાપી (ઉ.વ. ૭૩) તે સ્વ. કિશોરચંદ્ર હરકિશનદાસ જુહાપીના પત્ની. તે દીપા ભાવિન પારેખ, હિતેશ અને તુષારના માતૃશ્રી. તે મંદરડા નિવાસી સ્વ. ગુલાબબેન ગોરવનદાસ ઘોડાણીની સુપુત્રી. તે બીના રમેશ જુહાણીની જેઠાણી. તે સ્વ. કંચનમણી અરુણચંદ્ર અગોદરા, તરૂલા શાશીકાંત મજિદિયા, કલ્પના કિરીટ દોશીના ભાભી તે તા. ૨૮-૨-૨૬ શનિવારના રોજ શ્રીજીચરણ પાખ્યા છે. તેમની પ્રાર્થનાસભા તા. ૫-૩-૨૬ ગુરુવારના સાંજે ૩:૩૦ થી ૫:૩૦ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, ડોન ફીટ રોડ, ગારોડિયા નગર, ઘાટકોપર (પૂર્વ) માં રાખવામાં આવેલ છે.

નવગામ વિશા કિશાવાળ

બાલીસણા નિવાસી, હાલ કાંદિવલી, ગં.સ્વ. રસીલાબેન બાલકૃષ્ણ ભેમચંદ શાહ, (ઉ.વ. ૭૩) શનિવાર, તા. ૨૮.૨.૨૬ ના શ્રીજીચરણ પામેલ છે. સ્વ. જશોદાબેન ગોરવનદાસ નાથાલાલ શાહ ગોઝારીયાના દિકરી. તે જાગૃતિબેન ચેતનકુમાર મોદી, ભાવેશાબેન અલ્પેશકુમાર શાહના માતા. ચેતનકુમાર જીતેન્દ્રભાઈ મોદી, અલ્પેશકુમાર હર્ષભદ્રભાઈ શાહના સાસુ. કિજલ દેવલકુમાર મોદી, કિશા, દર્શિલ, દર્શિના નાની. નીતાબેન નવીનભાઈ શાહના બેન. લોકિક વ્યવહાર બંધ છે.

શિહોર સંપ્રદાય ઔદિશ્ય અભિયાસો શ્રામણ

હોઈઈડ નિવાસી હાલ વિરાર ગં.સ્વ. ચંદ્રિકાબેન અધેકા (ઉ.વ. ૮૫) તે અ.ની. ચંદ્રશંકર નામજીભાઈ બલકાના ધર્મપત્ની. તે યોગેશભાઈ તેમજ દીપકભાઈ તથા મીનાશીબેન અનિલકુમાર ભટ્ટ, ઉપાબેન યોગેશકુમાર દવે, તેમજ રેખાબેન હિરોયશંકર પંચાના માતૃશ્રી. તે મહેશ્વરી તથા માયાના સાસુ. તે રાધિકા રિશી, સિદ્ધ, નિરાલી, શિવાંગના દાદી. તે અ.ની.દેવકુંવરબેન ભવાનીશંકર જોષી મોટા દીકરી તે પ્રવિણચંદ તથા અ.ની. નરહરિપ્રસાદ તથા જગદીશભાઈ જોષી તે ગ.સ્વ.સ્તાબહેન જે. જાની તેમજ અ.ની.વસંતબહેન એમ દેસાઈ તથા દમયંતીબહેન કે ભટ્ટ તે સંખ્યાઓ શ્રી પદમબહેનના મોટા બહેન ૨૮/૨/૨૬ને શનિવારે અક્ષર નિવાસી થયેલ છે બંને પક્ષ તરફની પ્રાર્થનાસભા તા. ૨/૩/૨૬ને સોમવારે ૪ થી ૬. કે. અમૃતભાગ જોષી હોસ્પિટલની નીચે રેલ્વે સ્ટેશનની સામે વિરાટ વેસ્ટ.

હાલાલ ભાટીયા

ગં.સ્વ. ભાગમુતી નેગાંબી (ઉ.વ. ૯૧) તે સ્વ. હીરજી ગોરવનદાસ આશારની પુત્રી. તે સ્વ. બિપીન જીવરાજને નેગાંબીની ધર્મપત્ની. નરેન્દ્ર, મિનેશ, સૌ. પૂનમ ઉદય. સૌ. કલ્પના પરેશ, સૌ. સ્વાતિ સંતોષના માતૃશ્રી. તે રેનુ, હેમાની સાસુજી. તે જુલિકા, સ્વ. ટીયા, અ. સૌ. ખુશુ, રાહુલની નાની તા. ૨૭-૨-૨૬ના શ્રીજીચરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા સોમવાર, તા. ૨-૩-૨૬ના સાંજે ૫ થી ૬.૩૦. કે. ભાટિયા ભાગીરથી હોલ, દાદી શેઠ અભિયારી હેલ, મુંબઈ-૨. લોકિક વ્યવહાર બંધ છે.

પનવેલ-કર્જીત

રેલવેની સૌથી લાંબી ટનલ છે. નાંધપાત્ર રીતે આ ટનલમાં પહેલીવાર કાંકરી-મુક્ત ટ્રેકનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અને મજબૂતી માટે કોંક્રિટ સપોર્ટ પૂરા પાડવામાં આવ્યા છે.

વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ ઉપનગરીય રેલવેને ૪૦૦ કિમીથી વધુ લંબાવવાની જાહેરાત કરી હતી, જે હવે આ પ્રોજેક્ટ સાથે પૂર્ણ થઈ રહી છે. હાલમાં મધ્ય રેલવે પર ૨૫૪ કિમી અને પશ્ચિમ રેલવે પર ૧૨૪ કિમીના રૂટ પર લોકલ ટ્રેનો દોડે છે. ૩૦ કિમીનો આ નવો ઉમેરો મુંબઈના રેલ નેટવર્કને વધુ વિસ્તૃત કરશે.

મુંબઈમાં

સભામાં શિવસેના (યુબીટીના) તરફથી ૭૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીની મિલકતને પ્રોપર્ટી ટેક્સમાં છૂટ આપવાને લગતો પ્રસ્તાવ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો, તેની સામે ભાજપ અને શિંદેસેના તરફથી કોઈ પણ પ્રકારનો વિરોધ નહીં કરવામાં આવતા મેયરે ઠરાવ મંજૂર કર્યો હતો. આ અગાઉ ૨૦૧૮માં ભાજપ અને જ પ્રસ્તાવ લાવી હતી, પણ તેની સામે કોઈ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો નહોતો. સામાન્ય સભામાં મંજૂર થયા બાદ હવે પાલિકા કમિશનર તેના પર નિર્ણય લેશે.

રાજ્ય સરકારના નિર્દેશ મુજબ ૨૦૨૨ની સાલથી મુંબઈમાં ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીના રહેણાંક ફ્લેટને પ્રોપર્ટી ટેક્સમાં છૂટ આપવામાં આવી છે. શિવસેના (ઉદ્ધવ કારકે)ના નગરસેવક દ્વારા ફરી એક વખત પ્રોપર્ટી ટેક્સને લગતો ઠરાવ સામાન્ય સભામાં લાવવામાં આવ્યો હતો. નગરસેવક યશોધર ફાણેએ જણાવ્યું હતું કે વધતા નાણાકીય દબાણને કારણે અનેક પરિવાર મુંબઈ છોડીને અન્ય સ્થળે જઈ રહ્યા છે. તેથી રહેવાસીઓને રાહત મળી તે માટે પ્રોપર્ટી ટેક્સમાં આપવામાં આવતી રાહતને ૫૦૦ ચોરસ ફૂટથી વધારીને ૭૦૦ ચોરસ ફૂટ કરવામાં આવે. નોંધનીય છે કે ૨૦૨૬ની મુંબઈ મહાનગરપાલિકાની ચૂંટણી માટે શિવસેનાનો (યુબીટી)ના ચૂંટણી હેઠાંમાં પણ પ્રોપર્ટી ટેક્સમાં રાહતનો મુદ્દો સમાવવામાં આવ્યો હતો. આ અગાઉ ૨૦૧૮ની સાલમાં ભૂતપૂર્વ સંસદ અને ભાજપના તત્કાલીન નગરસેવક મનોજ કોલક દ્વારા પણ આવ્યો જ પ્રસ્તાવ રાખવામાં આવ્યો હતો. ૫૦૦થી ૭૦૦ ચોરસ ફૂટના ઘરના માલિકોને પ્રોપર્ટી ટેક્સમાં ૬૦ ટકા સુધીની છૂટ આપવાનો પ્રસ્તાવ પાલિકાની સામાન્ય સભામાં મંજૂર પણ થયો હતો અને તેને રાજ્ય સરકાર પાસે મૂકી માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો. જોકે આજ સુધી તેના પર નિર્ણય લેવાયો ન હોવાનું પાલિકાના ઉચ્ચ અધિકારીએ જણાવ્યું તું. તાજેતરમાં પાલિકાની સામાન્ય સભામાં મંજૂર થયેલા પ્રસ્તાવને રાજ્ય સરકારના અર્બન ડેવલપમેન્ટ ડિપાર્ટમેન્ટને મોકલવામાં આવશે.

મરાઠી ખબર માટેની સૂચના	મૃત્યુનોંધ સાંજે ૭-૩૦ સુધી જ સ્વીકારવામાં આવશે	(૧) મરનારનું નામ (૨) તારીખ (૩) ઉંમર (૪) ક્યાં ગુજરી ગયા છે એ જગ્યા (૫) માતાનું નામ (૬) પિતાનું નામ (૭) ગમે તે ત્રણ સગાઈ (૮) પ્રાર્થનાસભા સ્થળ, તારીખ, સમય. મૃત્યુનોંધ આપનારે ઉપર જણાવ્યા મુજબની વિગતો જ પોતાના હેટરહેડ પર લખીને આપવાની રહેશે. સગાઈરૂપે લખાયેલાં વધારાના નામોની ઠાપકૂપ થાય તો એ માટે કોઈ સંવાદને સ્થાન આપવું નહીં. (૫૦ શબ્દોથી વધારે નહીં). - વ્યવસ્થાપક
------------------------	--	---

ધર્મતોજ

મનન
હેમંત વાળા
feedback@bombay
samachar.com

પાણી ને કાઢવ

કહેવાયું છે કે 'શુષ્કે નીરે કઃ કસારઃ' અર્થાત્ પાણી સુકાતાં કાઢવ ક્યાંથી સંભવી શકે. અમુક વિદ્વાનો કસારનો અર્થ તળાવ પણ કરે છે. અહીં અગત્યનું 'પાણી' અને 'કાઢવ' વચ્ચેનું સમીકરણ છે. પાણી હોય તો કાઢવ થાય. પાણી હોય તો કાઢવ થવાની સંભાવના રહે. પાણી હોય તો કાઢવને નિયંત્રિત કરવાની આવશ્યકતા ઊભી થાય. કાઢવ માટે અણગમો હોય તો પ્રશ્ન પાણીનો છે. કાઢવનો નહીં. પાણી એ કારણ છે અને કાઢવ પરિણામ. વાંધો કાઢવ સાથે છે અર્થાત્ પરિણામ માટે છે, પરંતુ તે માટે ધ્યાન પાણીના નિયમન માટે હોવું જોઈએ. કાઢવ આપમેળે તો સર્જાતો નથી. પાણીનું નિયંત્રણ કરવામાં આવે તો કાઢવની સંભાવના લગભગ નષ્ટ પામે.

ઘણીવાર પ્રશ્ન સમજમાં જ નથી આવતો, અથવા જે સમજમાં આવે છે તે વાસ્તવિકતા ન હોય, અથવા વાસ્તવિકતા સમજવા માટેની ક્ષમતા કે તૈયારીનો અભાવ હોય, અથવા વ્યગ્રાણના ઉકેલ માટેની જ ઈચ્છા હોય, અથવા ચોક્કસ પ્રકારની પરિસ્થિતિને ગંભીરતાથી લેવાની તૈયારી ન હોય, અથવા પ્રાધાન્યતામાં અમુક બાબતની ગણના ન હોય, અથવા સમાજમાં આ પ્રકારનો વિચિત્ર કદી શકાય તેવો અભિગમ પ્રવર્તમાન હોય, અથવા સમય આવ્યે જોઈ લેવાશે તે પ્રકારની વિચારધારાની અસર હોય, અથવા તો વિષયના ઊંડાણ સુધી નજર જ ન જતી હોય.

આ પ્રકારનાં સંજોગોમાં ધ્યાન કાઢવ પર જ રહે, પાણી પર નહીં. ઘણીવાર તો ધ્યાન કાઢવ પર પણ ન રહે. કાઢવને નજરઅંદાજ કરવામાં આવે, કાઢવને અનિચ્છનીય વાસ્તવિકતા તરીકે સ્વીકારી લેવામાં આવે, કાઢવને જેમને તેમ રાખી મન બીજી વાતોમાં પરોવી દેવામાં આવે, કાઢવ દ્વારા ઊભી થતી તકલીફો યલવામાં આવે કે કાઢવ સાથે જ જીવન વ્યતિત કરવાની ટેવ પાડી દેવામાં આવે. આ બધા સંજોગોમાં પણ કાઢવ માટેની અસ્વિકૃતિ ઊભી ન થઈ શકે. જ્યાં કાઢવ માટે પ્રશ્ન ન હોય અને પાણી માટે તો ક્યાંથી હોય. મજાની વાત એ છે કે પાણીને લીધે સર્જાયેલ કાઢવ-યુક્ત પરિસ્થિતિને પાણી થકી જ સરસ રીતે સાફ કરી શકાય.

કાઢવ એટલે પાણી અને માટીનું જોડાણ. જો પાણીની માત્રા વધુ હોય અને માટી ઓછી હોય તો પાણી ડહોળું બને. જ્યારે માટીની માત્રા વધુ હોય અને પાણી ઓછું હોય તો કાઢવ સર્જાય. ડહોળું પાણી એ મંદ કાઢવ છે જ્યારે કાઢવ એ તીવ્ર ડહોળાપણું છે. પાણી અને માટી જે તે પ્રમાણમાં જ્યારે મળે ત્યારે બંનેના અસ્તિત્વ પર અસર થાય તે સ્વાભાવિક છે. પાણી પણ પાણી તરીકે ઉપયોગી ન રહે અને માટી પણ માટી તરીકે કામ આપવા તેટલી સક્ષમ ન રહે. વિસ્તૃત પરિપ્રેક્ષમાં વિચારતાં એમ પણ જણાય કે પાણીનું પણ મહત્વ છે, ડહોળા પાણીની પણ કોઈક ઉપયોગિતા રહે, કાઢવનો પણ ચોક્કસ પ્રકારનો ઉપયોગ રહેતો હોય અને સૂકી માટી પણ એક યા બીજા સ્વરૂપે ઉપયોગમાં લઈ શકાય. સંભાવના દરેક પરિસ્થિતિમાં રહેલી છે. આ સંભાવનાને સર્જનાત્મકતા અને સંવેદનશીલતાથી સકારાત્મકતા સુધી લઈ જવાની ક્ષમતા જરૂરી છે.

જીવનમાં પાણી અને કાઢવ એ પ્રતીક તરીકે છે, પદાર્થ તરીકે નહીં. પાણીએ કારણ સ્વરૂપ છે અને કાઢવ એ સ્થાપિત વાસ્તવિક પરિણામ છે. મનમાં જે તરંગો, વિચારો, કામના ઉદ્ભવે તે મૂળ કારણ છે જ્યારે તેને આધારે શરીર જે રીતે પ્રતિભાવ આપે કે કાર્યરત થાય તે પરિણામ છે. કાર્ય નિયંત્રિત કરવું હોય તો મનનું નિયંત્રણ જરૂરી છે. ચોક્કસ પ્રકારના કાર્યથી દૂર રહેવું હોય અથવા તેમાં સંલગ્ન થવું હોય તો તે માટે મનની ભૂમિકા મહત્વની બની રહે. મન દ્વારા જે નિર્ધારિત થાય તે પ્રમાણે શરીર 'એકશન'માં આવે જેને પરિણામે ચોક્કસ પ્રકારનું પરિણામ સ્થાપિત થાય. જ્ઞાનેન્દ્રિય, મન અને કર્મેન્દ્રિય વચ્ચેનું સમીકરણ જો સમજમાં આવી જાય તો ઈચ્છિત પરિણામ સ્થાપિત કરવામાં સરળતા રહે. જ્ઞાનેન્દ્રિય સાથે પણ સકારાત્મક સંભાવનાઓ જોડાયેલી હોય છે. મનની ક્ષમતા તો અપાર છે તેમ સ્થાપિત થઈ ચૂક્યું છે. કર્મેન્દ્રિયની આવશ્યકતા પણ સ્વાભાવિક છે. આ દરેક પરિણામને યોગ્ય રીતે સમજી, તેની ક્ષમતાને તથા નબળાઈને ધ્યાનમાં રાખી, તેની સાથે જોડાયેલ બાબતો વિશે યથા યોગ્ય જાણકારી મેળવી, તેની સકારાત્મક ઉપયોગિતા સાથે જોડાયેલી પ્રત્યેક સંભાવનાનું વ્યવસ્થિત વિશ્લેષણ કરી જો તેમને પ્રયોજવામાં આવે તો ચોક્કસ પ્રોત્સાહક પરિણામ પ્રાપ્ત થઈ શકે.

જીવનમાં દરેક પરિસ્થિતિમાં જુદા જુદા પ્રકારની સંભાવના શક્ય હોય છે. દરેક પરિસ્થિતિમાં ચોક્કસ પ્રકારની સકારાત્મકતા જોડાયેલી હોય. પાણી એ જીવનનું અમૃત છે, કાઢવ કમળના સર્જન માટેનું સ્થાન છે. પાણીથી ચોક્કસ પ્રકારની સફાઈ થઈ શકે તો કાઢવના ઉપયોગથી પણ અમુક પ્રકારની મહિનતા દૂર કરવામાં મદદ મળી રહે. જીવનના રસ્તામાં કાઢવ હોય તો નવો રસ્તો શોધવાની આવશ્યકતા ઊભી થાય, જે લાંબા ગાળે ઉપયોગી બની રહે. કાઢવની હયાતી નવાં જ પ્રકારની સંભાવના ઊભી કરવામાં મદદરૂપ પણ બની શકે. ઘણીવાર તો એમ જણાય છે કે પ્રશ્ન કાઢવનો પણ નથી અને પાણીનો પણ નથી, પ્રશ્ન વ્યક્તિની ક્ષમતા તથા જણાતી તકલીફ સામે પડકાર ઝીલવા માટેની માનસિકતાનો છે.

પાણી, માટી અને કાઢવ તો માત્ર એક પરિસ્થિતિ છે. તેમાંથી થકી સ્થાપિત થતું પરિણામ સંલગ્ન વ્યક્તિ પર આધાર રાખે છે. વ્યક્તિની શારીરિક તેમજ માનસિક ક્ષમતા તેમજ નબળાઈ, વ્યક્તિના સિદ્ધાંતો તેમજ મૂલ્યો, વ્યક્તિની માનસિકતા તેમજ પરિષ્કવતા, વ્યક્તિની જરૂરિયાત તથા અપેક્ષાઓ, વ્યક્તિની પ્રતિબદ્ધતા તેમજ નિષ્ઠા, તથા તે વ્યક્તિના અસ્તિત્વ સાથે જોડાયેલી કેટલીક ભાવાત્મક બાબતોને આધારે પરિણામ નક્કી થઈ શકે. છતાં પણ જો મૂળ વિશેષ સ્પષ્ટતા હોય તો કાર્ય સરળ બની શકે. જો પાણી નિયંત્રિત કરી શકાય તો કાઢવની સંભાવના ઊભી જ ન થાય. ■

માનસ મંથન
મોરારિબાપુ
feedback@
bombaysamachar.com

સંત ધોતી-ઝભભામાં જ હોવા જરૂરી નથી, પેન્ટમાં પણ હોઈ શકે છે, હાફ પેન્ટમાં પણ હોઈ શકે છે, ડિગંબર પણ હોઈ શકે છે અને સોળે શણગાર સજેલા પણ હોઈ શકે છે. એને માટે કોઈ યુનિકોર્મ નથી. સાધુતા કપડાંમાં નથી હોતી, સાધુતા સ્વભાવમાં હોય છે. હું તો સાધુની એવી વ્યાખ્યા કરું છું કે દરેક વસ્તુનો સ્વીકાર કરે એ સાધુ. કોઈ પણ પરિસ્થિતિનો સ્વીકાર કરો. રડતાં રડતાં પણ કરવો પડશે અને હસતાં હસતાં પણ કરવો પડશે. સન્માનનો સ્વીકાર કરે અને અપમાનનો સ્વીકાર ન કરે એ ખંડિત સાધુતા છે. યુવાન ભાઈ-બહેનો, સર્વનો સ્વીકાર કરો. સુખ મળે તો પણ સ્વીકાર અને દુઃખનો પણ સ્વીકાર. સુખ મળે તો વિવેકપૂર્વક સૌને વહેંચો. મરીઝ સાહેબ એમની ગઝલમાં કહે છે- બસ એટલી સમજ મને પરવર દિગાર દે. સુખ જ્યારે જ્યાં મળે ત્યાં બધાના વિચાર દે. શાયર કહે છે હું પરવરદિગાર, હું મારા માલિક, મને એટલી સમજ દે, એટલો વિવેક દે કે મને જ્યારે પણ સુખ મળે ત્યારે બધાનો વિચાર આવે. બીજું સૂત્ર મને એવું આપ્યું છે કે કોઈ પણ ઘટનાથી, કોઈની પણ સાથે તકરાર ન કરે એ સાધુ. તકદીર સાથે પણ તકરાર ન કરે. આપણા ભાગ્ય સાથે પણ તકરાર ન કરો કે મારાં ભાગ્ય આવાં છે ! જે કંઈ પણ મળે, મોજમાં રહો. એક કથા જીવનને બદલી શકે છે અને જીવન બદલાઈ રહ્યું છે.

સંતત્વનો કોઈ ચોક્કસ ગણવેશ નથી હોતો, સંતત્વ એ સ્વભાવ છે-વૃત્તિ છે

ધાર્મિક તો કો'ક એક જ હોય! ધર્મનિયમધારી નથી કીધું, ધર્મવ્રતધારી કહ્યું છે. નિયમ બાંધે, વ્રત છૂટા રાખે. કૃષ્ણને સાચું બોલવું એવો નિયમ નહોતો, પણ વ્રત હતું અને વ્રતમાં ફેરફાર કરી શકે. એને થાય કે અહીં સાચું બોલવાથી જગતનું અકલ્યાણ થાય એમ છે, તો વ્રતમાં એણે ફેરફાર કર્યા છે. નિયમ તો બાંધે, જડ બનાવી દે; તેથી કળિયુગમાં નિયમ ધારણ કરવા કરતાં વ્રતી બનવું. વેશ પરંપરાવાદી હોય, વિચાર ગંગા જેવા દેશકાળને અનુકૂળ દરેક ઘાટને સ્પર્શતા હોવા જોઈએ. વેશનો મહિમા છે. જેનાચાર્ય ચિત્રભાનુએ કાંતિ કરી. એમણે પ્રવચનમાં કહ્યું કે 'મેં બહુ વિચારણાને અંતે નક્કી કર્યું છે કે વેશનો સાધુ બનવા કરતાં વૃત્તિનો સાધુ બનવું વધારે સાચું.' હવે પ્રશ્ન એ કે ધર્મવ્રતધારી એટલે કેવા વ્રતો? પાંચ વ્રતો. આમ ગણો તો અધરાં, આમ સહેલાં! આ પાંચ જેનામાં હોય તે હજારોમાં એક છે એમ માનવું. 'માનસ'નો નિયોડ મને જે લાગ્યો, ગુરુકૃપાથી મને જે લાગ્યું એ ત્રણ વ્રત સત્ય, પ્રેમ, કરુણા. જેટલું બને એટલું સત્ય બોલીએ. એવાં ન વેણ કાઢો કે કોઈના દિલને ઠેસ વાગે.

વાણી ઉપર બધો છે આધાર માનવીનો. જો જો ગુમાવશો ના એતબાર માનવીનો, એજે ન જાય જો એ અવતાર માનવીનો. નાઝિર દેખૈયા ત્રીજું, જીવનમાં કોઈનો તિરસ્કાર ન કરે એ સાધુ, કોઈની ઉપેક્ષા ન કરે, કોઈને ઘક્કો ન મારે એ સાધુ, અને ચોથું, આખીયે દુનિયાને પ્યાર કરે એ સાધુ, સમગ્ર વિશ્વને પ્યાર કરે એનું નામ સાધુ. 'રામચરિતમાનસ'માં સાધુનું એક લક્ષણ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. સાધુ કોણ? તુલસી કહે છે- મધુકર સરિસ સંત ગુનગાહી મધુકરની માફક જ્યાંથી પણ મધુ મળે ત્યાંથી સંત લઇ લે છે અને પછી વહેંચે છે, પરંતુ આપણે કેટલાં સંકીર્ણ થઇ ગયાં છીએ! ધર્મના મંચ પર પણ બધાં સારી સારી વાતો કરે છે, પણ પછીથી એ જ સંકીર્ણતા! મંચ પર સર્વધર્મની વાતો કરનારા પછીથી તો પોતપોતાનાં ગુપ્તમાં જ હોય છે! આપણે ટટ્ટાર થવાનું હતું ત્યાં આપણે કટ્ટર થઇ ગયાં! આપણે કેટલાં વામણાં થતાં જઈએ છીએ! યુવાન ભાઈ-બહેનોને મારે કહેવું છે કે કોઈ ગુપ્તમાં બંધાયા વિના નિજતાથી હરિનામ લો. - સંકલન : જયદેવ માંકડ ■

શ્યામ સમીપે

જ્યોત્સના તળના
feedback@bombay
samachar.com

સમી રાધાને કહે છે કે 'પહેલાં તારી સાથે કામક્રીડા કરી હતી તે જ કામદેવના મહાતીર્થ નિકુંજમાં માધવ ફરીથી તારી રાહ જુએ છે.' માટે 'મંજુતરજતલકેલિસદનમાં રતિજન્મ ઉત્સાહથી હું સ્મિતવદના, વિલાસ કર.' કુંજલીલા બહિરંગ હોય છે અને નિકુંજ લીલા અંતરંગ છે. નિકુંજલીલાની અધિકાંત્રી રાધા છે, જે પ્રેમ, માધુર્ય અને લાવણ્યનો રસસાગર છે. ધનાંદ ભક્તકવિએ કહ્યું, 'આવતિ યલી કુંજ ગહબર તેં કું વરિ - રાધિકા રૂપમઠી, મોહવિનોદભરી મુદ્ મુરતિ, કા બિરંચિ યા ઘાટ ઘઠી.' કૃષ્ણદાસે સરસ ઉપમા આપી.

'દેખો માઈ, માનો કસોટી કરી, કનકબલિ વૃષભાનુનન્દિની ગિરધર ઉર જુ બસી, માનો શ્યામ તમાલ કલેવર સુંદર અંગ માલતી ઘૂસી ચંચલતા તજિ કે સૌદામિની જલધર રંગ બસી.'

શ્યામ સાથે રાધા જાણે કાળા તમાલ વૃક્ષ સાથે સુંદર માલતીની વેલ. જાણે ચંચળતા ઓડી વાદળમાં રહેલી લીજળી. પરમાનંદદાસે ગાયું, 'આજ બની દંપતી વર જોરી, સાંચર ગૌર બરન રૂપનિધિ નંદકિશોર વૃષભાનુકિશોરી.' નરસિંહ મહેતાએ ગાયું, 'સજની! શામળિયો વહાલો. રાધા ગોરી ને કાન કાળો... તે શોભા કહી નવ જાય રે. વશ કીધા જાદવરાય રે.' જ્યંત પાઠકે ઉપમા આપી, 'નીલા આકાશમાં સોલે બિંબયું મનભાવન ઢળેલું કૃષ્ણના સ્કંધે જાણે રાધાનું આનન.'

રાધા અને કૃષ્ણનું એકય સઘર્ષી ચુક્યું હતું, જે રીતે બે લહેરો અલગ દેખાય, પણ સાથે મળીને વસ્તુત, એકરૂપ જ બને તેમ - કલ્લોલકી વસ્તુત: એકરૂપકો રાધામુકુંદો સમભાવિતો - ઔદુબરાર્યા. જેમ દૂધમાં ધવલતા, અગ્નિમાં દાહકપણું, પૃથ્વીમાં ગંધ અને પાણીમાં શીતળતા, તેવી રીતે રાધા અને કૃષ્ણ. હિંદી ભાષાના કવિ મૈથિલીશરણ ગુપ્તને દિધા થઈ ગઈ.

'આ શું, આ શું, ભ્રમ કે વિભ્રમ દર્શન નહીં અધીરે, એક મૂર્તિ, અર્ધમાં રાધા, અર્ધમાં હરિ પૂરા.' કુંભાર માટી વગર ઘડો ન બનાવી શકે, કે સોની સોના વગર આભૂષણ ન બનાવી શકે, તે જ રીતે રાધા વગર કૃષ્ણ સૃષ્ટિ રચવાને સમર્થ નથી. જેમ આભૂષણ શરીરની શોભા વધારે તેમ રાધા કૃષ્ણની શોભા છે. રાધા સ્ત્રી, શ્રીકૃષ્ણ પુરુષ તે એકલા હોય તો

રાધા વગર કૃષ્ણ સૃષ્ટિ રચવાને સમર્થ નથી...

'કૃષ્ણ' અને શ્રી એટલે લક્ષ્મી - સંપત્તિ એ રાધાસ્વરૂપ હોઈ રાધા સાથે હોય તો પૂર્ણકૃષ્ણ 'શ્રીકૃષ્ણ'. હિંદી ભાષાના કવિ દાઉદચાલની વાત છે. 'કૃષ્ણ-રાધા જ્યારે થાય એક, પૂર્ણ બની જાય રાધેશ્યામ.' રૂપગોસ્વામીના કથન પ્રમાણે રાધા કાયમ કૃષ્ણનું જ નામ જપતી રહે છે. તેથી સંકીર્તનનો મહિમા છે. રાધા સર્વત્ર શ્રીકૃષ્ણને જ જુએ છે અને શ્રીકૃષ્ણને પણ ભયે રાધા જ દેખાય છે. રાધા આરાધિકા છે. અને શ્રીકૃષ્ણ તેને પામવા ઉન્માદિત બને.

કૃષ્ણદાસ કવિરાજે પોતાની રીતે આ જ વાત કરી, 'મહાભાવદ્વારા શ્રી રાધા ઠકુરાણી, સર્વગુણભંડાર કૃષ્ણકાન્તા શિરોમણિ કૃષ્ણ ઈચ્છા પૂર્તિરૂપ ને આરાધના, અત એવ પુરાણોમાં નામ રાધિકા રાધા પૂર્ણ શક્તિ. કૃષ્ણ પૂર્ણ શક્તિમાન. બન્ને વચ્ચે ભેદ નથી એ છે શાસ્ત્રનું પ્રમાણ.' પ્રિયકાન્ત મણિયારની કવિતામાં આ સંબંધનું એકય અને માધુર્ય ખૂબ સુંદર રીતે મળે છે.

'આ નભ ચુક્યું તે કાનજી ને ચાંદની તે રાધા રે આ સરવર જલ તે કાનજી ને પોયણી તે રાધા રે... આ દીપ જલે તે કાનજી ને આરતી તે રાધા રે... આ લોચન મારાં કાનજી ને નજરું જુએ તે રાધા રે...'

આવા જ કંઈક ભાવ દર્શાવતી મરાઠી ભાષાના કવિ પુરુષોત્તમ રેગે (અનુ.સુ.દ.)ની પંક્તિઓ છે. 'આ નીલ વ્યોમ તે હરિવર, ને આ એક તારલી રાધા બાવરી યુગ યુગની મન બાધા આ વિસ્તાર ધરાનો ગોવિંદ, ને આ અશતભૂમિ રાધા, સફળ એ યુગ યુગ પ્રિયવંદા નિશ્ચલ વહેતું જરજ માથે યાડાય છે. તટ પર વન ઝૂકે તે રાધા

અને આત્મવિલોપન સિવાય બીજું કંઈ રહેતું નથી. સુરદાસે સરસ વાત કરી, 'સોળ સહસ્ર પીર તન એકે. રાધા કહિયે સોય.' સોળ હજાર ગોપીઓની ઘનીભૂત પીડા એટલે રાધા. કૃષ્ણને-પરમાત્માને પામવા રાધા બનવું પડે, જેમ સુંદરને લખ્યું. 'નયન નયન રાધા નયનન હો ચરણ ચરણ રાધા ચરણન હો તલપ તલપ રાધા તલસન હો, રટત રટત મન ભાવન હો અભિલ જગત ચિન્દાવન.' સ્વના સમર્પણ સિવાય આ અલૌકિક પ્રેમની પ્રાપ્તિ થતી નથી, જેમ સુરદાસે કહ્યું, કૃષ્ણ તો રાધાને વશ છે. ચાતક જેમ સ્વાતિ નક્ષત્રના પાણીને, ચકોર જેમ ચંદ્રને અને ચક્રવાક જેમ સૂર્યને ઝંખે તેમ, જેમ શબ્દ-રાગના વશમાં હરણ, જળને વશ માછલી, શરીરને વશ છાયા, રાધા આ જાણી પોતાને ભાગ્યશાળી સમજે છે. ભારતેન્દુ હરિશ્ચંદ્રે રાધા અને કૃષ્ણનો સંબંધ ચંદ્ર અને ચાંદની જેવો છે તેમ કહ્યું. રાધાભાવે વૈષ્ણવ ભક્તો અને કવિઓએ ઋજુતાથી આત્મનિવેદન કર્યું છે. એટલે જ તો રવીન્દ્રનાથ કહે, 'મને સાચું કહો હે વૈષ્ણવ કવિ, તમને ક્યાંથી આ પ્રેમછબી મળી. તમે ક્યાંથી શીખ્યા આ પ્રેમગાન. જે ચિરહતત. કોની આંખોના આંસુ જોઈએ રાધિકાની આંખમાંથી પડતા રાધુ યાદ આવા?' અને છતાં રાધાકૃષ્ણનું જે વર્ણન આપણી સમક્ષ ઘણી વાર આવે છે તે એવું અપાર્થિવ, દૈવી કે આધ્યાત્મિક નથી. સાંપ્રદાયિક અને અન્ય કવિઓ આ પ્રેમને ઉન્નયન પર લઈ જવા મથે છે, પણ પ્રેમ અને કામ વચ્ચેનો ભેદ ઘણીવાર વીસરાઈ જાય છે. કાવ્યો વધારે પડતા શૃંગારિક હોઈ પ્રેમને ભૌતિક સ્તર પર લઈ જઈ સંભોગ પ્રધાન બનાવી દે છે. અલૌકિક પ્રેમનું વાતાવરણ બધે નથી રચી શકાય. સંભોગથી સમાધિ તરફ નથી જવાતું. પ્રાચીન પુસ્તકો પણ તેમાં અપવાદ નથી. આવું વધુ પડતું સ્થૂળ ભૌતિક પ્રેમવર્ણન લોકોને જતનું નથી. દા.ત. એક શ્લોક બ્રહ્મવૈવર્તપુરાણનો છે. 'સ ચ ક્રીડાનિયુક્તશ્ચ ભભૂવ રત્નમંદિરે તથા ચ રાધયા સાર્દ કામુકયા સહ કામુકે તે રત્નજડિત ઘરમાં કામયુક્ત રાધિકા સાથે કામી થઈને ક્રીડા કરવા પ્રવૃત્ત થયો.' ૧૧મી સદીમાં ક્ષેમેન્દ્રના 'દશાવતાર' પુસ્તકમાં એક શ્લોક છે. યુવતીઓને યુવન કરનાર શ્રીકૃષ્ણના પ્રેમ માટે ભમરાને યથેલી તેમ રાધા જ વધારે પ્યારી થઈ. શ્રીકૃષ્ણ જ્યારે મથુરા જવા નીકળ્યા ત્યારે રાધા સાથેની કામક્રીડાને ખાસ યાદ કરતાં કરતાં ગયા.

રાધિકાતાપનીય ઉપનિષદ પ્રમાણે વિશ્વભર્તા શ્રીકૃષ્ણ એકાંતમાં પ્રેમયુક્ત થઈ રાધાની પદરજ માથે યાડાય છે. દૈવી અને સંસારી સંબંધોની એક પરાકાષ્ટા છે, જ્યાં આત્મવિસ્મરણ અને આત્મવિલોપન સિવાય બીજું કંઈ રહેતું નથી. સુરદાસે સરસ વાત કરી, 'સોળ સહસ્ર પીર તન એકે. રાધા કહિયે સોય.' સોળ હજાર ગોપીઓની ઘનીભૂત પીડા એટલે રાધા. કૃષ્ણને-પરમાત્માને પામવા રાધા બનવું પડે, જેમ સુંદરને લખ્યું. 'નયન નયન રાધા નયનન હો ચરણ ચરણ રાધા ચરણન હો તલપ તલપ રાધા તલસન હો, રટત રટત મન ભાવન હો અભિલ જગત ચિન્દાવન.' સ્વના સમર્પણ સિવાય આ અલૌકિક પ્રેમની પ્રાપ્તિ થતી નથી, જેમ સુરદાસે કહ્યું, કૃષ્ણ તો રાધાને વશ છે. ચાતક જેમ સ્વાતિ નક્ષત્રના પાણીને, ચકોર જેમ ચંદ્રને અને ચક્રવાક જેમ સૂર્યને ઝંખે તેમ, જેમ શબ્દ-રાગના વશમાં હરણ, જળને વશ માછલી, શરીરને વશ છાયા, રાધા આ જાણી પોતાને ભાગ્યશાળી સમજે છે. ભારતેન્દુ હરિશ્ચંદ્રે રાધા અને કૃષ્ણનો સંબંધ ચંદ્ર અને ચાંદની જેવો છે તેમ કહ્યું. રાધાભાવે વૈષ્ણવ ભક્તો અને કવિઓએ ઋજુતાથી આત્મનિવેદન કર્યું છે. એટલે જ તો રવીન્દ્રનાથ કહે, 'મને સાચું કહો હે વૈષ્ણવ કવિ, તમને ક્યાંથી આ પ્રેમછબી મળી. તમે ક્યાંથી શીખ્યા આ પ્રેમગાન. જે ચિરહતત. કોની આંખોના આંસુ જોઈએ રાધિકાની આંખમાંથી પડતા રાધુ યાદ આવા?' અને છતાં રાધાકૃષ્ણનું જે વર્ણન આપણી સમક્ષ ઘણી વાર આવે છે તે એવું અપાર્થિવ, દૈવી કે આધ્યાત્મિક નથી. સાંપ્રદાયિક અને અન્ય કવિઓ આ પ્રેમને ઉન્નયન પર લઈ જવા મથે છે, પણ પ્રેમ અને કામ વચ્ચેનો ભેદ ઘણીવાર વીસરાઈ જાય છે. કાવ્યો વધારે પડતા શૃંગારિક હોઈ પ્રેમને ભૌતિક સ્તર પર લઈ જઈ સંભોગ પ્રધાન બનાવી દે છે. અલૌકિક પ્રેમનું વાતાવરણ બધે નથી રચી શકાય. સંભોગથી સમાધિ તરફ નથી જવાતું. પ્રાચીન પુસ્તકો પણ તેમાં અપવાદ નથી. આવું વધુ પડતું સ્થૂળ ભૌતિક પ્રેમવર્ણન લોકોને જતનું નથી. દા.ત. એક શ્લોક બ્રહ્મવૈવર્તપુરાણનો છે. 'સ ચ ક્રીડાનિયુક્તશ્ચ ભભૂવ રત્નમંદિરે તથા ચ રાધયા સાર્દ કામુકયા સહ કામુકે તે રત્નજડિત ઘરમાં કામયુક્ત રાધિકા સાથે કામી થઈને ક્રીડા કરવા પ્રવૃત્ત થયો.' ૧૧મી સદીમાં ક્ષેમેન્દ્રના 'દશાવતાર' પુસ્તકમાં એક શ્લોક છે. યુવતીઓને યુવન કરનાર શ્રીકૃષ્ણના પ્રેમ માટે ભમરાને યથેલી તેમ રાધા જ વધારે પ્યારી થઈ. શ્રીકૃષ્ણ જ્યારે મથુરા જવા નીકળ્યા ત્યારે રાધા સાથેની કામક્રીડાને ખાસ યાદ કરતાં કરતાં ગયા.

એ અને તે ક્રીતદાસ જેમ રાધાને વશ રહ્યા છે. 'ગીતગોવિંદ' પ્રમાણે 'વિરચિતયાદુવચનરચન ચરણે રચિત પ્રણિપાત' મીઠું મનને ગમે તેવું વચન બોલીને પગે પડીને પ્રણિપાત કરતા શ્રીકૃષ્ણ છેવટે રાધાને કહે છે, 'સ્મરગરભંડનં મમ શિરસિમંડનં, દેહિ પદપલ્લવમુદાર' કામના વિષનું ખંડન કરવા મારા માથા પર પ્રેમળ લાલ પાન જેવાં તારો પગ મૂકી દે. ભક્ત રસપાને કહ્યું, બ્રહ્મ (એટલે વિષ્ણુ - કૃષ્ણ)ને તો પ્રાચીને વેદપુરાણ કે જ્ઞાનની આરાધનાથી પણ પામવો મુશ્કેલ છે. તેને બધે શોધ્યો, તો ક્યાંથી મળ્યો? 'દેખો દુરો વહ કુંજકુટિર મેં, બેકો પલોટત રાધિકા-પાચન'. તે તે ત્યાં કુંજકુટિરનાં રાધાના પગમાં આપોતો બેકો છે.

દયારામે ગાયું, 'મોઘાં શ્યામા શ્યામને રે લોલ, વ્યાપ્યો બેઉ અંગમાં અનંગ, વ્રજવાસણી રે લોલ, લલિતાએ લઈ મેળવ્યાં, નિકુંજમાં રે લોલ, રતભયાં રમાડ્યા રતિરંગ, વ્રજવાસણી રે લોલ! અનંદસાગર ત્યહાં ઊછળ્યો રે લોલ મગન થયાં લાડલી ને લાલ, વ્રજવાસણી રે લોલ!' ભક્તકવિ નરસિંહ મહેતાએ કહ્યું - 'નરસિંહનો સ્વામી સુરત સંગ્રામે - આર્યાન કીધો.' અહીં અપાર્થિવ પ્રેમ બાજુ પર રહી જાય છે. સ્થૂળ પ્રેમ વધારે દેખાય છે. કોઈવાર ખટકે પણ ખરું.

નરસિંહ મહેતાએ સમજાવ્યું પણ ખરું કે 'તમે જાણો વિષયરસ ગાયો, મારે હરિ શું પ્રેમ ઊભરાય. હરિલીલા શણગાર જ ગાતાં વિષયી નહીં કહેવાય.' જયદેવે ગીતગોવિંદની રચના કરી, કારણ તે કે કહે છે. 'શ્રી જયદેવકથિત આ લીલા, કલિ-મલ સહજ વિનાશનીલા'. ભાગવતપુરાણમાં કહ્યું છે કે શ્રીકૃષ્ણે ગોપીઓ સાથે ક્રીડા કરી, જે રીતે બાળક પોતાના પ્રતિબિંબથી ભરમાઈ કરે. 'રેમે રમેશો વ્રજસુંદરીભિઃ યથા અર્ભકઃ સ્વપ્રતિબિંબવિભ્રમઃ' તેમાં જ શુકદેવે પરીક્ષિતને સમજાવ્યું કે સર્વત્રાહી અગ્નિને જેમ દોષ લાગતો નથી, તેમ તેજસ્વીઓને આવા કાર્યનો દોષ નથી. 'તેજસ્યાં ન દોષાય વક્ત્રેઃ સર્વભુજો યથા.' ફરી કહ્યું 'ઈશ્વરણાં વચઃ સત્યં, તથૈવ, આચરિતં ક્વચિત્.' આ મહાપુરુષોના વચન સત્ય હોય છે. આચરણ કદીક જ. આ જરાક ખૂંચે તેવી વાત છે. મહાપુરુષ તો મન, વચન અને કર્મથી એક જ વાત કરતા હોય, આમ કેમ? 'શ્યામ સમીપે' પુસ્તકમાંથી સાબાર. પ્રકાશકઃ એન.એમ. કક્કરની કંપની (ક્રમશઃ) ■

ચિંતન

હેમુ ભીખુ

feedback@bombay
samachar.com

સહસ્રનામ તત્ત્વ

સનાતની સાહિત્યમાં બે ભિન્ન ભિન્ન પ્રસંગે એક જ તારણનો ઉલ્લેખ થાય છે. બંને પ્રસંગમાં શ્રીરામ રામ રામેતિ રમે રામે મનોડરમે, સહસ્રનામ તત્ત્વ રામનામ વરાનને શ્લોકનું મહાત્મ્ય સમજાવવામાં આવ્યું છે. અહીં સમજવાની વાત એ છે કે પ્રસંગ મહત્ત્વનો નથી, પ્રસંગની ઘટના મહત્ત્વની નથી, પ્રસંગના સારનું મહત્ત્વ છે. સનાતનની તત્ત્વદર્શનમાં પ્રસંગ તો એક આકસ્મિક ઘટના હોય છે, તેમાં ક્યાંક વધઘટ હોઈ શકે, પરંતુ અંતે જે 'સત્ત્વ' સ્થાપિત કરવાનો પ્રયત્ન થાય છે તે અદ્ભુત છે - તે મહત્ત્વનું છે.

એક પ્રસંગ આ પ્રમાણેનો છે. માતા પાર્વતી પ્રતિદિન વિષ્ણુ સહસ્રનામનો પાઠ કરતાં હતાં. તેમનાં નિયમ મુજબ આ પાઠ સંપૂર્ણ થાય પછી જ તેઓની દ્રષ્ટિ કોટુંબિક જવાબદારી પ્રત્યે જતી. કોઈ એક સમયે મહાદેવ શંભોને ભોજનની ઈચ્છા થઈ અથવા તેમને ભોજનની જરૂરિયાત જણાઈ. તે વખતે માતા પાર્વતીનો પાઠ હજુ પણ ચાલુ હતો. સ્વાભાવિક છે કે ઈશ્વરને પ્રતીક્ષા કરવી પડી હોય. આનું કારણ પૂછતાં માતા પાર્વતી જણાવે છે કે તેઓ વિષ્ણુ સહસ્રનામનો પાઠ કરતાં હતાં. તે વખતે, જરૂરિયાત જણાય ત્યારે, આ પાઠ તેનાં ઇળ વિશે બાંધછોડ કર્યા વિના, સમગ્ર પાઠને ટૂંકમાં કેવી રીતે કરી શકાય તે મહાદેવે જણાવ્યું. આ માટે તેમણે માતા પાર્વતીને આ શ્લોક સમગ્ર વિષ્ણુ સહસ્રનામ 'તુલ્ય' છે તેમ સમજાવ્યું. એક અન્ય પ્રસંગ પ્રમાણે માતા પાર્વતી જ્યારે શિષ્ય ભાવે ભક્તિની ચરમસીમા સમાન પાઠ વિશે મહાદેવને પૂછે છે ત્યારે મહાદેવ સમગ્ર વિષ્ણુ સહસ્રનામનો ઉલ્લેખ કરે છે. એક હજાર નામ યાદ કરવા અને બોલવાના વિકલ્પ તરીકે માતા જ ગદ'બા પૂછે છે ત્યારે મહાદેવ તેમને આ શ્લોક જણાવે છે.

અહીં પ્રસંગ મહત્ત્વનો નથી, સંદેશો મહત્ત્વનો છે. શ્રીરામ રામ રામેતિ રમે રામે મનોડરમે, સહસ્રનામ તત્ત્વ રામનામ વરાનને માત્ર એક શ્લોક છે પણ તેનાથી પ્રાપ્ત થતું ઇળ વિષ્ણુ ભગવાનના સહસ્રનામના ઉચ્ચારણ સમાન છે. એમ જણાય છે કે 'પ્રેક્ષકવર્ગ'ની ક્ષમતા, શ્રદ્ધા તથા માનસિક ભૂમિકા અનુસાર જુદાં જુદાં પ્રસંગનો ઉલ્લેખ કરાયો હોય, પરંતુ અંતે હેતુ તો 'સત્ત્વ'ને પહોંચાડવાનો જ રહે. સમાજના ચોક્કસ વર્ગમાં સ્થાપિત સંદર્ભને અનુસાર જ્યારે પ્રસંગ ઘડવામાં આવે ત્યારે જે તે ધાર્મિક તેમજ આધ્યાત્મિક વાત સરળતાથી પહોંચી શકે. સંદેશો એ જ હોય પરંતુ તેની અભિવ્યક્તિની શૈલી, આ માટે તેની સાથે સંકળાયેલા પ્રસંગો, તેમાં રહેલી નાટકીયતા, તેની સાથે સંકળાયેલી પ્રવર્તમાન સામાજિક વ્યવસ્થા બદલાય, તો તેમાં વાંધો ન હોવો જોઈએ. અહીં ઇતિહાસની ચર્ચા નથી સૈદ્ધાંતિક આધ્યાત્મિક સત્યનું નિરૂપણ છે. આ શ્લોકનો અર્થ સરસ અને સરળ છે. જે વ્યક્તિ નિશ્ચયપૂર્વક રામ-નામ જપે છે, શ્રીરામને યાદ કરે છે, જેમનું મન રામમાં 'રમતું' રહે છે; તેઓ આનંદ, શુદ્ધિ અને પવિત્રતાની અનુભૂતિ કરી શકે છે. તેમનો ધાર્મિક તેમજ આધ્યાત્મિક માર્ગ પ્રશસ્ત થાય છે. રામ-નામ પોતે જ મહા પ્રભાવશાળી, ઐશ્વર્યવિય તેમજ ઇળદાયી મંત્ર છે. રામ-નામનો મહિમા અપરંપર છે એમ સ્વયં મહાદેવ માતા જગદંબાને જણાવે છે.

રામ એ શબ્દ નથી પરંતુ પરબ્રહ્મનું શાબ્દિક સ્વરૂપ છે, વિશ્વ-પ્રેમનો પર્યાય છે, વૈશ્વિક શાંતિનું પ્રતિનિધિ છે, અદ્વૈતની સાક્ષી છે, પરમ આનંદનું મૂળ છે, મન બુદ્ધિ ચિત્ત તથા અહંકારના નિરાસનો આધાર છે, ઐશ્વર્ય શક્તિની સાક્ષી છે, દૈવભાવ સ્થાપિત કરવાનું માધ્યમ છે, આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ માટે એક અત્યંત ચરણ છે, ભક્તિમાર્ગમાં શ્રદ્ધાપૂર્વકના સમાધાન માટેનો પાયો છે, ધર્મ તેમજ મર્યાદાનો પ્રતિનિધિ છે, શુદ્ધ હૃદયનો અવાજ છે, ધ્વનિ તરંગો દ્વારા આત્મા સાથેનાં સંબંધની સંભાવના છે, ભક્ત માટે વિશ્વાસ છે, યોગી માટે સાધન છે, જ્ઞાની માટે કારણ છે, સમગ્ર સૃષ્ટિમાં વહેતો ઊર્જા-યુક્ત ધ્વનિ છે, નિરાધારનો આશરો છે, દુષ્ટિધારાની આશા છે, રંકનું ધન છે, લક્ષ્મીનો પ્રભાવ છે, સરસ્વતીની વાણી છે, કાલીનો ન્યાય છે, રામાયણનો આત્મા છે, મહાભારતનો સાર છે, સત્યનું પ્રતિબિંબ છે, પુરાણોનું કેન્દ્ર છે, જીવનનું વાસ્તવિક ઊંડાણ છે, અંતરાત્માનું સ્વરૂપ છે અને શિવજી તથા શ્રીકૃષ્ણને પ્રિય કહી શકાય તેવી વાસ્તવિકતા છે. આ રામ-નામ બોલતાં જ ભક્તના હૃદયમાં શ્રદ્ધા, પ્રેમ, વિશ્વાસ, શાંતિ, આનંદ, કટુણા, તીક્ષ્ણતા, સાત્વિકતા, દયા, આધ્યાત્મિકતા, સદ્ભાવ, સહાયાર, સત્ય, ધર્મ, નૈતિકતા, મર્યાદા, નિર્દોષતા, ગુણાતીતતા, સ્થિતપ્રજ્ઞતા, ધીરજ, વિવેક, સંયમ તથા આધ્યાત્મિક પરિપક્વતા જેવાં ગુણ ક્રમશઃ વિકસતાં જાય.

કહેવાય છે કે શબ્દ સાથે જ્યારે ભાવ ઉમેરાય ત્યારે જ તેનો અર્થ સરે. રામ-નામ માટે આ ધારણા અધૂરી જણાય છે. નારદ મુનિએ જ્યારે વાલિયા હુંટારાને રામ મંત્ર આપેલો ત્યારે વાલીયા હુંટારાના જનમાં તે મંત્ર માટે કદાચ શ્રદ્ધા પણ નહીં હોય અને વિશ્વાસ પણ નહીં હોય. રામ-મંત્રનો અર્થ પોતે જાણતો જ ન હોય. તે છતાં પણ રામ-નામે પરિણામ આપ્યું. આની માટે એક જ તર્ક યોગ્ય લાગે છે. ધ્વનિના સ્વરૂપની વાત કરીએ તો રામ અને ઓમ-ઐં લગભગ એક સમાન તરંગો સ્થાપિત કરે છે.

જો બંનેનો 'મ' અંદર ઘૂંટવામાં આવે તો લગભગ સમાન પરિણામ આવી શકે. તે ઉપરાંત રામનું સ્મરણ કરવું એટલે શ્રીરામના ગુણોને, તેમની પવિત્રતાને, તેમની મર્યાદાને, તેમની સત્યનિષ્ઠાને, તેમનાં ધર્માચરણને, તેમની કટુણાને, તેમની નિર્ભયતાને, તેમની દયાને તથા માતાપિતા પ્રત્યે તેમનાં સમર્પણને વ્યક્તિગત જીવનમાં સ્થાપિત કરવાં. રામ-નામ જપવાથી આ બધું આપમેળે થતું જાય, વારતવમાં અહીં કોઈ ખાસ વિશેષ પુરુષાર્થની આવશ્યકતા નથી રહેતી. રામ-નામ જપવાથી મન શુદ્ધ, હૃદય પવિત્ર, ચિત્ત શાંત, અહંકાર સાત્વિક અને જીવન ધર્મમય બને. રામ-નામ માત્ર જપ નથી પરમાત્માનો અનુભવ કરવાની યાવી છે.

ગીતા મહિમા

સારંગપ્રીત

feedback@bombay
samachar.com

ગત અંકમાં સંશયને દૂર કરી આત્મશક્તિના સહસ્રને ઉજાગર કરી હવે ભગવાન કૃષ્ણ જ્ઞાતા, જ્ઞાન અને હેયને સમજાવી રહ્યા છે.

જ્ઞાતા, જ્ઞાન અને હેય આ ત્રણ તત્ત્વોનું તાત્ત્વિક વિશ્લેષણ ગીતાની આગવી વિશેષતા છે. આ ત્રિવિધ તત્ત્વો વિના જ્ઞાનની પૂર્ણતા શક્ય નથી. આ ત્રણેય પરસ્પર સંબંધિત છે, છતાં પોતપોતાની અલગ ઓળખ ધરાવે છે.

જ્ઞાતા એટલે જાણનાર જે ચેતન શક્તિ ધરાવે છે, જે અનુભવે છે, વિચારે છે, સમજે છે. જ્ઞાતા માનવનું આત્મસ્વરૂપ છે. શરીર, મન કે ઇન્દ્રિયો જાણે છે એવું લાગે છે, પરંતુ એ માત્ર સાધનો છે. જ્ઞાનની પ્રક્રિયા પાછળ રહેલું સચેત તત્ત્વ એટલે જ્ઞાતા-આત્મા. આત્મા જ એ શક્તિ છે જે ઇન્દ્રિયો દ્વારા વિષયોનો અનુભવ કરે છે અને તે જ સર્વ અનુભવોનો સાક્ષી છે.

હા, ઉપનિષદોમાં આત્માને સાક્ષી ચૈતન્ય તરીકે ઓળખાવવામાં આવ્યો છે એટલે કે તે બધાનો સાક્ષી છે. શરીર ઊંધે, મન સ્વાપન જુએ, ઇન્દ્રિયો આરામ કરે, છતાં આત્મા ચેતન જાગૃત રહે છે. સ્વાપન અને સુષુપ્તિ અવસ્થામાં પણ આત્મા સદા પ્રકાશમાન રહે છે.

શિવ રહસ્ય

ભરત પટેલ

feedback@bombay
samachar.com

પોતાની કુટીર બહાર કોઈ શક્તિ ઉપસ્થિત હોવાની અનુભૂતિ થતાં જ ઋષિ મુકુંદ અને સુતપા બહાર આવતાં જ સર્વેશ્વર ભોળોનાથ, માતા પાર્વતીના સાક્ષાત્ દર્શન થાય છે. એજ સમયે માતા લક્ષ્મી, બ્રહ્માજી અને દેવર્ષિ નારદ ત્યાં પધારે છે. ઋષિ મુકુંદ અને સુતપા સમસ્ત દેવગણનું સ્વાગત કરી આશિર્વાદ લે છે. ભગવાન શિવ કહે છે, 'સુતપા તમે અને ઋષિ મુકુંદ ખરેખર પુણ્યશાળી છો, જેથી આપને માર્કડેય જેવો પુત્ર પ્રાપ્ત થયો છે.' પ્રસન્ન ઋષિ મુકુંદ કહે છે, 'હું સર્વેશ્વર, અમને માફ કરો, અલ્પઆયુ પુત્રની આયુ બાબતે ભયભીત રહી અમે પૂર્ણપણે તમને સમર્પિત ન થઈ શક્યા, એ બદલ માફી ચાહીએ છીએ. એકવાર કોઈ નિષ્ઠાપૂર્વક તમારાં શ્રીચરણોમાં સમર્પિત થઈ જાય છે તેણે પોતાની સમસ્ત ચિંતા તમારા પર છોડી દેવી જોઈએ અને તમારી ભક્તિમાં લીન થઈ જવું જોઈએ, પરંતુ અમે પુત્રની અલ્પઆયુની ચિંતામાં એવું ન કરી શક્યા.' ભગવાન શિવ કહે છે, 'પુત્રની ચિંતા કરવી એ મા-બાપનો સ્વાભાવિક કર્તવ્ય છે, અમારું અહીં ઉપસ્થિત થવાનું કારણ એ નથી કે તમારી ચિંતા દૂર કરવી, અમે તો અહીં માર્કડેયની અવિરત ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈ તેને અમરતાનું વરદાન આપવા આવ્યા છીએ. પુત્ર માર્કડેય તમે અમારી વિશેષ સ્નેહના પાત્ર છો.' એજ સમયે માર્કડેય કહે છે કે, 'દુષ્ટ દૈત્ય-દાનવોનો અંત કરનારી અને માતા આપની શક્તિઓનું પ્રદર્શન કરનારી વાર્તા મને બહુ પ્રિય છે, મારી માતા અને પિતાએ આપની ઘણી વાર્તા મને સંભળાવી છે. આપ સોના આશીર્વાદ હોય તો લોકલ્લાણને હું માતા પાર્વતીની શક્તિ, દયા-માયા અને પરક્રમને સંકળી લેતો એક ગ્રંથ લખવા ઇચ્છુ છું.' આટલું બોલતાં જ ભગવાન શિવ કહે છે, 'તમારા દ્વારા રચિત ગ્રંથ માર્કડેય પુરાણ તરીકે જગવિખ્યાત થશે. આવનારાં અનેક યુગો સુધી દેવી પાર્વતીના ભક્તો માટે આ ગ્રંથ ભક્તિ અને પ્રેરણાનું મુખ્ય સ્રોત બનશે.' જગતજનની પ્રસન્ન માતા પાર્વતી કહે છે, 'પુત્ર માર્કડેય તમારા દ્વારા રચિત કે વાંચન કરે છે તે સમગ્ર જીવન દરમિયાન માતા પાર્વતીની કૃપાથી ઉત્તમ માનવ તરીકે જીવન વિતાવે છે અને કાલમાં વિલય થયા બાદ શિવકૃપા પ્રાપ્ત કરી શિવગણ તરીકે કેલાસ ખાતે સ્થાન મેળવે છે. ***

જ્ઞાતા, જ્ઞાન ને હેય

રહે છે. એ જ કારણ છે કે સુષુપ્તિ પછી જાગવાથી આપણે કહીએ છીએ કે હું સારી રીતે સૂતો હતો. આ કહેવું એ સાબિત કરે છે કે સૂવાના સમયે પણ કોઈ 'હું' તત્ત્વ હાજર હતું, જેને પછી એ અનુભવ યાદ રહ્યો. તે 'હું' તત્ત્વ એટલે જ જ્ઞાતા આત્મા. આ અવિનાશી તત્ત્વ જ જ્ઞાતા છે, કારણ કે જો જ્ઞાતા પણ નાશ પામે, તો જ્ઞાનનો પ્રકાશ ક્યાંથી રહેશે? જ્ઞાન તો ત્યાં સુધી શક્ય છે જ્યાં સુધી જ્ઞાતા રહે. જ્ઞાતા આત્મા સદાચેતન છે, પરંતુ તેનું જ્ઞાન મન અને ઇન્દ્રિયો દ્વારા પ્રગટ થાય છે, જેમ વીજળી તાર વડે પ્રકાશ આપે છે, તેમ આત્મા મન અને ઇન્દ્રિયોના માધ્યમથી વિશ્વનો અનુભવ કરે છે. મન અને ઇન્દ્રિયો તાર જેવા છે તેમની માધ્યમ વિના

અનુભૂતિ થતી નથી, પરંતુ વીજળી વિના તાર નિષ્ક્રિય છે. આત્મા વિના મન નિર્જીવ છે. આમ, શરીર બદલાય છે, મન બદલાય છે, ઇન્દ્રિયો ઘટે છે, પરંતુ આત્મા તો અવિચલ સાક્ષી રહીને સર્વનો અનુભવ કરતો રહે છે. એ જ માનવનું સત્ય સ્વરૂપ, સદા ચેતન અને અમર જ્ઞાતા આત્મા છે. વળી, જ્ઞાન એટલે જાણવાની ક્રિયા. જ્ઞાન એક પ્રકારનું માધ્યમ છે જેના દ્વારા જ્ઞાતા હેયને ઓળખે છે. જ્ઞાનમાં ચેતનાનો પ્રવાહ હોય છે, જે મન અને ઇન્દ્રિયો મારફતે બહારની દુનિયા તરફ વળે છે. મન જ્ઞાનનું મુખ્ય સાધન છે. ઇન્દ્રિયો જ્ઞાનના દ્વાર છે, પરંતુ મન એ બધાને જોડે છે અને જ્ઞાતાની તરફ

લઈ જાય છે, જ્યારે મન શુદ્ધ અને એકાગ્ર હોય, ત્યારે જ્ઞાન સ્પષ્ટ અને પ્રકાશરૂપ બને છે. ગીતા કહે છે કે જેનું મન વિખરાયેલ છે તે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી, કારણ કે મનની એકાગ્રતા વિના જ્ઞાનનો પ્રકાશ જાંબો રહી જાય છે.

અંતે, હેય એટલે જાણવાનો વિષય; જેનું જ્ઞાન મેળવવાનું હોય તે ! હેય જ્ઞાનનો વિષય છે, તે દૃશ્ય કે વિચારરૂપ વસ્તુ હોઈ શકે છે. જ્યારે જ્ઞાતા જ્ઞાન દ્વારા હેયને ઓળખે છે ત્યારે જ જ્ઞાનની પ્રક્રિયા પૂર્ણ બને છે. ઉદાહરણ તરીકે, કોઈ ફૂલ જોઈને આપણે કહીએ કે આ ગુલાબ છે. અહીં ગુલાબ હેય છે, ઓંખ અને મન દ્વારા જે જાણવાની પ્રક્રિયા થાય છે તે જ્ઞાન છે, અને જે જાણે છે તે જ્ઞાતા છે.

આ ત્રણેય જ્ઞાતા, જ્ઞાન અને હેય એકબીજા વિના અધૂરા છે. જ્ઞાતા વિના જ્ઞાન શક્ય નથી, જ્ઞાન વિના હેય ઓળખાય નહીં, અને હેય વિના જ્ઞાનની ક્રિયા થઈ શકતી નથી. આમ, આ સંપૂર્ણ પ્રક્રિયા અવિભાજ્ય છે, જે ચેતનાના પ્રવાહમાં સતત કાર્યરત રહે છે.

મહંત્સવામી મહારાજ સમજાવે છે કે બ્રાહ્મીસ્થિતિ થયા પછી મુમુક્ષુ ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાતા બને છે. આ જ્ઞાતાને બ્રહ્માં પરમાત્મા દેખાય છે. 'જ્યાં જુએ ત્યાં રામજી બીજું ન ભાસે રે' આ પંક્તિ અનુસાર તેને બધે જ દિવ્યતાનો અનુભવ થાય છે. આ સ્થિતિ માટે બ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરૂની જરૂર પડે. ઉપનિષદો આ જ અવસ્થા માટે કહે છે બ્રહ્મવિદ્ બ્રહ્મૈવ ભવતિ જે બ્રહ્મને જાણે છે, તે પોતે બ્રહ્મરૂપ બની જાય છે.

હા, આ જ જ્ઞાનની પરાકાષ્ટ છે જ્યાં જાણનાર, જાણવાની ક્રિયા અને જાણવાનું બધું જ દિવ્ય બની જાય છે. ■

જ્ઞાન પર તો દરેક પરિશ્રમીનો અધિકાર હોય છે, તો આ બ્રહ્મ જ્ઞાન આટલું દુર્લભ કેમ છે?

યુગો સુધી દેવી પાર્વતીના ભક્તો માટે આ ગ્રંથ ભક્તિ અને પ્રેરણાનું મુખ્ય સ્રોત બનશે.' જગતજનની પ્રસન્ન માતા પાર્વતી કહે છે, 'પુત્ર માર્કડેય તમારા દ્વારા રચિત કે વાંચન કરે છે તે સમગ્ર જીવન દરમિયાન માતા પાર્વતીની કૃપાથી ઉત્તમ માનવ તરીકે જીવન વિતાવે છે અને કાલમાં વિલય થયા બાદ શિવકૃપા પ્રાપ્ત કરી શિવગણ તરીકે કેલાસ ખાતે સ્થાન મેળવે છે. ***

એક શિવગણ બીજા શિવગણને કહેતો હોય છે કે 'મને બ્રહ્મ જ્ઞાન લાભો નથી, કે તારી બધી વાત કદા વગર હું સમજી શકું.' એ જ સમયે માતા પાર્વતીના મનમાં પ્રશ્ન ઉદ્ભવે છે કે બ્રહ્મ જ્ઞાન મેળવવું કેમ સુલભ નથી?' માતા પાર્વતી મનમાં નિશ્ચય પૂર્ણ થતાં જ હું તેમની સાથે બ્રહ્મ જ્ઞાન બાબતે ચર્ચા કરીશ.

સમય વિતવા લાગ્યો, ઘણા દિવસ થયા પણ ભગવાન શિવ તપસ્યામાંથી બહાર ન આવ્યા. માતા પાર્વતીનું મન બેચેન રહેવા માંડ્યું. માતા પાર્વતીની મનોવ્યથા ભગવાન શિવને ખબર પડતાં જ તેઓએ ઓંખ ખોલી. ભગવાન શિવની ઓંખ ખૂલેલી જોઈ નંદી સહિત શિવગણો ભગવાન શિવનો જયજયકાર કરવા માંડ્યા. ભગવાન શિવ માતા પાર્વતીના બેચેન મનને શાંત પાડવા ગગન વિહાર માટે કહે છે.

ભગવાન શિવ: 'દેવી ગગન વિહાર દરમિયાન તમે આટલું ગંભીર કેમ છો?' માતા પાર્વતી: 'હું પરમ જ્ઞાન એટલે કે બ્રહ્મ જ્ઞાન વિશે વિચારી રહી હતી કે, જ્ઞાન પર તો દરેક પરિશ્રમીનો અધિકાર હોય છે, તો આ બ્રહ્મ જ્ઞાન આટલું દુર્લભ કેમ છે.' ભગવાન શિવ: 'બ્રહ્મ જ્ઞાન દુર્લભ એ માટે છે કે એ જ્ઞાનનું સર્વોચ્ચ શિખર છે. બ્રહ્મ જ્ઞાની માટે અન્ય કોઈ જ્ઞાનની જરૂર રહેતી નથી તે પૂર્ણતાને મેળવે છે. તેનો આત્માત્ત્વ મારામાં વિલીન થઈ જાય છે અને પોતાના હૃદયમાં પરમાત્મા બેસેલો દેખાય છે, જેમ તમે નિદ્રાથી નિદ્રામાં પડેલા તમે તમારા ઘરેણાં ઉતારી મૂકો છો તેમ બ્રહ્મ જ્ઞાની પોતાના આત્માને છોડીને પણ જીવિત રહી શકે છે.'

માતા પાર્વતી: 'શું આ બ્રહ્મ જ્ઞાન અમરતાનું પ્રતીક છે?' ભગવાન શિવ: 'અવશ્ય દેવી, બ્રહ્મ જ્ઞાન અમરત્વનું જ પ્રતીક છે.' માતા પાર્વતી: 'તમારી ભાષા મને સમજાઈ નથી, શું તમે મને સ્પષ્ટ ભાષામાં સમજાવી શકશો?' ભગવાન શિવ: 'અવશ્ય, બ્રહ્મ જ્ઞાન જ અમરત્વનું પ્રતીક છે. જે દૃશ્યમાન છે

તે પરમાત્મા છે. દરેકના શરીરમાં જે આત્મા છે એ પરમાત્માનો અંશ છે. આત્માનો સાક્ષાત્કાર એ જ પરમાત્માનું મિલન છે. આ મિલન બાદ કોઈ ઇચ્છા શેષ રહેતી નથી. જીવતા આ મિલન બાદ પરમાત્માને પ્રાપ્ત કરે છે. બ્રહ્મ જ્ઞાનનો આજ સંદેશ છે.

માતા પાર્વતી: 'એક સાધારણ માનવી પોતાના આત્માનો સાક્ષાત્કાર કઈ રીતે કરી શકે?' ભગવાન શિવ: 'ઉપાસના દ્વારા. ઉપ એટલે પોતે અને આસના એટલે બેસવું, પોતાના આત્મા પાસે બેસવું, પોતાને ઓળખવું. પોતાને ઓળખનાર મનુષ્યને જ પરમાત્માનો સાક્ષાત્કાર થાય છે અને તે પૂર્ણ જ્ઞાની બને છે.'

માતા પાર્વતી: 'જે મનુષ્ય તમારી આરાધનામાં અથવા મંત્ર જાપમાં લીન રહે છે તેમને શું બ્રહ્મ જ્ઞાન પ્રાપ્ત નહીં થાય?' ભગવાન શિવ: 'બ્રહ્મજ્ઞાન મેળવવા પોતાના આત્માને ઓળખવો પડશે, પોતાના આત્મા દ્વારા દર્શાવેલા માર્ગ પર ચાલી સદ્ગુણોનો વિકાસ કરવો પડશે, પોતાના સ્વાર્થનો ત્યાગ કરી લોકલ્લાણ માટે પ્રયત્નશીલ રહેવું પડશે.

માતા પાર્વતી: 'મન અને આત્માના દ્વંદ્વ વચ્ચે આત્મા દ્વારા દર્શાવેલ માર્ગ પર જ ચાલવું અવશ્ય છે?' ભગવાન શિવ: 'મન ચંચળ છે. ઇન્દ્રિયોના વશીભૂત થઈ પાપ કર્મ કરાવે છે. પરમાત્માનો અંશ એવા આત્માના વિચાર હંમેશાં માનવીને સદ્માર્ગે ચલાવી બ્રહ્મ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ કરાવે છે.'

માતા પાર્વતી: 'સ્વામી તમારી સાથે ગગન વિહારમાં આટલો સમય ક્યારે નીકળી ગયો એ ખબર જ નહીં પડી.' ભગવાન શિવ: 'પૂર્વ દિશાથી થનારો સૂર્યોદય આપના બ્રહ્મ જ્ઞાનનો દ્વાર ખોલવા જઈ રહ્યો છે દેવી.'

માતા પાર્વતી: 'પ્રભુ શું આજે જ મને બ્રહ્મ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થશે.' ભગવાન શિવ: 'હા, દેવી યાલો.' (ક્રમશઃ) ■

વિશેષ

રાજેશ ચાક્કા

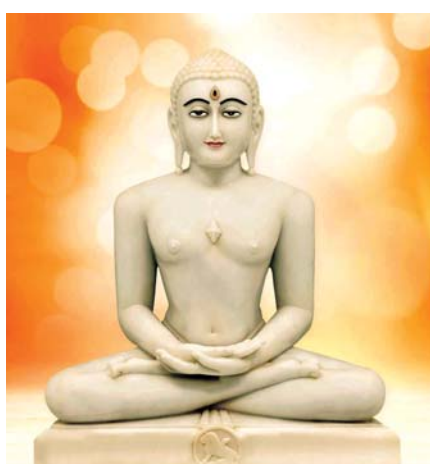
mahendra.punatar@bombay
samachar.com

રે મોહ કા બંધન મધુર, મોહ કા સ્વરૂપ સુંદર, મોહ કી મુસ્કાન કોમલ, મોહ કા પરિધાન મનોહર રે મોહ કા આનંદ વિરલ, મોહ જનિત વેદના શીતલ મોહનો અર્થ શું? દુન્યવી વસ્તુઓ, વ્યક્તિઓ અથવા પરિસ્થિતિઓ પ્રત્યે આતિશય માનસિક અને ભાવનાત્મક લગાવ, આકર્ષણ, અથવા પ્રેમ, તેનું નામ મોહ.

હિન્દી કવિ કલાનાથ મિશ્ર લિખિત આ પકિતઓમાં મોહનું મહિમા મંડન કર્યું છે. કવિનો ઉદ્દેશ સ્વાભાવિકપણે કટાક્ષ કરવાનો જ છે. મનુષ્યને મોહનું બંધન સુંદર લાગે છે, તેમાં આનંદનો અનુભવ થાય છે. અરે, મોહ જો વેદના પણ આપે તો શીતળ લાગે છે! મનુષ્યને સૌપ્રથમ મોહ શેનો હોય? પોતાના શરીરનો. પોતાને કોઈ નુકસાન ન પહોંચે, પોતે સુંદર લાગે તેના માટે મનુષ્ય કેટલા ઉપાયો કરતો હોય છે. મનુષ્યનો ભય પણ મોહનું જ પરિણામ છે. બીજો મોહ આપણે જેને 'આપણા' કહીએ છીએ

તેમનો હોય છે. મોહ મમત્વને જન્મ આપે છે, આ મારા છે. પોતાનું હોય તેનો રાગ, પારકું હોય તેનો દ્રેષ. જ્યારે મોહનો પડદો હટે ત્યારે ખબર પડે કે પોતાનું કંઈ નથી અને કોઈ પારકું નથી. જે પ્રાપ્ત ન કર્યું હોય તેનો લોભ અને જે પ્રાપ્ત કર્યું હોય તેના પ્રત્યે મોહ એ મનુષ્યનો સ્વભાવ છે.

જૈન દર્શનમાં આઠ કર્મોનો સિદ્ધાંત છે. તેમાં સૌથી વધુ મોહનીય કર્મને પ્રધાન મનાવ્યું છે. કેમકે મોહને કારણે જ મનુષ્યનો સંસાર વધે છે અને તેમાંથી મુક્ત થઈ શકતો નથી. તેમાં મોહના બે પ્રકાર બતાવ્યા છે, દર્શન મોહ અને ચારિત્ર મોહ. મોહનીય કર્મ આત્માનું સાચું સ્વરૂપ મનુષ્ય સમક્ષ પ્રગટ થવા દેતા નથી તેને કારણે મનુષ્ય મિથ્યાદ્રષ્ટિ, રાગી અને દ્રેષી બની જાય છે. જૈન દર્શનમાં તો મોહનીય કર્મ ઉપર જે વિશદ ચર્ચા છે તેનો અભ્યાસ કરવા જેવો છે. મોહનીય કર્મ એ ચાર ઘાતી કર્મોમાંથી એક છે. આગમોમાં, મોહનીય કર્મને સેનાપતિ સાથે સરખાવવામાં આવ્યું છે. જેમ સેનાપતિના મૃત્યુથી સેનામાં ભાગદોડ મચી જાય છે, તેવી જ રીતે, મોહનીય કર્મના નાશ પર, બાકીના ત્રણ ઘાતી કર્મોનો નાશ થાય છે, અને ચાર ઘાતી કર્મો (વેદનીય, આયુષ્ય, નામ અને કુળ) પણ આયુષ્ય પૂર્ણ થયા પછી આપમેળે સમાપ્ત થઈ જાય છે. સંસારથી મુક્ત થવું હોય તો સંસાર અને સંસારીઓના મોહથી મુક્ત થવું પડે. 'આત્મજ્ઞાન

વિહીના મૂઢા: તે પચ્ચને નરકનિગૂઢા: આત્મજ્ઞાનથી વંચિત મોહગ્રસ્ત મનુષ્ય વારંવાર નરકની ગતિ પામે છે. શ્રીમદ ભગવદ ગીતામાં પણ ભગવાન કૃષ્ણ વારંવાર મોહ પર વિજય મેળવવાની વાત કરે છે. ગીતાજી કહેવાની શરૂઆત જ અર્જુનના મોહથી થાય છે. સામે ઊભેલા છે તે બધા મારા છે, તેમને હું કેમ મારું? આ પ્રશ્નથી લઈને અંતે અર્જુન કહે છે, 'નષ્ટો મોહ: સ્મૃતિર્લભ્યા'. મારો મોહ દૂર થયો અને મને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું. ભગવાન કૃષ્ણે મોહથી લિપ્ત મનુષ્યને મૂઢ કહ્યા છે.

સદીઓથી આ મોહને કારણે અનેક યુદ્ધો થતાં આપણે જોયા છે. મહાભ

દુહાની દુનિયા

ડૉ. બળવંત જાની
feedback@bombay
samachar.com

લાલસાહેબની ઊલટ-પલટ સાધનાભૂમિનું પદ

રવિભાણ પરંપરાના સંતોની વિગતોથી અભિજિત થવા માટે ગુજરાતમાં થોડા શ્રદ્ધેય માહિતી દાતાઓ છે. એમાં ભારે મોટા તો ભાણસાહેબના સમાધી સ્થાનક કમીજલા સ્થાનકના આદરણીય મહંતશ્રી સંતશ્રી જાનકીદાસ બાપુ. એમને જ્યારે મળીએ ત્યારે સત્સંગ થાય. ભાઈ નિરંજન રાજયગુરુને એમણે અધુરું લેશન સોંપેલું. પણ સંતકૃપા અને નિરંજનની નિકાને કારણે એ ઉત્તમ રીતે પૂર્ણ થયું. રવિ-ભાણ સંપ્રદાયના સંત કવિ લાલસાહેબ : જીવન અને કવન નામથી ગયા વર્ષની ભાણ જન્મ તિથિએ મહાસુદ અગિયારસને તા. ૧૧/૨/૨૦૨૨ ના રોજ લાલસાહેબના, સમાધિ સ્થાન, લક્ષ્મીપુરા, મીરા દરવાજા પાસે પાટણ દ્વારા એમનું સંશોધનાત્મક પુસ્તક પ્રકાશિત થયું. ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુએ સંત સાહિત્યની બહુ મોટી સેવા કરી છે. આજ સુધી ઘણાં ભજન સંગ્રહોમાં અને અભ્યાસગ્રંથોમાં લાલદાસ-લાલસાહેબ એવા સમાન નામવાળા સંતોની રચનાઓ પરસ્પર ભેળસેળ થતી આવી હતી. પહેલી વખત લાલસાહેબની બાવીશ ભજન રચનાઓ, અધિકૃત પાઠ અને અર્થઘટન સાથે અહીં સમાવિષ્ટ કરી. ઉપરાંત લાલસાહેબનું ચરિત્ર પણ એમણે આલેખ્યું. ડૉ.નિરંજન રાજયગુરુને આવા મહત્વના કામ માટે હૃદયપૂર્વક અભિનંદન.

ડૉ.નિરંજન રાજયગુરુ દ્વારા લાલસાહેબનો સમુદ્ધાર સાહિત્યનો તો થયો પરંતુ એ સ્થાનક પણ સાવ વિસરાઈ ગયેલું. એનો પણ પુનરોદ્ધાર-જીણોદ્ધાર થયો. રવિભાણ સંતોના બધા સ્થાનકો ચૈતન્ય-જીવંત રીતે રાજી-ત્રણ સદી પછી પણ કિચારીલ છે. એ આપણાં સમયની સાંસ્કૃતિક ઘટના ગણાવી જોઈએ. લાલસાહેબનો જન્મ પાટણમાં, પરિભ્રમણ, ગુરુસાનિધ્ય અને પછી સમાધિ પણ પાટણમાં ઈ.સ. ૧૮૦૩માં ૮૩ વર્ષની વયે પોતાની ગુરુ રવિસાહેબના આદેશથી બાંધેલી જગ્યામાં લીધેલી. પાટણમાં એમના શ્રદ્ધાળુઓની સંખ્યા બહુ મોટી હતી. શિષ્યવૃંદ પણ આસપાસ રહેલું. લાલસાહેબની સાધના ભૂમિકાનો અને ગુરુકૃપાનો પરિચય કરાવતું એમનું એક ભજન આવવાદીએ -

સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા, તા મેં પવન પુરુષ પધરાયા,
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા....ટેક
જલકી બુંદ વેલ વિસ્તારા, નખ ચખ નેણ બનાયા,
મુખ કમળ નાસિકા દે નરકું, શ્રવણે શબદ સુણાયા...
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા... ..૧
કામ કોથકું કેદ કરીજે, મોહ ભરમકું મારા,
આશા તૃષ્ણા કબુલિ કલ્પના, પ્રેહ અગનિ પરજારા.
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા... ..૨
નાભિ કમળમેં નરત કરીજે, તન મન જનમ જગાયા,
આતમ ઝાડો અળગા કાઢી, એક નિરંજન ધાયા.
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા... ..૩
ગગન ગુફામેં ધ્યાન લગાયા, પાંચો અજર અજરાયા,
પારખ પાયા કુડ મેટાયા, સાચ્યામેં તત્ત્વ સમાયા.
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા... ..૪
શૂન શિખરમાં સાહબ સાખી, આપોઆપ ઉપાયા,
અકલ સરૂપ રહે અવિનાશી, નિરાધાર દરશાયા.
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા... ..૫
આપો આપે અલખ લખાયા, આપો એ જશ ગાયા,
સત્ગુરુ રવિરામ પ્રતાપે, લાલદાસ લૌ લાયા.
સદ્ગુરુ એસા રંગ રચાયા... ..૬

રવિ-ભાણ પરંપરાની સાધનાધારાને પોતાની વાણીમાં એ પરંપરાના વિવિધ સંતોએ વણી લીધી છે. મને લાલસાહેબ એમાં મહત્વના જણાયા છે. પાંચ તત્ત્વ, ત્રણ ગુણ અને પચીસ પ્રકારની પ્રકૃતિ એમ તૈત્રીશ ઘટકનો આ પીંડ જળ તત્ત્વનો વિસ્તાર છે. નળાદ્રારમાં મુખ, નાસિકા અને કાનનો વિશેષ મહિમા સાધન સંદર્ભે છે. કામ, ક્રોધને કેદ કરવા, મોહ ને ભ્રમણા જાણીને એને મારવો, આશા, તૃષ્ણા અને કુબુદ્ધિને બાળી નાખવી જેવી મનને ઉલટાવવાની ક્રિયા પછી શ્વાસને - પવનને પલટાવવાની ક્રિયા સાધના કેન્દ્રમાં આવે. મુલાધાર ચક્રથી સહસ્ત્રાધાર ચક્ર સુધીની યાત્રા જ મોટી સાધના છે. લાલસાહેબ અહીં નાભીસ્થાન ચક્રની સાધનાની અનુભૂતિ કથતા જણાયા છે. ગગન ગુફામાં - દેહમાં પાંચ તત્ત્વનું દર્શન કરતા લાલસાહેબ આ કારણે યોગીની કશાના સાધક જણાય છે.

શૂન્યશિખર-મણિપુર ચક્ર સુધીની યાત્રાનો નિર્દેશ છે. આ સ્થાને પહોંચીને ત્યાં નિરંતર અપાર તેજરાશિની વૃષ્ટિનું દર્શન થાય છે. આપોઆપ-આપ ઓળખ-અકળ સ્વરૂપે અવિનાશી એવા પૂર્ણ શ્રભનું દર્શન-અનુભૂતિ આત્મજ્ઞાન ઉપલબ્ધિની ભૂમિકા સુધીની લાલસાહેબની યાત્રામાં લાલસાહેબ સદ્ગુરુ રવિસાહેબને પ્રતાપે-કૃપાથી ભીતરનો અમૂલ્ય અલખ પદાર્થ પ્રત્યક્ષ થયો. લાલસાહેબની ચિંતામણિ, રૂઢ ચિંતામણિ અને આત્મબોધ ચિંતામણિ એ ત્રણ સુદીર્ઘ દુહા-ચોપાઈ બંધની રચનાઓ તથા પ્રાણસાંકળી દીર્ઘ રચનાના ત્રણ ભાગ આ છે એ છે રચનાઓ યોગમાર્ગના વિવિધ મુકામો, અનુભવ જગતની કેફિયત તથા પ્રાપ્તિ ભાવને અર્થપૂર્ણ રીતે અભિવ્યક્તિ અર્પે છે. એનું સૂત્રાત્મક રૂપનું સ્વરૂપ આ ભજન છે. લાલસાહેબ આવા અગમ પ્રદેશની, ઊલટ-પલટની સાધનાને સહજ રીતે વણી લેતા હોઈને આપણી જ્ઞાનમાર્ગી કાવ્યધારાનું એ મહામૂલ્યવાન મોતી છે.

અલખનો ઓટલો

ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ
feedback@
bombaysamachar.com

પિંડ અને પ્રાણ, શરીર અને આત્મા, કાચારાણી અને જીવરાજા વચ્ચેના સંવાદો આપણા અનેક સંત-ભક્ત કવિઓની વાણીમાં વર્ણવાયા છે. વિપ્ર કવિ નથુરામની રચનાઓ આપણા લોક ભજનિકોમાં ખૂબ જ ગવાતી રહે છે. આ રચનાઓની સાથે જ આપણને પોરબંદરના ભક્ત કવિ પુરુષોત્તમની 'શાને કરે છે વિલાપ કાયા રાણી શાને કરે છે વિલાપ રૂ, તારે ને મારે હવે કાંઈ નહીં, કાચારાણી રે, એમ જીવરાજા કરે છે જી...' યાદ આવી જાય.

સંતકવિ નથુરામ વિપ્રના જીવન વિશે મને કશી વિગતો સાંપડી નથી, એમના દ્વારા રચિત ભજનો ઉપરાંત રવિભાણ સંપ્રદાયના ત્રિકમસાહેબના શિષ્ય નથુરામની રચનાઓ, બિલખાના શ્રીમન્ન નથુરામ શર્માની રચનાઓ તથા અર્વાચીન કવિ નથુરામ સુંદરજીની ભજન-પદ રચનાઓ પણ ભજનિકોમાં ગવાય છે.. ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ-મધ્યકાળમાં એ સિવાય અન્ય નથુ (ઈ.સ. ૧૭૮૪ સુધીમાં) હિન્દી મિશ્ર ગુજરાતી ભાષામાં - પાર્વતી લક્ષ્મી સંવાદ (લે.ઈ.. ૧૭૮૪) 'વિદુરભાવ' કકકો, 'ચેતવણી' કેટલાંક પદોના સર્જક તરીકે નોંધ મળે છે. નથુરામ નામ છાપ સાથે પ્રેમસાહેબ (કોટડા સાંગણી)ના શિષ્ય રાજકોટના નથુભક્તની રચનાઓ પણ

સંત કવિ નથુરામ વિપ્રની વાણીમાં કાચારાણી ને જીવરાજાના સંવાદ...

ગવાય છે. આ બધા એક નામના સર્જકોની ભજન-પદ રચનાઓમાં ખૂબ ભેળસેળ થયેલી જોવા મળે છે.

હો હંસા રે છોટી ઉમર હું તો જુરી ને મરું...
જુરી રે મરું હું તો જીવીને શું કરું ?
-હો હંસા રે છોટી ઉમર હું તો જુરી ને મરું...૦
નાન રે પણામાં મને લાડ તો લાડાયાં પ્રાણી
સુખના દિવસ હું તો કેમ વીસરું
મેં રે જાણ્યું રે મારો જન્મ સંઘાતી પ્રાણી

તરછોડી ચાલ્યો કાંડું કેમ નીસરું ?
-હો હંસા રે છોટી ઉમર હું તો જુરી ને મરું...૦
આશા અધૂરી મને અધવચ મેલી પ્રાણી
લૂંટવાને લાગ્યા ચોર એને દેખીને હરું...
નથુના સ્વામી ને ના વિસરતા રે પ્રાણી
લખ તો ચોરાશી ફરી ફેરા હું નહીં ફરું...
-હો હંસા રે છોટી ઉમર હું તો જુરી ને મરું...૦

***

હો પ્યારો રે આ પાંજર છોડી ને નીકસેં ગિયો,
નીકસેં ગયો લાવ કાંઈ ન લિયો .
- હો પ્યારો રે આ પાંજર છોડી ને નિકસી ગિયો...૦
હરિને નો ભજ્યા રે હંસા હકે ન હાલ્યો પ્રાણી
આશા મનોરથ કરતો રિયો રે...
વસમી વેળાએ સરવે વેળા બેઠા રે પ્રાણી
પાપ ને પુણ્ય એની સંગે લિયો રે...
- હો પ્યારો રે આ પાંજર છોડી ને નિકસી ગિયો...૦
લેખાં માચ્યાં રે ત્યારે રોવાને લાગ્યો પ્રાણી
અનેક વેળા ફેરા કરતો રિયો...
નથુના સ્વામીની શરણે જાતાં પ્રાણી
શ્યામના ભજનથી હું તો સુખિયો રિયો રે...
- હો પ્યારો રે આ પાંજર છોડી ને નિકસી ગિયો...૦

પર્વચક્ર

ડૉ. ભાનુબેન કે. વ્યાસ
feedback@bombay
samachar.com

ફાગણ મહિનાના પ્રારંભના દિવસોમાં રાજસ્થાનની ધરતી પર પગ મુકતાં જ ત્યાંની પ્રજામાં અંતરમાંથી પ્રકટતો ગીતધ્વનિ આપણા અંતરનો કબજો લઈ લે...

'દિવાળી તો એકે કહે,
પણ હોળી તો ઘરે ઘરે'...
'ગુજરાતી દિવાળી અને મારવાડીની હોળી' - એ લોકોક્તિમાં પણ મારવાડ અને હોળી એકબીજા સાથે કેવાં ઓતપ્રોત બની ગયાં છે એ પ્રકટ થાય છે. સંસ્કૃતિના પ્રતીક જેવા તહેવારો કોઈક કથાનો સહારો લઈને બન્યા છે.

ફાગણ સુદ પૂનમે આપણે હોળી પ્રગટાવીએ છીએ. અગ્નિની જ્વાળાઓ હોલિકાનું દહન કરી દે છે. પણ પ્રહલાદને આંધ્ર પણ આવતી નથી. કયા એવું કહે છે કે રાક્ષસરાજ હિરણ્યકશિપુ અને હિરણ્યાક્ષ બંને દિતિના પુત્રો હતા. વરાહ ભગવાને હિરણ્યાક્ષનો વધ કર્યો ત્યારે એ સમાચાર મળતા હિરણ્યકશિપુ ગુસ્સે ભરાઈને વિષ્ણુ ભગવાન સાથે યુદ્ધ કરવા તૈયાર થયો. માતા દિતિએ તેને સમજાવ્યો વાંધો પણ મનમાં તેણે દઢ નિશ્ચય કરી લીધો કે પોતે તપ કરી અજર-અમર બની વિષ્ણુ સાથે યુદ્ધ કરશે જ. પોતાના સંકલ્પ પ્રમાણે એણે તપ કરી બ્રહ્માજી પાસેથી અમરત્વનું વરદાન મેળવ્યું. આવું વરદાન મળતાં તે ખૂબ અભિમાની બન્યો. તે દેવોને પણ ત્રાસ પહોંચાડતો હતો. આવા અસુર રાજવીને ત્યાં પ્રહલાદનો જન્મ થયો. વિષ્ણુદેવર્ષિ પિતાને ત્યાં વિષ્ણુ-ભક્ત પુત્રનો જન્મ એ વિધિની જ કોઈ અગમ્ય લીલા છે.

'પ્રહલાદ સમા ભક્તો અહીંયાં રાક્ષસને પેટે જન્મ્યા છે. કંટા વચ્ચે રહીને પણ પુષ્પો પ્રભુચરણને પાચ્યાં છે!' પિતાને પુત્રની વિષ્ણુ ભક્તિ ગમી નહીં. આથી તેમણે ભક્તિનો માર્ગ છોડાવવા માટે પહેલાં સમજણનો અને અંતે બળનો પણ ઉપયોગ કર્યો. પુત્રને મારી નાખવાના અનેક પ્રયત્નો કર્યો જે પ્રભુકૃપાએ નિષ્ફળ ગયા. આથી ખૂબ જ ધૂંધવાયેલા રાજાએ પોતાની બહેન હોળિકાને હુકમ કર્યો કે એણે પ્રહલાદને ખોળામાં મૂકી પકડી રાખીને ચિંતામાં બેસવું. હોળિકાને તો વરદાન

હોળી રંગમાં તરબોળ થઈ જવાનું પર્વ

હતું કે તે સદ્વૃત્તિનો વિરોધ નહીં કરે, ભગવદ્ ભક્તિને નહીં કરે તો અગ્નિ તેને નહીં બાળે. હોલિકા પ્રહલાદને લઈ ચિંતા પર બેઠી. પ્રહલાદને ખોળામાં લીધા. ચિંતા સળગી, હોલિકા બળી ગઈ ને પ્રહલાદ જીવતો રહ્યો!

અસદ્વૃત્તિ ભરમીભૂત થઈ. આજે પણ એ પાશવી વૃત્તિ નષ્ટ પામી નથી. એ હોલિકારૂપે જીવતી જ છે. તો સાથે સાથે પ્રહલાદના પ્રતીકરૂપે દૈવી વૃત્તિ કે સદ્ વિચાર જીવતાં જ છે. અનાદિકાળથી બંને વૃત્તિઓ વચ્ચે સંઘર્ષ ચાલતો આવ્યો છે. આપણે પ્રયત્નપૂર્વક પાશવી વૃત્તિને હોળીમાં હોમવાની છે.

જે દિવસે હોલિકા પ્રહલાદને લઈને અગ્નિમાં બેસવામાં હતાં તે દિવસે નગરના લોકોએ ઘરઘરમાં અગ્નિ પ્રકટાવી, પ્રહલાદને ન બાળવા અગ્નિદેવને પ્રાર્થના કરી. અગ્નિદેવે જાણે લોકોની પ્રાર્થના સ્વીકારી અને લોકોએ ઈચ્છ્યું હતું તેમ પ્રહલાદ અગનકસોટીમાંથી પાર ઊતરી નરશ્રેષ્ઠ બન્યા. હોલિકાનું દહન થયું. આ અગ્નિપૂજાએ કાળક્રમે સામુદાયિક પૂજાનું રૂપ લીધું અને ચોટે ચોટે હોળી પ્રકટાવી, હોળીની પૂજા કરવાની શરૂઆત થઈ. હોલિકા પૂજન એ અસદ્વૃત્તિના નાશ અને સદ્વૃત્તિના રક્ષણનું પ્રતીક બન્યું એટલે તો કહ્યું છે- 'સૌ પાપો એમાં જલાવે છે, એ રાગદ્વેષ ભુલાવે છે. પ્રેમે સૌ પાવન થાય છે, આવે છે, હોળી માતા આવે છે.'

આજે ફાગણ સુદ પૂનમની રાતે આપણે હોળી

પ્રકટાવી, ઘાણી, ચણા, ખજૂર વગેરેથી હોળીની પૂજા કરીએ છીએ. તેની પ્રદક્ષિણા કરીએ છીએ. એક વર્ષ દરમિયાન અવતરેલાં બાળકોને પણ હોળીની પ્રદક્ષિણા કરાવી, અગ્નિદેવ પાસે એમના રક્ષણની પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

હોલિકાદહનથી તથા પ્રહલાદ રક્ષણથી ખુશ થયેલા લોકોએ બીજે દિવસે ઉત્સવ મનાવ્યો, એકબીજા ઉપર રંગ-ગુલાલ છાંટ્યા, કેસૂડાંનો રંગ છાંટ્યા. આ પ્રસન્નતાનો દિવસ એટલે ધૂળેટી. હોળીની મસ્તી કંઈક ઓર જ છે. હોળી એટલે આગ, ધૂળેટી એટલે રાગ; હોળી એટલે તેજ, ધૂળેટી એટલે રંગ. હોળીના અગ્નિમાં જીવનની બુરાઈઓ હોમી દઈએ, આપણને પજવતા ખોટા વિચારો તથા મનના મેલને હોમી દઈએ. હોલિકા તો આપણને અસદ્વૃત્તિનું સતત દહન કરવાનો સંદેશ આપે છે.

'પાપ જલાવો હોલિકામાં, ભરો પુણ્યની ઝોળી, પ્રભુપાદ જીવન ધરશો તો હોળી એ જ દિવાળી!'

હોળી-ધૂળેટીની વાત નીકળતાં જ કૃષ્ણ-રાધાની યાદ આવ્યા વિના ન જ રહે. રાધા-કૃષ્ણને એ અતૂટ નાતને હોળી નિમિત્તે કેટલાંક કૃષ્ણગીતોમાં આપણા કવિઓએ ઉમંગકાથી ગાયા છે.

'હોરી ખેલે નંદલાલ
બિરજમેં હોરી ખેલે નંદલાલ.'
હોળી ઉપર રચાયેલાં ગીતો પાસ કરીને 'કાફી' રાગમાં ગવાય છે એ એની એક વિશેષતા છે.

આજે શિષ્ટતા અને સભ્યતાના અંચળા હેઠળ સાચા આનંદને આપણે વિસરવા માંડ્યા છીએ ત્યારે ઉત્સાહ અને ઉમંગને શિસ્તબદ્ધ રીતે વહેતો મુકતા આ ઉત્સવનો મહિમા કરવાની ખાસ જરૂર છે. પૂનમની અજવાળી રાતે રાસની રમઝટ બોલાવીએ કોપરાની અને ખજૂરની લહાણી કરીએ, અશ્લિલતાના કાળા કાઢવને દૂર રાખી, અસદ્વૃત્તિનું દમન કરી, અમ્ય ઉત્સાહ અને આનંદથી જીવનના સન્માર્ગ પર મક્કમતાથી આગળ વધીએ. હળવાં, નિદોષ મસ્તીતોફાનથી જીવનને ભર્યું ભર્યું બનાવવાનો આ ઉત્સવ છે. ગુલાલની સંગે આપણી ગુલાબી વૃત્તિ પ્રકટવી જોઈએ. હોળી અને ધૂળેટીનો ઉત્સવ એટલે માનવીમનને માંજવાનો ઉત્સવ.

હોળી તો મારવાડની પ્રજાનો અતિમાનીતો ઉત્સવ છે. ખેતી કરતા ગ્રામલોકો દાતરડાને ઘડીભર બાજુએ મૂકી, ફાગણના ફાગ ખેલી લે છે. સામાન્ય ખજૂર, નોકરચાકર, મોટા અધિકારી કે રાષ્ટ્રપ્રમુખ પણ પોતાની મોટાઈનો અંચળો દૂર કરી, ભેદભાવ ભૂલી હોળીની મસ્તી માણે છે. રાજાશાહીના સમયમાં રાજવી કુટુંબોમાં આ તહેવાર અજબ રીતે ઉજવાતો. ઓઝલ પડદામાંથી ક્યારેય મુખ બહાર નહીં કાઢતી નારી ધૂળેટીમાં થોડી સ્વતંત્રતા અનુભવતી. અહીં એ નોંધવાનું મન થાય છે કે ચાચા નહેરુને પણ આ તહેવાર ખૂબ જ પ્રિય હતો.

સિન્ધેટકી રંગોથી, કાઠવથી કે 'ઓઠલ પેઠ-ટ'થી ધૂળેટી રમતી આપણી નવી પેઢી અબીલ, ગુલાલના આનંદને લૂંટવાનું શીખશે ખરી? ન જાને...!

લોકોની જિંદગીમાં હોળીનો અર્થ શો? હોળીને દિવસે આપણે પરંપરાને, ચાલતા આવતા નિયમો તથા રૂઢિને ભૂલી જઈએ છીએ અને આપણી જાતને બંધનમાંથી છોડાવી છૂટી મૂકી દઈએ છીએ. આપણી બધી જવાબદારીઓ કે જેનો ભાર આપણા મન પર રહ્યા કરે છે, તેને ફગાવીને મુક્તિનો શ્વાસ લઈએ છીએ.

ટૂંકમાં, હોળીનો ઉત્સવ એ ફાગણના રંગોથી આપણા જીવનને રંગીન બનાવતો, વસંતોત્સવમાં પણ સંયમની દીક્ષા આપતો, સંઘનિષાનો મહિમા સમજાવતો તેમ જ માનવ મનમાં અને માનવ સમાજમાં રહેલી અસદ્વૃત્તિને બાળવાનો સંદેશ આપનારો ઉત્સવ છે.

'પાપ જલાવો હોલિકામાં, ભરો પુણ્યની ઝોળી, પ્રભુપાદ જીવન ધરશો તો હોળી એ જ દિવાળી!'

'પર્વચક્ર આપણાં ઉત્સવો' પુસ્તકમાંથી સાભાર. પ્રકાશક: એન.એમ. ઠક્કરની ડંપની ■

આરંભ

અનંત વલિયાણી
feedback@bombay
samachar.com

અમૃતથી હોઠ સહુના એઠા કરી શકું છું, મૃત્યુના હાથ પળમાં હેઠા કરી શકું છું, સંજીવની છં ઘાયલ સાચર છું, પાળિયાને બેઠા કરી શકું છું.

'મુંબઈ સમાચાર' પત્રની દાયકાઓ જૂની 'ધર્મતેજ' પૂર્તિના વ્હાલા શ્રદ્ધાળુ વાયક મિત્રો! આત્મવિશ્વાસ એ સફળતાની મુખ્ય પ્રોડક્ટ છે.

- જ્યારે સારી પર્સનાલિટી, હિંમત એ આત્મવિશ્વાસની બાયપ્રોડક્ટ છે.
- ભાંખોડિયા ભરતું હોય એવા નાનકડા શિશુને અને જીવનની અંતિમ અવસ્થાએ પહોંચેલા આ વૃદ્ધ લેખકને પણ આત્મવિશ્વાસની જરૂર પડે.
- * આત્મવિશ્વાસ વગર કોઈનુંય પાંદડું ન હોવે.
- આત્મવિશ્વાસ કેવી રીતે આવે?
- આત્મવિશ્વાસ એ કોઈ ફેક્ટરીમાં નથી બનતો કે પથી બેન્કમાં ઈ-સ્ટોલમેન્ટ પર મળતો.

પંખ હોને સે કુછ નહીં હોતા, હોંસલોં સે ઉડાન હોતી હૈ...

* સફળતા આત્મવિશ્વાસ લાવે છે.
- વિસ્તારથી વાત કરીએ તો
* કોઈ ક્રિકેટરની પહેલવહેલી આંતરરાષ્ટ્રીય

મેચ રમી રહ્યો હોય ત્યારે સ્ટેડિયમમાં ઉપસ્થિત પ્રેક્ષકો, ટ્રાઉન્ડનું વાતાવરણ, ટેન્શન આ બધાં પરિબળો છે જે ભલભલા ખેલાડીઓનો આત્મવિશ્વાસ ઉગાવી દે.

- પણ એજ ક્રિકેટર જો બોલર હોય તો એક વિકેટ લે અથવા બેટ્સમેન હોય તો શાનદાર કવરડાઈવ દ્વારા ચોગ્ગો ફટકારે પછી એની સ્ટાઈલ જોવા જેવી હોય છે.
- * એક વિકેટ કે ચોગ્ગા દ્વારા એ ખેલાડીમાં આત્મવિશ્વાસનું નિરૂપણ થાય છે.
- મતલબ કે સફળતા એ આત્મવિશ્વાસ વધારવા માટેનું અનિવાર્ય પરિબળ છે.
- સફળતા તમારો આત્મવિશ્વાસ અનેક ગણો વધારી દે છે.
- એનો મતલબ એ નથી કે જેઓ સફળ નથી થતા તેમનો આત્મવિશ્વાસ ઓછો હોય છે.
- પણ ક્યારે વધુ પડતો આત્મવિશ્વાસ અહંકારમાં પરિણમે છે.
- અને વ્હાલા વાયક મિત્રો!
- આ અહંકાર જ વિનાશનું કારણ બને છે.
- લંકાપતિ રાજા રાવણ બળવાન હતો.
- તેને આજીવન અમર થવું હતું.
- એને વરદાન પણ હતું કે વાનર અને માનવ સિવાય કોઈ એને મારી શકે નહીં.
- એટલે રાવણ એટલો ધર્મી થઈ ગયો કે જો ત્રિલોકમાં દેવ અને દાનવો મારું કાંઈ બગાડી શકતા

ન હોય તો આ વાંદરા અને માનવોનું મારી આગળ શું ગળું?

- * અને આ અહંકાર જ રાવણને વિનાશ તરફ દોરી ગયો અને તેનું પતન થયું.
- મતલબ કે આત્મવિશ્વાસ હોવો જરૂરી છે, પણ એ ઓવરકોન્ફિડન્સ થઈ ન જાય તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવું.
- આપણે ત્યાં સરકારી તંત્રમાં કે કોર્પોરેટ તંત્રમાં પણ ઊંચી પોસ્ટ માટે પર્સનલ ઈન્ટરવ્યૂ રાખવામાં આવે છે. એનું કારણ ફક્ત એટલું જ હોય છે કે કોઈ વ્યક્તિ બુદ્ધિમતામાં નિપૂર્ણ પુરવાર થઈ હોય, પણ જ્યારે કટોકટીની પરિસ્થિતિ હોય ત્યારે એનો આત્મવિશ્વાસ કેવો રહે છે એનો ટેસ્ટ આ પર્સનલ ઈન્ટરવ્યૂમાં થતો હોય છે.
- મોટે ભાગે આઈએએસ, આઈપીએસ કે જીપીએસ જેવી એકઝામ કે જે પાસ કરવાથી કલેક્ટર કે પોલીસ કમિશનર જેવો હોદ્દો મળી શકતો હોય ત્યારે એ વ્યક્તિની બુદ્ધિમતા સાથે આત્મવિશ્વાસની પણ ચકાસણી એટલી જ જરૂરી હોય છે.
- અને વ્હાલા વાયકમિત્રો! કે મોટા ભાગના વિદ્યાર્થીઓ પર્સનલ ઈન્ટરવ્યૂમાં ફેલ થાય છે.
- આત્મવિશ્વાસના અભાવના કારણેને હજુ સ્પષ્ટ રીતે આ લેખના આવતા અંકના બીજા ભાગમાં જાણીશું. ■

કલાસિફાઈડ

૧૦. મહિલાઓ માટે

કાનનાં મોટા કાણાં દવાથી એક જ સીટીંગમાં પુરાવો તરત બુટી પહેરો. નાક કાન વિંધાવો. બોરીવલી: 9969388693 / 7506569229. (બી-૧૭૦૩૯)

૧૧. પ્રદર્શન

પુસ્તક મેળો
ગુજરાતી અને અંગ્રેજી પુસ્તકોનો મહાસાગર
તા. ૩-૩-૨૬ સુધી દરરોજ ૧૧ થી ૮
સ્થળ: સરદાર પટેલ ભવન, સિટી સેન્ટર મોલની સામે, જવાહર નગર હોલ, એસ.વી.રોડ, રેલ્વે સ્ટેશન પાસે, ગોરેગાંવ વેસ્ટ.
આયોજક: એન. એમ. 665૨ની કંપની (૮૫૪/એ)

પુસ્તક મેળો
ગુજરાતી અને અંગ્રેજી પુસ્તકોનો મહાસાગર
તા. ૩-૩-૨૬ સુધી દરરોજ ૧૧ થી ૮
સ્થળ: સરદાર પટેલ ભવન, સિટી સેન્ટર મોલની સામે, જવાહર નગર હોલ, એસ.વી.રોડ, રેલ્વે સ્ટેશન પાસે, ગોરેગાંવ વેસ્ટ.
આયોજક: એન. એમ. 665૨ની કંપની (૮૫૪/એ)

૧૯ ફેબ્રુઆરી વર્કશોપ
વસઈ - કામણ
સાતીવાલી- વાલીવ- હાઈવે- સિરસા- પોમણ- બાપાને- સનુવવધર- ઈન્ડસ્ટ્રીયલ- ગાળા- શેડ- યુનિટ- લોટ- લેવા- વેચવા- ભાડેથી- ગોપીભાઈ- 9326472399
શુભેન્દ્રભાઈ- 9320404145. (૧૫૭૧૨-એ)

૨૦. ધંધાદારી જગ્યા

મસ્જીદબંદર (વેસ્ટ)
કાઝી સૈયદ સ્ટ્રીટ - સેમ્યુઅલ સ્ટ્રીટ, કુકાન- ગોદામ લાયક જગ્યા, રોડ ટચ - ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર - એરિયા - ૭૫૫ / ૮૦૦ ભાડે / વેચાતી લેવા મળે - મહેશ શાહ - 98202 53026. (એસડીબીજી-૩૧૩૩)

મસ્જીદબંદર (વેસ્ટ)
સેમ્યુઅલ સ્ટ્રીટ, ૧લો માળ, એરિયા - ૨૦૦૦ ભાડેથી આપવાનો છે. મળે - મહેશ શાહ - 98202 53026. (એસડીબીજી-૩૧૩૩)

૩૩. ધંધાદારી

“પ્રતાપ પેકર્સ-મુવર્સ”
52 વર્ષથી ઓફિસ/બરસાખાન, ફેરવવા- ૯૮૨૧૦૭૦૩૨૦, ૯૮૨૧૫૪૩૮૧૬, ૨૩૪૮૧૬૪૭. લલિતભાઈ ઠક્કર. (એસએ/૨૬૨૧-એ)

પ્રોજેક્ટ મેનેજમેન્ટ(PMC)
ફિઝીબીલીટી રીપોર્ટ
રીડીવલપમેન્ટ એન્ડ રીએન્ટસ
રેરા
પોઈન્ટ એડવાઈઝરી
9029077715
(બી-૧૭૧૬૨)

૩૫. જ્યોતિષ ભવિષ્ય

રાજમળી જ્યોતિષ
જીવનની તમામ સમસ્યાઓનું સમાધાન. ગૃહકલ્પ, સોતન, સંતાન, વિવાહ, છુટાછેડા, લવ પ્રોબ્લેમ. 9987679488. (મીરાસોડ). (બી-૧૭૧૪૧)

શાસ્ત્રીજી
જૂના જાણકાર ઘેર બૈઠા ફોન પર ઉપાય, પર્સનલ પ્રોબ્લેમ, પ્રેમમાં ઘેરા શત્રુપીડા તુલન નિકાલ. (Home Visit) 9765396401. (મુંબઈ). (બી-૧૭૧૯૭)

પાકિસ્તાન બહાર ફેંકાયું એનો ફાયદો અમદાવાદને થયો: જાણો, કેવી રીતે...

નવી દિલ્હી: ટી-૨૦ વર્લ્ડ કપ સાતમી ફેબ્રુઆરીથી રમાય છે, પરંતુ સેમિ ફાઇનલ અને ફાઇનલ ક્યાં રમાશે એ નક્કી નહોતું અને એનું કારણ એ છે કે પાકિસ્તાન નામની પનોતી શનિવાર સુધી આ ટૂર્નામેન્ટમાં હતી. જોકે હવે એ ટીમ ટૂર્નામેન્ટમાંથી બહાર ફેંકાઈ જતાં નોંકઆઉટનું શેડ્યુલ સ્પષ્ટ થઈ ગયું છે. યોથી માર્ચની પ્રથમ સેમિ ફાઇનલ (સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યાથી) કોલકાતાના ઈઝન ગાર્ડન્સમાં અને પાંચમી માર્ચની બીજી સેમિ ફાઇનલ (સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યાથી) મુંબઈના વાનખેડે સ્ટેડિયમમાં રમાશે, જ્યારે ફાઇનલ (સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યાથી) આઈમી માર્ચે અમદાવાદમાં રમાશે.

ક્યાં ત્યારે પાકિસ્તાન સેમિ ફાઇનલની રેસની બહાર થઈ ગયું હતું અને ન્યૂ ઝીલેન્ડને આપોઆપ સેમિમાં પ્રવેશ મળી ગયો હતો. શનિવારની પાકિસ્તાન સામેની મેચમાં શ્રીલંકાનો જોરદાર લડત બાદ પાંચ રનથી પરાજય થયો હતો. પાકિસ્તાન અને શ્રીલંકા બન્ને દેશ સેમિ ફાઇનલની બહાર થઈ ગયા હોવાથી બન્ને સેમિ ફાઇનલ તથા ફાઇનલમાં ભારતમાં યોજવા માટે માર્ગ મોકળો થઈ ગયો છે. પાંચમી માર્ચની બીજી સેમિ ફાઇનલ કે જેમાં ઇંગ્લેન્ડ પહોંચી ગયું છે એ વાનખેડેમાં જ રમાવાની હતી અને ત્યાં જ રમાશે. પ્રથમ સેમિ માટે કોલંબો અથવા કોલકાતાના નામ નક્કી કરાયા હતા. જોકે શ્રીલંકા અને પાકિસ્તાન બન્ને આઉટ થઈ ગયા હોવાથી એ સેમિ

ફાઇનલ કોલકાતામાં જ રમાશે જેમાં સાઉથ આફ્રિકા પહોંચી ગયું છે. પાકિસ્તાન શનિવાર સુધી ટૂર્નામેન્ટમાં જીવંત હતું એટલે એને સેમિ ફાઇનલ યોથી માર્ચે કોલંબોમાં રમવા મળવાની હતી અને એ ફાઇનલમાં પણ પહોંચી શકે એ જોતાં અમદાવાદનું નામ નક્કીપણે લઈ શકાતું નહોતું. જોકે હવે પાકિસ્તાન સ્પર્ધાની બહાર ફેંકાઈ જતાં ફાઇનલમાં કોઈ પણ દેશ આવે, એ અમદાવાદમાં જ રમાશે. એટલું તો પહેલેથી જ નક્કી હતું કે ભારત જો સેમિ ફાઇનલમાં પહોંચશે તો પાંચમી માર્ચે વાનખેડેની બીજી સેમિમાં જ રમશે. ઉલ્લેખનીય છે કે ૨૦૨૩ના વન-૩ વર્લ્ડ કપની ભારત-ઓસ્ટ્રેલિયા વચ્ચેની ફાઇનલ અમદાવાદમાં રમાઈ હતી.

શાબાશ સેમસન
વિકેટ કીપર અને ઓપનર સંજુ સેમસને ગઈ કાલે વેસ્ટ ઇન્ડિઝ સામેની મેચમાં બે કેચ ઝીલ્યા બાદ અણમલ ૯૭ રન સાથે યાદગાર પર્ફોર્મ કર્યું હતું. તેણે ભારતને સેમિમાં પહોંચાડ્યું હતું.

ઝિમ્બાબ્વેના ક્રિકેટરોએ યુદ્ધને કારણે ભારતમાં વધુ રોકાવું પડ્યું

નવી દિલ્હી: ઝિમ્બાબ્વેના ખેલાડીઓ સેમિ ફાઇનલની રેસની બહાર રવિવાર, પહેલી માર્ચે પહેલાં જ થઈ ગયા હતા, પરંતુ પહેલાં તો તેમણે રવિવારે દિલ્હીમાં સાઉથ આફ્રિકા સામેની અંતિમ ગુપર-એન્ટ મેચ રમવાની હોવાથી એ રમ્યા અને હવે યુદ્ધમાં ઇરાનના દુબઈ પર હુમલા થઈ રહ્યા હોવાથી દુબઈ જઈ શકે એમ નથી એટલે ભારતમાં વધુ

રોકાઈ ગયા છે. સિક્કર રજાના સુકાનમાં ઝિમ્બાબ્વેની ટીમે આ વર્લ્ડ કપમાં પ્રશંસનીય પર્ફોર્મ કર્યું અને ઓસ્ટ્રેલિયા તથા શ્રીલંકા જેવી મોટી ટીમોને હરાવ્યા બાદ રવિવારે ઝિમ્બાબ્વેના ખેલાડીઓ સેમિવારથી ત્રણ જૂથમાં દુબઈ થઈને હારે પહોંચવાના હતા, પણ યુદ્ધ ચાલુ હોવાથી અને અંદર સ્પેસ બંધ હોવાથી તેમણે પ્લાન બદલવો પડ્યો છે.

ભારતીય ટીમે ફેરવેલ આપ્યા પછી હિલી બની મેચ-વિનર

ઓસ્ટ્રેલિયાની કેપ્ટન અલીઝા હિલીને ગઈ કાલે અંતિમ વન-ડે પહેલાં ભારતીય ખેલાડીઓએ હિલીને શાનદાર ફેરવેલ આપ્યું હતું. હિલીએ મેચ-વિનિંગ સેન્યુરી (૯૮ બોલમાં ૧૫૮ રન) ફટકારી હતી. ઓસ્ટ્રેલિયાના ૭/૪૦૮ના જવાબમાં ભારતીય ટીમ ૨૨૪ રને આઉટ થઈ હતી. ભારત વન-ડે સિરીઝ ૦-૩થી હારી ગયું.

સાઉથ આફ્રિકા જીત્યું, ન્યૂ ઝીલેન્ડ સામે સેમિ રમશે

નવી દિલ્હી: ટી-૨૦ વર્લ્ડ કપમાં સાઉથ આફ્રિકાએ ગઈ કાલે ઝિમ્બાબ્વેને સુપર-એન્ટમાં પોતાની અંતિમ મેચમાં પાંચ વિકેટ હરાવીને ચૂપ-૧ માં મોભરાના સ્થાન સાથે આ રાઉન્ડમાં સફર પૂરી કરી અને હવે સાઉથ આફ્રિકા યોથી માર્ચે કોલકાતાની સેમિ ફાઇનલમાં ન્યૂ ઝીલેન્ડ સામે રમશે. અપરાજિત માર્કરમની ટીમે

૧૫૪ રનનો લક્ષ્યાંક ૧૩ બોલ બાકી રાખીને મેળવી લીધો હતો. ઝિમ્બાબ્વેના સુકાની સિક્કર રજાને ૭૩ રન તેમ જ ત્રણ વિકેટ બદલ મેન ઓફ ધ મેચનો પુરસ્કાર આપાયો હતો. એ પહેલા બ્રેવિસ (૪૨ રન, ૧૮ બોલ, ચાર સિક્સર, બે ફોર) ટૂંકી આક્રમક ઇનિંગ્સ રમ્યો હતો.

હું અને મારા કોચ દુબઈ એરપોર્ટ પર પહોંચ્યા બાદ નજીકમાં જ પ્રચંડ ઘડાકાનો અવાજ સંભળાયો: પી. વી. સિંધુ

દુબઈ: બેઝમિન્ટનનાં બે ઓલિમ્પિક ટાઇટલ જીતનાર ભારતની સ્ટાર ખેલાડી પી. વી. સિંધુએ ઇરાન સામેના ઇઝરાયલ અને અમેરિકાનાં યુદ્ધના માહોલમાં દુબઈમાં અટવાઈ જવાને કારણે જે સ્થિતિનો સામનો કરવો પડ્યો એની જાણકારી દુબઈથી એક વીડિયો મારફત પીટીઆઇને આપી છે જેમાં તેણે કહ્યું છે કે તે અને તેના કોચની ફલાઇટ દુબઈ એરપોર્ટ પર પહોંચી કે થોડી જ વાર બાદ પ્રચંડ ઘડાકાનો અવાજ સંભળાયો હતો અને અમે ખૂબ ડરી ગયાં હતાં. સિંધુના કોચ ઇરાવસ્યાહ અદી પ્રાતામા ઇન્ડોનેશિયાના છે. દુબઈ ઇન્ટરનેશનલ એરપોર્ટ નજીક ઇરાન દ્વારા મોટો ઘડાકો કરવામાં આવતાં તેઓ તેમ જ સિંધુના સપોર્ટ સ્ટાફના મેમ્બર્સ કલાકો સુધી એરપોર્ટ પર જ અટવાઈ ગયાં હતાં. આ હુમલાને કારણે એર

સ્પેસ બંધ કરવામાં આવતાં અનેક ફલાઇટ રદ કરવામાં આવી હતી. મંગળવાર, ત્રીજી માર્ચે બર્મિંગહમમાં ઓલ ઇંગ્લેન્ડ ઓપન બેઝમિન્ટન ચેમ્પિયનશિપ શરૂ થઈ રહી છે અને સિંધુ એ સ્પર્ધામાં રમવાં જઈ રહી હતી, પરંતુ શનિવારથી ત્યાંના વિમાનીમથકે અટવાઈ ગઈ હતી. તેણે પીટીઆઇને કહ્યું, ‘અમારી ફલાઇટ દુબઈ પહોંચી

ત્યાર બાદ સ્થિતિ અમારા કાબૂ બહાર હતી. અમે એરપોર્ટ પર હતો ત્યારે આકાશમાં આવેલી મિસાઇલોને આંતરી લેવામાં આવી હતી અને એના મોટા અવાજો અમને સંભળાયા હતા. એક મોટા ઘડાકાને કારણે ધુમાડા ઊઠ્યા એ ઘટનાસ્થળથી મારા કોચ માંડ ૧૦૦ મીટર દૂર હતા અને તેઓ ભાગીને સુરક્ષિત જગ્યાએ પહોંચી ગયા હતા.’

બેરસ્ટોની સાથે ફ્લિન્ટોફ પણ દુબઈમાં ફસાઈ ગયો! ઇંગ્લેન્ડની મહિલા ટીમનો પ્રવાસ રદ

દુબઈ: ઇંગ્લેન્ડમાં ઇંગ્લેન્ડ લાયન્સ નામની ક્રિકેટ ટીમ નેશનલ ટીમ પછીની બીજા નંબરની ટીમ ગણાય છે અને એ ટીમના ખેલાડીઓ તેમ જ કોચિંગ-સ્ટાફ ઇરાનના હુમલાઓને કારણે દુબઈમાં અટવાઈ ગયા એમાં કોચિંગ-સ્ટાફના મેમ્બર જોની બેરસ્ટો ઉપરાંત હેડ-કોચ

એન્ડ્ર્યુ ફ્લિન્ટોફનો પણ સમાવેશ છે અને તેમણે છૂટવા માટે બ્રિટિશ વડા પ્રધાન કેઠર સ્ટાર્મરની રવિવારે ‘એક્સ’ પર મદદ માગી હતી. દરમ્યાન, ઇંગ્લેન્ડની મહિલા ક્રિકેટ ટીમ આ અઠવાડિયે પ્રેક્ટિસ કેમ્પ માટે દુબઈ જવાની હતી, પરંતુ અમેરિકા-

ઇઝરાયલના ઇરાન સામેના યુદ્ધને પગલે એ પ્રવાસ હાલમાં રદ કરવામાં આવ્યો છે. રવિવાર, પહેલી માર્ચે દુબઈમાં ઇંગ્લેન્ડ લાયન્સની પાકિસ્તાન શાહીન્સ સાથે મેચ રમાવાની હતી જે મેચ યુદ્ધને કારણે રદ કરવામાં આવી હતી અને

બેરસ્ટો તથા ફ્લિન્ટોફે ઇંગ્લેન્ડ લાયન્સ ટીમના ખેલાડીઓ તેમ જ તમામ સ્ટાફ મેમ્બર્સ સુપર ઇંગ્લેન્ડ પાછા પહોંચી જાય એવી આશા સાથે વડા પ્રધાન સ્ટાર્મરને મદદ કરવાની અપીલ કરી હતી. ઇંગ્લિશ ક્રિકેટ બોર્ડના ટોચના હોદ્દાદાર પત્રકારોને જણાવ્યું હતું કે

દુબઈમાં ઇંગ્લેન્ડ લાયન્સ ટીમના તમામ મેમ્બર્સની સંપૂર્ણ સલામતી એ ઇંગ્લેન્ડના બોર્ડની જવાબદારી છે અને તેઓ સલામતી નિષ્પણાતો સહિત તમામ સંબંધિતો સાથે સતત સંપર્કમાં છે. ઇરાને દુબઈ એરપોર્ટ ઉપરાંત કેટલીક જાણીતી હોટેલને પણ નિશાન બનાવી હતી.

મુંબઈ સમાચાર
વાચકોને આથી ભલામણ કરવાની કે આ પ્રકાશનમાં પ્રસિદ્ધ થતી કોઈપણ જાહેરખબરના સંદર્ભમાં પૈસા મોકલતા અગાઉ કે તબીબી ભલામણના આધારે થતા ભર્ય અથવા તો તેવા જ પ્રકારની કોઈપણ વચનપૂર્તિ કરતા અગાઉ અધિકૃત પૂછપરછ અને સલાહ લેવી. મુંબઈ સમાચાર જૂથ જાહેરાતની કોઈપણ સેવા કે ઉત્પાદનો અંગે કોઈ જ દાવાની ચકાસણી કરતું નથી. પ્રીન્ટર, પબ્લિશર, તંત્રી, મુંબઈ સમાચાર જૂથ પબ્લિકેશનનાં માલિકો તેનાથી ઉપસ્થિત થતાં કોઈપણ પરિણામ કે દાવા જો જાહેરાતકારો નકારે તો તેની જવાબદારી લેશે નહીં.
email id for advertisement: samacharadv@gmail.com

ફનવર્લ્ડ
ભાષા વૈભવ...
વિરુદ્ધ શબ્દોની જોડી જમાવો
A જોખમ B ઢીલું
જોડાણ ઘડપણ
જોબન સલામતી
જોરાવર ભંગાણ
જોશીલું કમજોર

માતૃભાષાની મહેક
મોટા માણસનું નાનું અમથું કામ પાર પાડવા માટે ઘણી વાર બહુ મોટી જકા વહોરી લેવી પડતી હોય છે. આ વાત પાંચસે મળ્યા પિંજારા ને છસે મળ્યા તાઈ, ઝાપે જઈને ઘેરો ઘાલ્યો તો મૂઈ માંબ શાહી. માંબ પાદશાહની મારવાની હોવાથી મોટા પાયે બધી વ્યવસ્થા કરવી પડી અને પછી સફળતા મળી હતી.

ગુજરાત મોરી મોરી રે
સોરાષ્ટ્રની સ્થાપત્ય શૈલીમાં તૈયાર થયેલો કબા ગાંધીનો રેલો ગુજરાતના ક્યા શહેરમાં છે? ૧૯૧૫ સુધી ગાંધીજીનું નિવાસસ્થાન હતું.
અ) ધંધુકા
બ) કરમસદ
ક) રાજકોટ
ડ) પોરબંદર

ઓળખાણ પડી?
કમળ આકારનું બૌદ્ધ મંદિર ક્યા દેશમાં સ્થિત છે એ જાણો છો? આર્કિટેક્ચરની કમાલ ગણાતું આ મંદિર એક થાંભલા પર ઊભું છે.
અ) જાપાન બ) મ્યાનમાર ક) ઈન્ડોનેશિયા ડ) વિયેતનામ

ચતુર આપો જવાબ માર્થું ખંજવાળો
‘ગરીબ રિબાચ ને ખલક ખખેડે’ પંક્તિમાં ખલકનો અર્થ શું થાય એ જણાવો.
અ) રાજા બ) દુનિયા ક) સત્તા ડ) દરવાજા

માઈન્ડ ગેમ
ભારતીય ચલણના દસ લાખ રૂપિયા રૂપાંતરિત કર્યા બાદ ક્યા વિદેશી ચલણમાં મહત્તમ રકમ મળે એ ગણતરી કરી જણાવો.
અ) બહાત બ) યુગાના ક) રૂબલ ડ) ચેન

આડી ચાવી
૧. મોહક, સુંદર (૪)
૩. મનનું છીછરાપણું, નાદાનિયત (૫)
૬. માગશર અને પોષ મહિલાની ઝટતુ (૩)
૭. --- ઉપસ્વટનું કામ કરવું નહીં (૨)
૮. દહીં (૨)
૯. દુષ્મન, વેરી (૨)
૧૦. ઐક્ય, સંપ (૩)
૧૪. પતિ (૨)
૧૫. નસ (૨)
૧૬. આગળ પડવું, મોખરેનું (૨)
૧૭. માલિક (૨)
૧૮. ફાયર, લાકડાની ગીણી કરચ (૨)
૧૯. પુત્ર (૨)
૨૦. હોલો, પદવિ (૩)
૨૨. ભ્રાતિ (૨)
૨૪. ઢાથચાલાડીનું કામ (૨)
૨૬. પ્રતિબંધ (૨)
૨૭. મોજૂદ, સમક્ષ (૩)
૨૮. મહેણું (૫)
૨૯. મહુર ધ્વનિ (૪)

ગોળી ચાવી
૧. મિયાંની દોડ --- ભણી (૩)
૨. રીતભાવ, રહનસહન (૬)
૩. અગ્નિ (૩)
૪. દયા, સમભાવ (૩)
૫. શારીરિક હાનિ (૨)
૧૧. --- કાટવો=અંદાજ કાટવો (૨)
૧૨. વ્યાકુળ (૨)
૧૩. વિશ્વ, દુનિયા (૩)
૧૪. કાંટો (૩)
૧૬. પ્રભાવ કે પરિણામ નીપજે એવું (૬)
૧૭. માથા વગરનું શરીર (૨)
૧૮. દુંદ (૨)
૨૧. પોતાનો ધર્મ (૩)
૨૩. મોટું (૩)
૨૫. કમનસીબ, દુભાગ્ય (૩)
૨૬. દુખાવો મટાડવા ચોપડાતો મલમ (૨) (અં)

ગયા વખતનો ઉકેલ

૧	૨	૩	૪	૫	૬
૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨
૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪
૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦

સુડોકુ-૯૨૩૪

૨	૪			૫	૯
૮	૩	૨	૯	૬	૪
			૫		
૬	૪	૨	૫	૧	
	૮	૩	૧	૯	
૯	૭		૮	૨	૪
૭	૫	૪	૩	૯	૧
૪	૮			૩	૭

ફનવર્લ્ડમાં ઉમળકાભેર ભાગ લઈ સાચા જવાબ આપનારા વાચકોનાં નામ અહીં આપ્યાં છે. અભિનંદન.
(૧) કિશોરકુમાર જીવણદાસ વેદ (૨) મુલરાજ કપુર (૩) સુભાષ મોમયા (૪) વિપીન શાહ (૫) નૂન વિપીન શાહ (૬) શ્રીમતી ભારતી પ્રકાશ કટકિટા (૭) નીતા દેસાઈ (૮) તાહેર ઓરંગાબાદવાળા (૯) શીરીન ઓરંગાબાદવાળા (૧૦) અબ્દુલ્લા એક. મુનીમ (૧૧) ભારતી બુચ (૧૨) શ્રદ્ધા આશર (૧૩) ખુશરૂ કાપડિયા (૧૪) પુષ્પા પટેલ (૧૫) લજ્જા ખોના (૧૬) જ્યોતી ખાંડવાલા (૧૭) નિખીલ બંગાળી (૧૮) અમીષી બંગાળી (૧૯) મીનખ કાપડિયા (૨૦) કિરીટ છોસા (૨૧) ચેતના છોસા (૨૨) મહેશ સંઘવી (૨૩) ભરત કજરીયા (૨૪) મનીષા શેઠ (૨૫) ફાલ્ગુની શેઠ (૨૬) પ્રવીણે વોરા (૨૭) કમલ મટાલીયા (૨૮) મહેન્દ્ર લોદવિયા (૨૯) ભાવના કર્વે (૩૦) જયવંત પદમશી ધિબલ (૩૧) વીણા સંપટ (૩૨) દેવેન્દ્ર સંપટ (૩૩) ધ્રુવા ખોના (૩૪) વર્ષા સૂર્યકાંત શ્રોફ (૩૫) ડાખના સંતોક (૩૬) નિતીન જયંતીલાલ બજરીયા (૩૭) વિજય આસર (૩૮) રસીક જુઠાણી (ટોરન્ટો-કેનેડા) (૩૯) અલકા વાણી (૪૦) ગિરીશ બાબુભાઈ મિસ્ત્રી (૪૧) નયના ગિરીશ મિસ્ત્રી (૪૨) રમેશભાઈ દલાલ (૪૩) ઈનામી દલાલ (૪૪) જ્યોત્સના ગાંધી (૪૬) ડો. ગાંધી (૪૭) મહેશ દોશી (૪૮) ધીરેન્દ્ર ઉદેશી (૪૯) પ્રતિમા પમાણી

સુડોકુ-૯૨૩૪

૨	૮	૧	૫	૭	૩	૪	૯	૬
૫	૩	૯	૪	૬	૨	૧	૮	૭
૪	૯	૭	૧	૯	૮	૨	૩	૫
૭	૧	૮	૬	૨	૫	૯	૪	૩
૬	૨	૩	૮	૪	૯	૭	૫	૧
૯	૫	૪	૭	૩	૧	૬	૨	૮
૧	૯	૫	૨	૮	૬	૩	૭	૪
૮	૭	૨	૩	૧	૪	૫	૬	૯
૩	૪	૬	૯	૫	૭	૧	૨	૮

ગયા સોમવારના જવાબ

A જૂજ B મબલક
જૂઈ જૂઈ C સાચ
જૂનું જૂઈ D નવલ
જૂથ જૂથ E સંવાતે એકલા

ગુજરાત મોરી મોરી રે:
કોઠારા તીર્થ
ઓળખાણ પડી?
સિંગાપોર
માઈન્ડ ગેમ:
૨, ૩, ૧, ૪, ૪, ૬, ૫, ૪
ચતુર આપો જવાબ માર્થું ખંજવાળો:
ઓળંગી

નાગપુરમાં વિસ્ફોટક બનાવતી ફેક્ટરીમાં બ્લાસ્ટ: ૧૮નાં મોત

૨૪ કર્મચારી જખમી: પ્રચંડ ઘડાકાનો અવાજ આસપાસનાં ગામો સુધી સંભળાયો: અડધા કિલોમીટર સુધી ફુરચા ઊડ્યા

મુંબઈ: આંધ્ર પ્રદેશના કાકીનાડા જિલ્લામાં ફટાકાના કારખાનામાં થયેલા ભીષણ સ્ફોટમાં ૨૧ જુલો જીવ ગુમાવ્યાના બીજે જ દિવસે નાગપુરમાં વિસ્ફોટક બનાવતી ફેક્ટરીમાં બ્લાસ્ટ થતાં ફફડાટ ફેલાઈ ગયો હતો. બ્લાસ્ટને કારણે ફેક્ટરીમાં આગ લાગી હતી, જેમાં કર્મચારીઓ ભયાનક રીતે ભડચું થઈ ગયા હતા. આ ઘટનામાં ૧૮નાં મોત નીપજ્યાં હતાં, જ્યારે ૨૪ કર્મચારી ગંભીર રીતે જખમી થયા હોવાનું કહેવાય છે. ઘડાકાનો અવાજ એટલો પ્રચંડ હતો કે આસપાસનાં ગામો સુધી તેનો અવાજ સંભળાયો હતો અને ફેક્ટરીમાંનું ફુરચા અડધો કિલોમીટર દુર સુધી ફંગોળાયા હતા.

એક વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ નાગપુર જિલ્લાના કાટોલ તહેસીલ હેઠળના રાઉળગાવમાં આવેલી ખાણ અને ઔદ્યોગિક

વિસ્ફોટકોનું ઉત્પાદન કરતી ફેક્ટરી એસબીએલ એનજી લિમિટેડમાં રવિવારની સવારે સાત વાગ્યાની આસપાસ ઘડાકો થયો હતો. ઘડાકો એટલો તીવ્ર હતો કે ફેક્ટરીની મુખ્ય દીવાલ ધસી પડી હતી અને તેના ફુરચેફુરચા ઊડી ગયા હોવાની માહિતી સામે આવી રહી છે. લગભગ અડધા કિલોમીટર સુધી ફુરચા ઊડ્યા હોવાનું પણ કહેવાય છે.

ઘટના બની ત્યારે ફેક્ટરીમાં ૩૫ જેટલા કર્મચારી કામ કરતા હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. ઘડાકા બાદ આગ લાગી હોવાથી ૧૭ જેટલા કર્મચારીના મૃતદેહ પૂર્ણપણે બળી ગયા હતા. તેમના મૃતદેહને ગવર્નમેન્ટ મેડિકલ કોલેજ એન્ડ હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા. દરમિયાન ઘડાકાનો અવાજ આસપાસનાં ગામોમાં પણ સંભળાયો (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

મુંબઈમાં ૭૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીના ઘરને પ્રોપર્ટી ટેક્સમાં મળશે રાહત?

રાજ્ય સરકાર પ્રસ્તાવને મંજૂરી આપે તો પાલિકાને વાર્ષિક ૭૦૦ કરોડનું નુકસાન થશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: મુંબઈમાં હાલ ૫૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીની મિલકતને પ્રોપર્ટી ટેક્સ ભરવામાંથી છૂટ છે. હવે આગામી દિવસોમાં આ છૂટ ૭૦૦ ચોરસ ફૂટ સુધીની મિલકતને મળવાની શક્યતા છે. તાજેતરમાં મુંબઈ મહાનગરપાલિકાની સામાન્ય સભામાં તેનો લગતો ઠરાવ મંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો.

આ ઠરાવને અંતિમ મંજૂરી માટે પાલિકા પ્રશાસન પાસે મોકલવામાં આવ્યો છે ત્યાંથી તે રાજ્ય સરકાર પાસે મંજૂરી માટે જશે. જો આ પ્રસ્તાવ મંજૂર થઈને અમલમાં આવે છે, તો પાલિકા પ્રશાસનને વાર્ષિક સ્તરે ૭૦૦ કરોડ રૂપિયા સુધીનું આર્થિક નુકસાન થઈ શકે છે. ગયા અઠવાડિયે પાલિકામાં સામાન્ય (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

PAC n DELIVER
INTERNATIONAL COURIER
Send parcels to your Children & loved ones in CANADA, UK, USA & WORLD WIDE including Garments, Farsan, Chocolates, Sweets, Gifts, Eatables, Medicines & any permissible item & get benefited with SPECIAL rates.
Contact : Mr. ANUJ SANGOI
8879991866
Email - sales@pacndeliver.com
"20 Yrs of Quality Service"

પનવેલ-કર્જત રેલવે લાઇનનું કામ અંતિમ તબક્કામાં

મુંબઈ: મુંબઈ રેલવે વિકાસ કોર્પોરેશન (એમઆરવીસી) દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી રહેલી નવી પનવેલ-કર્જત ડબલ સબર્બન રેલવે લાઇનનું કામ હવે તેના અંતિમ તબક્કામાં પ્રવેશી ગયું છે અને આગામી ચોમાસા પછી આ લાઇન પ્રવાસ માટે ખુલ્લી મૂકવામાં આવશે. આ નવી ૩૦ કિમી લાંબી લાઇન સાથે મુંબઈ ઉપનગરીય રેલવેનું કુલ વિસ્તરણ હવે ૪૦૮ કિમી સુધી પહોંચી જશે.

હાલમાં છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ ટર્મિનસ (સીએસએમટી) થી કર્જત જવા માટે કલ્યાણ થઈને જ એકમાત્ર વિકલ્પ ઉપલબ્ધ છે. જોકે આ નવા રૂટના લોન્ચ સાથે મુસાફરો પાસે પનવેલ થઈને કર્જત જવાનો બીજો ઝડપી વિકલ્પ પણ હશે. આ રૂટ પર પાંચ સ્ટેશન હશે - પનવેલ, ચિમલે, પોચેજે (મોહાપે), ચોક અને કર્જત. આનાથી નવી મુંબઈ અને કર્જત વિસ્તારોના મુસાફરોને ઘણો ફાયદો થશે. આ પ્રોજેક્ટનું લગભગ ૮૫ ટકા કામ પૂર્ણ થઈ ગયું છે, અને બાકીનું કામ ચોમાસા પહેલા પૂર્ણ કરવાનું આયોજન છે. આ રૂટ પર ત્રણ મહત્વપૂર્ણ ટનલ છે, જેમાં ૨.૬ કિમી લાંબી 'વાવરલે'નો સમાવેશ થાય છે, જે મુંબઈ ઉપનગરીય (જુઓ પાનું ૪) ▶▶

VIETNAM
સાથે / સવાય **PHU QUOC**

11/12 DAYS

DEP DATES	22nd JAN	05th FEB	21st FEB	07th MAR	19th MAR	11th APR
	23rd APR	07th MAY	21st MAY	04th JUN	18th JUN	26th SEP

PACKAGE INCLUSIONS

- Glass Bridge, Fansipan Mountain, Funicular Ride, Basket Boat, Bana Hill, Cu Chi Tunnel અને Golden Bridge નો અદભુત અનુભવ.
- Halong Bay Cruise પર રાત્રી મુકામ નો અવિસ્મરણીય અનુભવ.
- રીટર્ન ઈકોનોમી ક્લાસ એરફેર.
- આપણા પોતાના જ રાજસ્થાની મહારાજ - શુદ્ધ શાકાહારી / જૈન જમણા.
- ગુજરાતી, હિન્દી અને ઈંગલિશ જાણતા દૂર મેનેજર ની સેવા.
- વીઝા, એન્ટ્રન્સ ફી સહિત તમામ ખર્ચ દૂર કોસ્ટ માં જ સામેલ.

SHAH HOLIDAYS
203, Man Excellenza, 2nd Floor, Opp. Pawan Hans, S. V. Road, Vile Parle (W), Mum-56.
9920490227 | 07506679945, 09324064281 | (022) 26103073, 74

શ્રી ઘાટકોપર સ્થાનકવાસી જૈન મોટા સંઘમાં પૂ. શ્રી ધીરગુરુદેવની નિશ્રામાં આનંદમંગલ હોલનું શાનદાર ઉદ્ઘાટન

ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે ૧.૨૮ કરોડના દાનથી હર્ષોલ્લાસ

૧. ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે ભાવિકોમાં નોખો - અનોખો ધર્મોલ્લાસ, બીનાબેન અજયભાઈ શેઠનું ૬૩ લાખનું દાન

૪. અનાવરણકર્તા હિતેશ જસાણી તથા સંઘ કમિટી વ. પ. પાણલ ઉર્વિશ વોરા, યશ અને કુ. રાજવી વોરા વ.

૬. શશીકાંત ઉદાણી, હસ્મિતા જસાણી ૭. આર્કિટેક્ટ ભાવિક કે. શાહનું ૮. મહેન્દ્રભાઈ પારેખનું

૯. રૂમના દાતા - ઈન્દિરાબેન શશીકાંત મહેતા ૧૦. હીનાબેન રમેશભાઈ કામાણી, ભાનુબેન એચ. દોશી

વડોદરા ઈન્દ્રપુરી સંઘમાં આયંબિલ ભવન નિર્માણમાં ૬૬૮૨૧૧ પરિવારનું ૫૧ લાખનું દાન

"MUMBAI SAMACHAR" Newspaper (Periodicity-Daily) Owners The Bombay Samachar Pvt. Ltd. Publisher and Printer Meherwanji Rustomji Cama, Printed at their Press "Mumbai Samachar" at Red House, S. A. Brelvi Road, Horniman Circle, Fort, Mumbai 400 001 & Dangat Media PVT. LTD., Plot No. 22, Digha, MIDC, TTC Industrial Area, Vishnu Nagar, Digha, Navi Mumbai-400708 and Published from Red House, S. A. Brelvi Road, Horniman Circle, Fort, Mumbai 400 001. Editor * Nilesh Mahendra Dave ("Responsible for selection of news under the PRB Act."). Email: samachar.bombay@gmail.com Tel. Nos. 022-22045531-33. RNI Registration No. 1563/1957. "મુંબઈ સમાચાર" પત્ર રેડ હાઉસ, સેક્ટ અબ્દુલ્લા બ્રેલવી રોડ, ફોર્ટ, મુંબઈ અને ઢાંગટ મીડિયા પ્રા. લિ., પ્લોટ નં. ૨૨, ઢિઘા, એમઆઈડીસી, ટીટીસી ઈન્ડસ્ટ્રિયલ એરિયા, વિશ્વનગર, નવી મુંબઈ-૪૦૦૭૦૮ ખાતે તેના માલિકો ધી બોમ્બે સમાચાર પ્રા. લિ. માટે તેઓના "મુંબઈ સમાચાર" પ્રેસમાં મહેરવાનજી રુસ્તમજી કામાને છાપ્યું અને પ્રગટ કર્યું છે. તંત્રી: "નીલેશ મહેન્દ્ર દવે" ("પીઆરબી એક્ટ હેઠળ સમાચારોની પસંદગી માટે જવાબદાર). ઈ-મેઈલ: samachar.bombay@gmail.com ટેલિફોન: ૨૨૦૪૫૫૩૧-૩૩. R.N.I. No. 1563/1957.

નયનરમ્ય ન્યુઝિલેન્ડ ફક્ત કુલીન કુમાર સાથે જ

100% PURE NEW ZEALAND

કુલીન કુમાર હોલીડેઝ - એક માત્ર દૂર કંપની "Word of Mouth" થી પ્રગતિના પંથે

ઓકલેન્ડ ▶▶ બે ઓફ આઇલેન્ડ ▶▶ રોટોરૂઆ ▶▶ કવીન્સટાઉન ▶▶ માઉંટ કુક ▶▶ કાઈસ્ટર્ચર્ચ

- † વર્લ્ડ ક્લાસ સિંગાપુર એરલાઇન્સમાં સફર
- † લક્ઝરી હોટલ્સમાં રહેવાનું (કન્ફર્મ હોટલ્સ)
- † ભારતીય રાજસ્થાની નિષ્ણાંત રસોઈયા દ્વારા ભોજનનો આસ્વાદ
- † ગુજરાતી, હિન્દી, ઈંગલીશ બોલતા નિષ્ણાંત દૂર લીડર
- † ભરપુર સાઈટ સીઈંગનો સમાવેશ
- † લક્ઝરી હાયટેક એ.સી. બસમાં મુસાફરી
- † કોઈપણ છુપા ખર્ચ વગર
- † સ્પષ્ટ દુર પ્રોગ્રામ તથા પ્રમાણિક વ્યવહાર

TRUSTED NEW ZEALAND TOUR SPECIALISTS SINCE 1997

DEPARTURES - 2026

March	26
April	02, 15, 24, 25, 28
May	02, 04, 06, 09, 11, 13, 15, 19, 25, 28
June	01, 07, 10

SCAN ME

NO GIMMICKS. NO HYPE. SINCE 1976.

KULINKUMAR HOLIDAYS

Hughes Road (H.O.): 022-43555555 | Opera House: 022-43555551
Borivali: 022-43555590 | Mulund: 022-25695500 | Ghatkopar: 022-46679928
Pune: 020- 25537344 | Ahmedabad: 079-40036900 | Surat: 0261-4883555

sales@kulinkumar.com | www.kulinkumar.com | Toll Free: 1800 103 8055
Follow us on @kulinkumarholidays for live tour moments!